

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
Филозофски факултет у Новом Саду

<http://www.ff.uns.ac.rs/>

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА

2012. године

У поступку самовредновања процењена је испуњеност свих стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, које је усвојио Национални савет за високо образовање. Извештај о самовредновању је написан према Упутству за припрему извештаја о самовредновању, које је дала Комисија за акредитацију високошколских установа.

Извештај о самовредновању се састоји из три дела:

I Основни подаци о факултету.

II Самовредновање процеса и стандарда којима се обезбеђује квалитет на Факултету, уз предлог корективних мера за унапређење квалитета, односно, за отклањање недостатака у постојећој пракси.

СТАНДАРДИ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА:

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 12: Финансирање

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

III Прилози (прикачени уз поједине стандарде путем хиперлинкова ради боље прегледности)

I ОСНОВНИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду (у даљем тексту: Факултет) у обављању своје делатности обједињује образовни, научноистраживачки и стручни рад.

Факултет организује академске студијске програме на свим нивоима студија: основне академске студије, мастер академске студије и докторске студије.

Настава на Филозофском факултету у Новом Саду одвија се на 42 акредитована студијска програма у оквиру 17 одсека:

Одсек за англистику	Одсек за романистику
Одсек за филозофију	Одсек за румунистику
Одсек за германистику	Одсек за русинистику
Одсек за хунгарологију	Одсек за славистику
Одсек за историју	Одсек за словакистику
Одсек за компаративну књижевност	Одсек за социологију
Одсек за медијске студије	Одсек за српски језик и лингвистику
Одсек за педагогију	Одсек за српску књижевност
Одсек за психологију	

Филозофски факултет у Новом Саду основан је посебним законом који је донела Скупштина НР Србије јуна 1954. године, да би потом Републичко извршно веће образовало Матичну комисију са задатком да, у својству привремених факултетских органа, припреми почетне наставне планове, изабере вршиоца дужности декана, прве наставнике и административно-техничке раднике, да припреми зграде и друге услове за почетак рада факултета. Матична комисија, у саставу: Александар Белић, Павле Савић, Велибор Глигорић, Васа Чубриловић, Боривоје Дробњаковић, Младен Лесковац, Миљан Мојашевић, Тадија Пејовић и Спасоје Чобански - већ на првој седници за вршиоца дужности декана изабрала је др Боривоја Дробњаковића, декана Филозофског факултета у Београду, и одлучила да се образује шест студијских група: за историју, за јужнословенске језике, за југословенску књижевност, за енглески језик и књижевност, за немачки језик и књижевност, и за математику са физиком. Половином септембра исте године Матична комисија је изабрала прве наставнике: Младена Лесковца, др Миливоја Павловића, др Миту Костића, Ђорђа Сп. Радојчића, др Петра И. Поповића, др Мирка Стојаковића, др Петра Ђорђића, др Ивана Поповић, др Павла Ивића, др Богољуба Станковића и др Милутина Гарашанина.

Филозофски факултет, заједно са Пољопривредним факултетом, најстарији је факултет Универзитета у Новом Саду и када је основан, био је део Београдског универзитета јер ће Универзитет у Новом Саду настати тек 6 година касније, 1960. године.

Када је на новооснованом Филозофском факултету започела настава, свечаним предавањем тада највећег југословенског лингвисте и председника САНУ, члана Матичне комисије Филозофског факултета, академика Александра Белића, у старом здању на углу Трга слободе и Његошеве улице, Факултет је те школске 1954/1955. године уписао 566 студената на 6 студијских група (то су биле: јужнословенски језици, југословенске књижевности, енглески језик и књижевност, немачки језик и књижевност и историја као и математика и физика). Данас је Факултет акредитована научноистраживачка и образовна високошколска установа са 42 акредитована студијска програма на сва три нивоа академских студија: 18 студијских програма основних академских студија, 17 студијских програма дипломских академских студија – мастер и 7 студијских програма докторских студија. На њему данас студира преко 4.000 студената.

Филозофски факултет се брзо развијао. Већ 1959. године основана је Студијска група за мађарски језик и књижевност, чиме је отворен процес оснивања студијских програма за изучавање језика и књижевности националних мањина (Словачки језик и књижевност 1961, Румунски језик и књижевност и Русински језик и књижевност 1981. године). Страна филологија је добила још две студијске групе (Руски језик и књижевност и Француски језик и књижевност 1961. који се коначно стабилизује као студијски програм. 1972). Године 1972/1973. оснива се студијска група Српскохрватски језик и југословенске књижевности за професоре у школама са мађарским наставним језиком, чиме је одговорено потребама адекватнијег школовања мађарске националне мањине, а од пре неколико година та група пружа могућност студирања српског језика и књижевности за будуће професоре у школама са словачким наставним језиком. Последња филолошка студијска група, Компаративна књижевност, основана је 2000. године.

Од нефилолошких студијских група, вршњакиња Факултета је Историја.

Касније су основане Педагогија 1972, Марксизам 1978, који 1988/1989. године прераста у Студијску групу за социологију и филозофију; Психологија је основана 1982, а 1996/1997. формирају се засебне студијске групе за Социологију и за Филозофију, и најмлађа, осамнаеста студијска група – Журналистика, основана је 2004. године.

За своју двадесетогодишњицу, дакле 1979. године Факултет је пресељен у садашњу зграду која је требало да просторно задовољи капацитет Факултета.

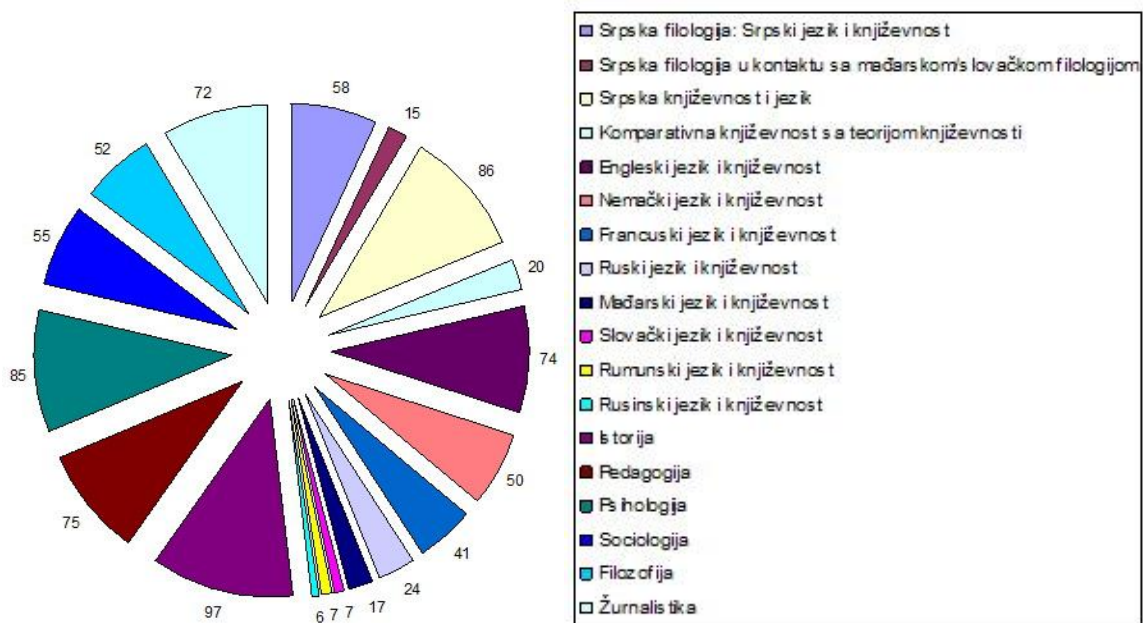
Библиотека Филозофског факултета друга је по величини у Војводини и чини је преко 550.000 публикација. Факултет издаје пет научних часописа, тематске зборнике, монографије у оквиру едиције Теза и два студентска листа. И поједначани одсеци имају своја издања. Факултет активно сарађује са образовним институцијама из иностранства.

Тренутно Филозофски факултет учествује као партнер у 5 пројеката ТЕМПУС-а, а на 1 пројекту ТЕМПУС-а је и Носилац пројекта; учествује на 2 пројекта ЦЕЕПУС-а и има билатералну међународну сарадњу са великим бројем сродних факултета и институција. Наши студенти могу да учествују у програмима мобилности јер је Факултет део међународних програма *Campus Europae*, *Erasmus Mundus External Cooperation Window Basileus* и *Join EU-SEE*.

На Факултету постоји и ради Центар за српски језик као страни, а сваког лета организује се и Летња школа српског језика, културе и историје, која има већ лепу традицију и висок углед на страним универзитетима.

Тренутно на Филозофском факултету студира:

- 4394 студента основних студија
- 353 студента мастер студија
- 119 студената докторских студија.

Прилог: Сајт Филозофског факултета у Новом Саду: <http://www.ff.uns.ac.rs/>

II СТАНДАРДИ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

СТАНДАРД 1: СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

ОПИС ТРЕНУТНЕ СИТУАЦИЈЕ

Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду (у даљем тексту: Факултет) прихватио је у току школске 2006/2007. године стандарде за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, стандарде за спољашњу проверу квалитета високошколских установа и стандарде за акредитацију високошколских установа и студијских програма, које је 20. октобра 2006. године донео Национални савет за високо образовање.

На основу члана 17. *Закона о високом образовању* («Сл. гласник РС» бр76/05), члана 171. *Статута Универзитета у Новом Саду*, члана 21. и члана 156. *Статута Филозофског факултета*, Савет Филозофског факултета, орган управљања, на предлог Декана, органа пословођења, усвојио је на седници одржаној 7. 3. 2008. године документ под називом *Смернице стратегије обезбеђивања квалитета рада Факултета*. Садржај документа доступан је јавности преко интернет страницама Факултета:

http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/fakultet_pravna_akta.html

http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/sistem_obezbedjenja_kvaliteta.htm

http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/Sistem_obezbedjenja_kvaliteta/Dokumenti/sistem_obezbedjenja_kvaliteta_dokumenti.htm

Наведеним документом предвиђено је да стратегија обезбеђивања квалитета рада подразумева трајно опредељење Факултета:

- да се непрекидно и систематски развија, негује и унапређује култура квалитета;
- да се обезбеди континуирани развој друштвено-хуманистичких наука и примена резултата научних истраживања у наставном процесу и свим другим облицима рада на Факултету;
- да се општим актима утврде области обезбеђења и унапређења квалитета (студијски програми, настава, научно-истраживачки пројекти, библиотечки фондови, процес управљања, финансирање, техничка и технолошка подршка) и субјекти обезбеђења квалитета у наведеним областима (наставно и ненаставно особље, студенти, стручне службе) и њихова права и обавезе у том поступку;
- да се у свим облицима рада Факултета обезбеди повезаност образовне, научноистраживачке, уметничке и стручне делатности;
- да се у свим облицима рада Факултета обезбеди задовољење потреба студената, наставног и ненаставног особља и друштва у целини;

- да се благовремено уочавају недостаци у наставном процесу и другим облицима рада на Факултету и предузимају мере за обезбеђење квалитета студијских програма, наставног и ненаставног особља, наставе, студената, библиотеке, стручних служби, библиотечке, техничке, лабораторијске и друге опреме потребне за извођење наставе и научно-истраживачког рада;
- да се систем мера и поступака за обезбеђивање квалитета путем систематског праћења и периодичне провере квалитета утврди Правилником о обезбеђивању квалитета и самовредновању;
- да се стратегија обезбеђења квалитета рада Факултета периодично преиспитује и унапређује;
- да се стратегија обезбеђења квалитета рада Факултета континуирано промовише, како у самој установи, тако и у јавности.

Комисија за обезбеђење квалитета рада Факултета образована је одлуком Наставно-научног већа Факултета 7. 3. 2007. године.

На основу предлога Комисије, Наставно-научно веће Факултета усвојило је СТАНДАРДЕ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА ОСНОВНИХ И ДИПЛОМСКИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА у складу са *Законом о високом образовању (2005)*, *Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа (2006)*, *Правилником о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа (2006)* и *Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма (2006)*. Захваљујући доследној примени утврђених стандарда, Факултет је поднео захтев и одговарајућу документацију за акредитацију и 2009. године од Комисије за акредитацију и проверу квалитета добио уверење о акредитацији високошколске установе и 42 студијска програма на три нивоа студија (18 програма основних студија, 17 мастер и 7 докторских), као и дозволу за рад од Секретаријата за образовање АП Војводине.

Стратегија обезбеђивања квалитета рада представљала је основу за планирање поступака развоја и трајног унапређивања свих облика рада Факултета у периоду који је уследио. Поштујући тежњу за остваривањем стратегије обезбеђења квалитета, а имајући у виду стандарде и смернице Националног савета за високо образовање, Факултет је, поред *Правилника о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета и самовредновање* и *Смерница стратегије обезбеђивања квалитета рада Филозофског факултета*, донео *Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета*.

Опредељењима, циљевима, поступцима и мерама, дефинисаним у наведеним документима, Факултет је преузео одговорност за праћење, унапређивање и развој квалитета рада у следећим областима: студијски програми, настава, истраживање, вредновање студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка, процес управљања), као и обавезу да перманентно прати и уважава иновативне идеје, принципе и трендове у развоју европског високошколског образовања. Акционим планом прецизно су утврђени поступци и мере за све области обезбеђења квалитета, субјекти који треба да спроведу поступке и мере, као и оквирни рокови за њихово спровођење.

АНАЛИЗА СЛАБОСТИ И ПОВОЉНИХ АСПЕКТА ТРЕНУТНЕ СИТУАЦИЈЕ

На основу утврђених стандарда и поступака за обезбеђивање квалитета рада Факултета у следећим областима: студијски програми основних, дипломских – мастер и докторских студија, наставни процес, научноистраживачки и стручни рад, наставници и сарадници, студенти, учбеници, литература, библиотечки и информатички ресурси, простор и опрема, управљање Факултетом и ненаставна подршка, спроведена је SWOT анализа, чији резултати указују на следеће :

S-CHAGE	W-СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ вишедеценијско искуство и стечени углед у академској заједници Србије ++ ✓ развијена сарадња са факултетима и универзитетима у иностранству ++ ✓ запажена научноистраживачка активност и продукција наставника и сарадника +++ ✓ компетентност и искуство наставника и асистената у образовном раду, о чему сведоче и високе оцене добијене у студентским анкетама +++ ✓ савремено опремљене учионице ++ ✓ велики број страних студената заинтересованих за студијске програме који се реализују на Факултету у оквиру програма међународне и студената из Србије који учествују у програмима мобилности и међународне размене студената ++ ✓ спровођење континуираног студентског вредновања квалитета наставног процеса ++ ✓ усавршавање рада Студентског парламента ++ ✓ добра опремљеност и организација рада Централне библиотеке Факултета и семинарских библиотека на одсецима ++ ✓ развој новог информационог 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ формализам и недовољна флексибилност у појединим случајевима мобилности студената уписаних на студијске програме основних академских студија (у процесу признавања и евидентирања дела студијског програма реализованог на другом факултету, односно универзитету) ++ ✓ недовољна координација и неадекватна информисаност студената, посебно о изборним предметима и модулима ++ ✓ повремено изразито неадекватни услови рада у кабинетима и учионицама услед лоше топлотне изолације (енергетске неефикасности) зграде Факултета ++ ✓ неуједначени критеријуми за упис и неуједначен квалитет студената који се уписују на различите студијске програме који се реализују на Факултету + ✓ слаба заинтересованост студената за учешће у процесу студентске евалуације ++ ✓ лош квалитет међуљудских односа на Факултету, исказан у анкетама, нарочито у стручним службама + ✓ преоптерећеност Студентске службе услед проблема са неадекватним информационом системом и компликованом евиденцијом о реализацији

<p>система у Студентској служби и омогућавање електронске пријаве испита +++</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ компетентност и посвећеност раду са студентима стручних секретара одсека и координатора из реда наставног особља, високо оцењених у студентским анкетама + ✓ постигнут висок ниво хигијене у згради Факултета (радног простора, санитарних просторија и др.) + ✓ задовољство запослених функционисањем органа управљања и служби Факултета, изражено у анкетама + 	<p>студијских програма +++</p>
<p style="text-align: center;">О-МОГУЋНОСТИ</p>	<p style="text-align: center;">Т-ПРЕТЊЕ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ побољшавање квалитета наставника и сарадника, као и квалитета наставе, кроз учешће у програмима подршке међународној размени и мобилности наставника и студената ради научних истраживања и стручног усавршавања ++ ✓ подстицање иновација у области квалитета студијских програма кроз учешће Факултета у међународним пројектима чији је циљ развијање заједничких студијских програма ++ ✓ јачање културе обезбеђења квалитета кроз учешће Факултета у међународним пројектима чији је циљ јачање и усавршавање система обезбеђења квалитета и то у сарадњи са факултетима и универзитетима, као и са представницима просветних власти из Европске уније, региона и Србије ++ ✓ подстицање активности центара формираних у оквиру појединих одсека или као организационе јединице Факултета и то у циљу 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ смањење средстава која Факултет добија од оснивача (државе) због могуће промене система финансирања високог образовања у Србији ++ ✓ смањење средстава које Факултет остварује на основу школарине студената који сами финансирају своје школовање (немогућност Факултета да реално процени и/или да наплати трошкове школовања студентима који се сами финансирају услед економске кризе, незадовољства студената утврђеним ценовником и сл.) ++ ✓ непрецизности и контрадикторности постојећих закона којима се регулише област високог образовања и студентског стандарда + ✓ недоследност у реализацији законом прописаних правила студија, условљена друштвеним, економским и политичким приликама у Србији ++ ✓ потенцијално смањење средстава која се инвестирају у истраживачке пројекте у области појединих научних дисциплина у пољу друштвено-хуманистичких наука у Србији и на међународном ниоу +

<p>остваривања одређених стручних услуга +</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ подстицање рада студентских организација и Студентског парламента ++ ✓ спровођење анкете међу послодавцима о стеченим општим и предметно специфичним компетенцијама особа које су завршиле студије на Факултету +++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ неприлагођеност критеријума за избор наставника и сарадника Факултета, ментора на докторским студијама, као и критеријума за учешће у научно-истраживачким пројектима које финансира држава специфичностима појединих научних дисциплина у пољу друштвено-хуманистичких наука, што је нарочито изражено у случају национално специфичних дисциплина, односно истраживања језика, књижевности и историје ++
---	--

ПРЕДЛОЗИ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА ПОБОЉШАЊЕ ТРЕНУТНЕ СИТУАЦИЈЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

- ✓ редефинисање приоритета и прецизирање циљева у акционом плану за наредни период
- ✓ примена новог информационог система у свим стручним службама, као и даље унапређивање система информисања студената
- ✓ уједначавање и поштравање критеријума за упис на основне, мастер и докторске студије ради постизања још већег квалитета студената

ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 1

– Прилог 1.1. Стратегија обезбеђења квалитета

[Интерна евалуација\Стандард 1\СмерницеСтратегијеОбезбедјивањаКвалитета.пдф](#)

– Прилог 1.2. Мере и субјекти обезбеђења квалитета

[Интерна евалуација\Стандард 1\Комисија за обезбеђење квалитета.доц](#)

– Прилог 1.3. Акциони план за спровођење стратегије и одлуке о његовом усвајању и допунама

[Интерна евалуација\Стандард 1\Акциони план за обезбеђење квалитета ФФ.доц](#)

СТАНДАРД 2: СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Високошколска установа утврђује начин (стандарде) и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности.

Стратешко опредељење Факултета је имплементација принципа Болоњске декларације у циљу подизања квалитета студија и повећања ефикасности студирања. Један од значајних циљева је и успостављање баланса између постојеће добре традиције у наставном процесу и примене дефинисаних стандарда и процедура, чиме ће се Факултет приближити европском простору високог образовања.

Стандарди који чине одреднице за обезбеђење, контролу и унапређење квалитета на Факултету су дефинисани следећим документима, које је донео Национални савет за високо образовање: Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, Правилник о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа, Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 2

Наставно-научно веће Филозофског факултета на седници одржаној дана 14.2.2007. године, на предлог Комисије за обезбеђење квалитета рада Факултета, усвојило је Правилник о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета и самовредновања. Правилник, као и сва друга акта у процесу обезбеђења квалитета, доступни су на интернет страници Факултета http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/Sistem_obebedjenja_kvaliteta/Dokumenti/sistem_obebedjenja_kvaliteta_dokumenti.htm

Уз Статут Факултета, поступци за обезбеђење квалитета утврђени су и **ПРАВИЛНИКОМ О ОБЕЗБЕЂЕЊУ, КОНТРОЛИ И УНАПРЕЂЕЊУ КВАЛИТЕТА**. Овим правилником дефинише се поступак обезбеђивања, контроле и унапређења квалитета студијских програма, свих елемената наставног процеса и услова рада (области: студијски програми, наставни процес, научноисутраживачки рад, наставници и сарадници, студенти, уџбеници и литература, управљање факултетом и ненаставна подршка порстор и опрема, учешће студената у самовредновању порвери квалитета и финансирање), као и начин и поступак самовредновања на Факултету. Обезбеђење квалитета студија које изводи Факултет је део националног система обезбеђења квалитета и предуслов за упоредивост диплома и квалификација у оквиру јединственог европског простора високог образовања.

Примењујући Правилник Факултет утврђује стандарде и поступке обезбеђења квалитета у следећим областима: Стандарди за обезбеђење квалитета садрже минимални ниво квалитета рада високошколске установе, док су поступци за обезбеђење квалитета утврђени посебно за сваку

област обезбеђења квалитета и њима се на детаљан начин уређује поступање субјеката у систему обезбеђења квалитета рада Факултета.

Правилником о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета и самовредновања предвиђено је да се системско праћење, периодична провера квалитета рада Факултета спроводи Комисија за обезбеђење квалитат у интервалима од највише 3 године.

Студентско вредновање наставног процеса спроводи се два пута годишње и то: пред завршетак наставе у зимском семестру и пред завршетак наставе у летњем семестру у терминима који су одређени радним календаром за текућу школску годину. Радни календар усваја Наставно-научно веће Факултет пре почетка школске године којим се, поред наставних недеља, испитних рокова утврђују и термини за студентско вредновање наставног процеса (доступно на: http://www.ff.uns.ac.rs/studenti/oglasne%20table/radni_kalendar.htm)

Наставно-научно веће на седници одржаној дана 19.3.2010. године усвојило је упитнике који се користе као инструменти студентског вредновања који су саставни делови Правилника о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета и самовредновања. На основу свих добијених показатеља припремају се и усвајају **ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈИ О УНУТРАШЊЕМ УНАПРЕЂИВАЊУ КВАЛИТЕТА.**

У складу са потребама уоченим током континуираног праћења, контроле квалитета и самовредновања, а у циљу сталног унапређивања квалитета, унапређују се поступци и инструменти за сакупљање података значајних за самовредновање. На пример, Анкета за студенте допуњена је од шк. 2011/12. године питањима која се односе на њихову перцепцију ефеката реформе високошколског образовања, начин провере и оцењивања знања и компетенција стечених у васпитно-образовном процесу, као и адекватности радног оптерећења израженог ЕСПБ бодовима. О добијеним резултатима више ће бити речи и презентованих индикатора у оквиру стандарда 4, 8 и 13.

б) Анализа и квантитативна оцена стандарда методом SWOT анализе

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе процењивани су стандарди и поступци за унапређивање квалитета студијског програма.

S-CHAGE	W-СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ поступак који је до сада примењиван за самовредновање студијског програма по завршетку сваке школске године био врло детаљан и комплексан ++ ✓ сваки предмет из студијског програма је анализиран кроз призму различитих питања (квалитет учесника васпитно-образовног процеса, комуникације, доступности и адекватности литературе, општих услова рада, и др.), што је било веома информативно, делотворно +++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ у примењеним инструментима била су присутна и извесна понављања, што је било напорно за студенте ++
О-МОГУЋНОСТИ	Т-ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Неопходно је даље сензибилисати наставни кадар за потребу континуиране евалуације наставног процеса јер је то, евидентно, најбољи пут ка унапређивању квалитета. ++ ✓ Организација трибина и округлих столова на којима би заједно учествовали сви учесници васпитно-образовног процеса +++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Слаба заинтересованост студената за континуирану евалуацију васпитно-образовног процеса ++

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 2

За унапређење квалитета овог стандарда предложено је да се поступак и процедура прикупљања података у процесу студентске евалуације за наредне анализе квалитета студијског програма поједноставе и реализују електронским путем уз подршку софтвера Студентске службе Филозофског факултета, али не на уштрб квалитета информација које треба прикупити, нити броја студената који приступају попуњавању анкета. Потребно је да се максимално избегну понављања, којих је у претходним формуларима било, као и да се анализе спровode као и до сада крајем сваког семестра ради одржавања континуитета у контроли квалитета. На Универзитету у Новом Саду су, на предлог Одбора за квалитет УНС, предложени нови инструменти за праћење квалитета студијских програма, који су у примени од текуће школске године.

У односу на спољашње факторе, истакнут је предлог да се ради на повезивању и умрежавању са другим високошколским установама које су у саставу Универзитета у Новом Саду, као и да се размењују инструменти за прикупљање података значајних за самовредновање, као и искуства о њиховој обради (значајну помоћ, од текуће школске године, пружа Центар за примењену статистику Универзитета у Новом Саду).

Усвојеним Правилником о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета, као и Стратегијом обезбеђења квалитета обезбеђује се и контролише квалитет у свим сегментима делокруга рада Факултета. Потребно је извршити анализу правилника и осталих правних аката у току њихове примене, утврдити степен корелације између појединих аката, извршити евентуалне корекције и ускладити их са потребама, не само са становишта обезбеђења и контроле, већ и у циљу унапређења квалитета.

- ✓ перманентно праћење, сагледавање и евалуирање имплементације дефинисаних процедура у обезбеђивању и осигурању квалитета,
- ✓ континуирано праћење и процењивање остваривања планираних циљева,
- ✓ редовно извештавање о динамици унутрашњег осигурања квалитета,
- ✓ евалуација утврђених стандарда (за унапређивање квалитета установе и унапређивање квалитета студијских програма) и дефинисање мера и механизма за обезбеђивање квалитета у складу са њима.

Механизми обезбеђења квалитета ће се стално усавршавати, прецизирањем интерних стандарда у процесу самовредновања, инсистирањем на контроли и унапређењу квалитета на Факултету.

Прилози уз Стандард 2:

Прилог 2.1. Усвојени документ - Стандарди и поступци за обезбеђење и унапређење квалитета високошколске установе

– Прилог 2.2. [Усвојени план рада и процедура за праћење и унапређење квалитета високошколске установе у оквиру стандарда квалитета](#)

– Прилог 2.3. УСВОЈЕНИ ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈИ О РАДУ УСПОСТАВЉЕНОГ ТЕЛА (КОМИСИЈЕ, ОДБОРА, ЦЕНТАРА) ЗА УНУТРАШЊЕ ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА –

Прилог 2.3.1. Извештај о оствареним резултатима обезбеђења квалитета у периоду од 2006. до 2009. године

Прилог 2.3.2. Извештај о раду Комисије за обезбеђење и контролу квалитета Филозофског факултета у Новом Саду у шк. 2009/10. години

Прилог 2.3.3. Извештај о раду Комисије за обезбеђење и контролу квалитета Филозофског факултета у Новом Саду у шк. 2010/11. години

СТАНДАРД 3: СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 3

Статутом Филозофског факултета у Новом Саду утврђени су послови и задаци наставника, сарадника, студената, стручних органа и комисије за обезбеђење квалитета у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступка за обезбеђење квалитета.

Филозофски факултет у Новом Саду, у складу са Статутом високошколске организације, формирао је Комисију за обезбеђење квалитета чији су чланови представници наставног особља, ненаставно особље и представници студената. У оквиру Комисије формирана је и радна група. Задатак радне групе је прирема предлога и активности за рад Комисије и постизање боље ефикасности у раду Факултета као сложене целине који реализује 42 студијска програма на сва три нивоа студија. Такође је приликом формирања радне групе заступљен принцип да су чланови радне групе бирани из реда наставног и ненаставног особља, као и представника студената.

Подаци који се односе на квалитет васпитно-образовног процеса редовно су прикупљани и евалуирани, а све активности Комисије за обезбеђење квалитета су доступни на интернет страници Факултета (http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/sistem_obebedjenja_kvaliteta.htm).

Сви наставници су укључени у праћење и унапређивање квалитета студијског програма, тако што анализирају предмете које предају, затим се о томе дискутује са колегама који предају предмете из исте области на седницама Одсека, а затим се на седницама Наставно-научног већа заузимају ставови о стању и потребама за изменама ради унапређења квалитета. Почев од 2009. године записници и материјали са седница Наставно-научног већа као стручног органа доступни су на интернет страници Факултета, тако да је рад овог најзначајнијег стручног органа Факултета, доступан јавности (http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/fakultet_nastavno_vece.html).

Студенти су активно укључени у рад Наставно-научног већа као стручног органа и Савета Факултета као органа управљања. Студенти преко студента продекана и Студентског парламента Факултета учествују у раду Колегијума Факултета и Комисије за обезбеђење квалитета.

Комисија за обезбеђење квалитета редовно спроводи анкете које попуњавају и запослени и студенти и анализира њихове резултате. Резултати свих анкета су доступни на интернет страници Факултета

(http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/Sistem_obebedjenja_kvaliteta/Rezultati_evaluacije/sistem_obebedjenja_kvaliteta_rezultati_evaluacije.htm)

Процеси одлучивања, компетенције и одговорности органа управљања, органа пословођења, надлежности стручних органа, наставника и сарадника као и надлежности студената

јасно су дефинисани Статутом Факултета и Правилником о стандардима и поступцима обезбеђивања квалитета и самовредновање.

б) Анализа и квантитативна оцена стандарда методом SWOT анализе

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе процењивано је постојање, као и надлежности посебног тела за унапређење квалитета.

Општа оцена стања на основу урађених Swot анализа:

S-CHAGE	W-СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ поступак који се примењује за систем вредновања квалитета врло је детаљан и комплексан ++ ✓ постојање Комисије за обезбеђење квалитета, укљученост свих субјеката у њен рад, као и чињеница да је прецизно дефинисана надлежност сваког субјекта обезбеђења квалитета. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ слабија заинтересованост студената за ангажовање у активностима за праћење и проверу квалитета. Ова чињеница се, међутим, може објаснити великим ангажованом студентом у раду студентских организација, организовању студентских манифестација, посвећеност наставним обавезама и активностима, итд. ++ ✓ чињеница је да је студентима потребно неко време да се упуте у своја права и обавезе, што отежава очување континуитета у њиховом учешћу у обезбеђивању квалитета. +++
О-МОГУЋНОСТИ	Т-ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Неопходно је даље сензибилисати студенте за потребу континуиране евалуације наставног процеса јер је то, евидентно, најбољи пут ка унапређивању квалитета. ++ ✓ Организација трибина и округлих столова на којима би заједно учествовали сви учесници васпитно-образовног процеса +++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Подаци о појединим индикаторима квалитета не прикупљају се систематски (тек од ове, 2011/12. школске године конструисани су јединствени инструменти за прикупљање података на нивоу Универзитета у Новом Саду и дефинисани обавезни индикатори квалитета за све факултете у саставу УНС, дати у прилогу овога стандарда); +++ ✓ Изостаје адекватна интерпретација података, а сами подаци не

	представљају увек основ за предузимање академских и административних мера у циљу превазилажења уочених слабости и проблема. ++
--	--

Општа је констатација да је Стандард 3 испуњен на овом нивоу реформе процеса високог образовања на Факултету. Оквир система обезбеђења квалитета је дефинисан и уобличен. Улога студената мора бити израженија, у првом реду, повећањем мотивисаности да сами креирају предлоге поступака и механизма интерне контроле квалитета. О улози студената у поступку евалуације квалитета васпитно-образовног процеса и презентацији резултата евалуације и самовредновања биће далеко више индикатора изложених у оквиру стандарда 8 и 13.

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 3

Комисија за обезбеђење квалитета, у сарадњи са Студентским парламентом, размотриће могућности бржег информисања студената о њиховим правима и обавезама да учествују у провери и обезбеђењу квалитета рада школе, а нарочито о њиховом већем укључивању у активности за унапређење и обезбеђење квалитета. Такође је неопходно и следеће:

- ✓ *Доследно примењивање предвиђених мера за обезбеђивање квалитета,*
- ✓ *Систематично праћење примене мера и оцена њиховог спровођења,*
- ✓ *Праћење практичних ефеката подстицајних и корективних мера унапређења квалитета.*

д) Показатељи и прилози за стандард 3

– Прилог 3.1. Формално успостављено тело (комисија, одбор, центар) за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи

-Прилог 3.1.2. Одговорност Комисије за обезбеђење квалитета, Изводи из Статута, Извод из Правилника

Прилог 3.2.

- Прилог 3.2.1. Спроведене анкете о студентској евалуацији, Анкета 1, Анкета 2
- Прилог 3.2.2. Спроведене анкете о ненаставној подршци и анализа резултата

– Прилог 3.3. Документ о анализи резултата анкете студентске евалуације и о усвајању корективних и превентивних мере

Документ о анализи резултата анкете о квалитету управљања и ненаставној подршци

-Прилог 3.4. Индикатори квалитета усвојени на Сенату Универзитета у Новом Саду

СТАНДАРД 4: КВАЛИТЕТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 4

1. Филозофски факултет у Новом Саду редовно и систематски проверава и по потреби, изнова одређује:

- циљеве студијског програма и њихову усклађеност са основним задацима и циљевима
- високошколске установе;
- структуру и садржај студијског програма у погледу односа општеакадемских, научностручних и стручно-апликативних дисциплина;
- радно оптерећење студената мерено ЕСПБ;
- исходе и стручност које добијају студенти када заврше студије и могућности запошљавања и даљег школовања.

Следи списак свих студијских група за сваки ниво студија на високошколској институцији.

Ниво студија	Студијска група
докторске студије	Језик и књижевност
докторске студије	Психологија
докторске студије	Филозофија
докторске студије	Историја
докторске студије	Методика наставе
докторске студије	Педагогија
докторске студије	Социологија
мастер академске студије	Енглески језик и књижевност
мастер академске студије	Филозофија
мастер академске студије	Романистика
мастер академске студије	Српска филологија: српски језик и лингвистика
мастер академске студије	Историја
мастер академске студије	Компаративна књижевност са теоријом књижевности
мастер академске студије	Српска књижевност и језик
мастер академске студије	Мађарски језик и књижевност
мастер академске студије	Психологија
мастер академске студије	Немачки језик и књижевност
мастер академске студије	Педагогија
мастер академске студије	Психологија
мастер академске студије	Русински језик и књижевност
мастер академске студије	Румунски језик и књижевност

мастер академске студије	Руски језик и књижевност
мастер академске студије	Социологија
мастер академске студије	Словачки језик и књижевност
мастер академске студије	Комуникологија
основне академске студије	Енглески језик и књижевност
основне академске студије	Књижевни
основне академске студије	Француски језик и књижевност
основне академске студије	Филозофија
основне академске студије	Историја
основне академске студије	Компаративна књижевност са теоријом књижевности
основне академске студије	Мађарски језик и књижевност
основне академске студије	Немачки језик и књижевност
основне академске студије	Педагогија
основне академске студије	Психологија
основне академске студије	Руски језик и књижевност
основне академске студије	Румунски језик и књижевност
основне академске студије	Русински језик и књижевност
основне академске студије	Социологија
основне академске студије	Српска филологија: српски језик и књижевност
основне академске студије	Српска филологија у контакту са мађарском/словачком филологијом
основне академске студије	Српска књижевност и језик
основне академске студије	Словачки језик и књижевност
основне академске студије	Журналистика

На Сенату Универзитета у Новом Саду усвојено је свих 42 студијска програма, који се реализују на Факултету, а односе се на све нивое студија. Према процедури, студијске програме прво су предложили одсеци, а коначне предлоге формирало је Наставно-научно веће Факултета, затим их је разматрало стручно веће за друштвено-хуманистичко поље.

Организација студијских програма на Факултету је следећа:

- Студијски програми основних академских студија Психологије у трајању од 3 године (180 ЕСПБ),
- Студијски програми основних дипломских академских студија у трајању од 4 године (240 ЕСПБ),
- Студијски програми мастер академских студија Психологије у трајању од 2 године (120 ЕСПБ),
- Студијски програми мастер академских студија (све остале студијске групе) у трајању од 1 године (60 ЕСПБ),
- Студијски програми докторских студија у трајању од 3 године (180 ЕСПБ).

Садржаји студијских програма конципирани су у складу са одредбама Закона о високом образовању, а структура и остали елементи према стандардима за акредитацију, које је донео Национални Савет за високо образовање. На основу самовредновања студијских програма, закључено је да су предмети усклађени са циљевима и исходима образовања на Факултету, предмети по свом карактеру задовољавају захтеве који се постављају за академске студије сва три нивоа, а у анализи броја одржаних часова наставе и вежби утврђена је редовност у одвијању свих облика наставе. Сви начини провере знања јасно су назначени у силабусима предмета а студенти се о облицима рада, предиспитним обавезама и начину полагања завршног испита обавештавају на почетку наставе предмета и путем сајта Факултета. Оптерећење студената сви професори оцењују као адекватно.

На основу анализе предложених студијских програма основних, мастер и докторских студија, као и пратеће документације за акредитацију, могу се извести следећи закључци:

- ✓ студијски програми основних, мастер и докторских студија научно су утемељени;
- ✓ студијски програми имају јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему;
- ✓ услови и поступци који су неопходни за завршетак студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани студијским програмом, усклађени су са циљевима, садржајима и обимом;
- ✓ курикулумима студијских програма основних, мастер и докторских студија утврђени су: листа и структура обавезних и изборних предмета и њихов опис, распоред по годинама студија, структура и садржај студијског програма у погледу односа опште-академских, научно-стручних и стручно-апликативних дисциплина, као и радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет у складу са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа студија;
- ✓ курикулумима студијских програма утврђено је да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита.

Сви студијски програми анализирани су на основу обрасца ИЗВЕШТАЈ О СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ који је усвојен на Сенату Универзитета у Новом Саду, и дат је у прилозима. Резултати анкетања показују да распон оцена за наставнике који реализују наставу током протеклих школских година износи, у просеку, од 8,26 до 10,00.

Сврха овако спроведеног истраживања није само формалне природе, већ је вршено са циљем да се сваки наставник информише о мишљењу студената о његовом раду, да се и сам критички осврне на свој рад у сваком семестру, те да ради на развоју сопствених компетенција и подиже ниво и квалитет наставе на факултету.

2. Факултет и Универзитет подржавају континуирано унапређивање студијских програма, као и праћење усклађености исхода учења са циљевима, методама и компетенцијама које студенти стичу, тако да су, у складу са оправданим захтевима, које намеће анализа у вези са стандардима Националног савета и додатним упутствима Акредитационе комисије, већ вршене измене и допуне неких претходно усвојених студијских програма. Најзначајније промене тичу се усклађивања студијских програма са одредбама Закона о основама система образовања и

васпитања у вези са минимумом педагошко-психолошко-методичких предмета (30 ЕСПБ) + 6 ЕСПБ из школске праксе (доступно на: <http://www.ff.uns.ac.rs/studenti/studenti.html>) а усвојени документ могуће је детаљније погледати овде: **ППМ предмети у студијским програмима Филозофског факултета у Новом Саду.**

Такође веома значајна измена студијских програма односи се на усклађивање са стеченим стручним и академским називима: **Документ о усклађивању стечених стручних и академских назива.**

3. Факултет је, на овај начин, обезбедио да су исходи учења базирани на дескрипторима квалификација одређеног циклуса образовања у датој научној области и на одговарајућем Европском оквиру квалификација, укључујући и захтеве међународних и националних професионалних удружења.

У праћењу квалитета студијских програма значајну улогу имају студенти. Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета и самовредновање предвиђено је да основни метод студентског вредновања буде анкетирање. Анкете се спроводе на крају сваког семестра. Саставни део наведеног Правилника је и образац Анкетног упитника за вредновање студијских програма, наставе и услова рада. Образац анкетног упитника је конципиран тако да садржи питања (тврдње) са понуђеним одговорима и отворена питања без понуђених одговора, која студентима пружају могућност да изнесу своје коментаре, запажања и предлоге.

4. На основу резултата самовредновања у којем су учествовали сви учесници васпитно-образовног процеса, може се констатовати да је Факултет успоставио склад између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања. Методе наставе оријентисане су ка учењу студената и систем оцењивања заснован је на мерењу исхода учења.

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења.

Као једно од веома значајних питања већ акредитованих студијских програма, свакако представља праћење оптерећености студената из угла примене ЕСПБ и исхода учења. На основу досадашњих искустава и резултата студентске евалуације размотрене су потребе и могућности редизајнирања студијских програма и њихове реализације у циљу оптимализације наставног процеса и адекватног оптерећења студената (пред)наставним активностима и обавезама. У том процесу систем евалуације је веома важна карика и неодвојиви сегмент васпитно-образовне делатности. Без обзира на то да ли је оно формално или није, и да ли је добро, прецизно или адекватно – оно има једну суштинску одлику: у систему повратне информације евалуацијом контролишемо следећи корак. Прерастање евалуације у самоевалуацију сматра се једним од битних квалитета које у наставно-сазнајном процесу треба остварити.

Савремени трендови и промене које са собом носи Болоњска декларација, указују на промену традиционалне парадигме учења, на шта су указали и резултати студентских анкета. Субјекатски положај се додељује студенту („студент у центру“), тако да у фокусу више није само настава, него се акценат ставља на компетенције којима студенти треба да овладају након завршеног одређеног курса. Дакле, процес поучавања се са наставника, наставе, премешта на

студента, његове потребе као и квалитет знања и способности које стиче током образовања. Отуда се такав нови приступ често назива *приступом заснованим на исходу*. Изјаве које се зову *планирани исходи учења*, односно *исходи учења*, користе се да изразе шта се од студената очекује да умеју да раде на крају периода учења.

Међутим, морамо констатовати да више од половине испитиваних студената не зна тачно шта значи синтагма „студент у центру“. Изузетак представљају студенти Педагогије, који због специфичности студијског програма на који су уписани, много боље од осталих разумеју значење овог концепта. То значи да је неопходно студентима континуирано указивати на њихову улогу партнера у васпитно-образовном процесу и високошколској настави. На графикану који следи приказана је дистрибуција одговора студената на питање о томе колико им је познат концепт „Студент у центру“.

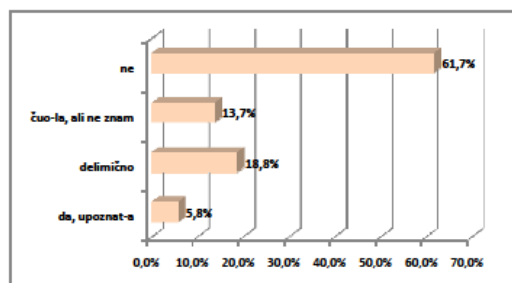
1/8

Da li vam je poznat koncept "Student u centru učenja"?

- a. da, upoznat-a sam sa njim
- b. da, delimično, tj. pretpostavljam šta to znači
- c. čuo-la sam za taj koncept, ali ne znam ništa o njemu
- d. ne, nije mi poznat

odgovor	broj stud.	procenat
da, upoznat-a	30	5,8%
delimično	97	18,8%
čuo-la, ali ne znam	71	13,7%
ne	319	61,7%

517

odgovori (opisi šta studenti podrazumevali pod "Student u centru učenja")

Dati su u zasebnoj fajli.

KOMENTAR:

Odbor za kvalitet, Univerzitet u Novom Sadu

Адекватно формулисање исхода учења доприноси да се студентима јасно саопштава шта се од њих очекује, рангира се ниво очекивања, према томе се припремају методе поучавања, али и методе праћења напретка студената и оцењивање њиховог рада. Врло је важно прецизно изразити жељену активност студената којом ће демонстрирати усвојено знање или вештину и то се нарочито односи на оне активности које ће се пратити и на темељу које ће наставник оценити постигнуће студената.

Битна одредница квалитета високог образовања са аспекта квалитета студијског програма на европском образовном простору, поред функционалне комплементарности већег броја “болоњских компоненти” (циљеви и исходи учења, компетенције, иновирани садржаји, педагошко-методичке компоненте, начини праћења ангажованости студената у току наставног процеса, нови системи усвајања знања студената, избор основне и шире литературе и сл.), биће и модуларизација садржаја учења. Такви студијски програми могли би бити препознатљиви на

европском образовном простору и бити почетни, али веома битан фактор хармонизације нашег са европским системом високог образовања. Поред студијских програма, битни фактори обезбеђења квалитета високог образовања јесте и квалитет и ефикасност наставног процеса, те остварени исходи учења, као и развијене компетенције студената.

Исходи учења значајни су за признавање високошколских исправа и периода студија. Стога, суштинско питање које се поставља студенту или дипломцу више неће бити „шта је све било потребно да урадиш да би стекао диплому?“ него „шта можеш да радиш сада када си стекао диплому?“. Овакав приступ је од значаја и за тржиште рада и несумњиво је знатно флексибилнији када се узме у обзир учење током читавог живота, нетрадиционало учење и други облици неформалног учења (Савет Европе, 2002).

Један од показатеља квалитета студијских програма и високошколске наставе јесу и постигнућа и пролазност студената која се прати за сваки поједини предмет, односно испит, као и број студената који су уписали наредну школску годину, који је код нас висок.

Процена оптерећења студената је предмет редовног праћења. Сваки наставник у оквиру свог предмета прати пролазност студената и просечну оцену на испиту, као показатељ остваривости планираних активности и оптерећења студента. Наставници перманентно размењују искуства и мишљења о процењеном оптерећењу студената на седницама стручних органа. Са студентима се воде формални и неформални разговори о њиховој процени достигнути исхода учења и оптерећењу студената неопходном за постизање исхода учења.

Релативно велика успешност студената на испитима, као и на целокупним студијама, може се сматрати једним од могућих показатеља усаглашености радног оптерећења студената са вредностима ЕСПБ бодова, као и њихове реалне остваривости.

5. На конкретном примеру једног предмета акредитованог студијског програма из сваке области одговарајућег научног поља, Факултет описује све активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења (време проведено на активностима које директно води наставно особље, време проведено у самосталном раду, на обавезној стручној пракси, време потребно за припрему за проверу знања и време обухваћено самом провером знања.), кроз удео ових активности у укупној вредности ЕСПБ за дати предмет, односно студијски програм.

Друштвено хуманистичко поље

1. Филолошке науке

ПРЕДМЕТ: ПРАГМАТИКА

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Филолошке науке	
Ужа научна област	Општа и мађарска лингвистика	
Студијски програм	Мађарски језик и књижевност	
Предмет	Прагматика	
ЕСПБ	6	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на	- предавања	1 час (0,45 сати)

активностима које директно води наставно особље	- вежбе	2 часа (1,30 сати) = 2,15 сата x 15 недеља = 32,25 сата
Време проведено у самосталном раду	- припрема за часове - читање стручне литературе (стр. 900)	- 2 сата (30 сати) - 65 сати
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	- припрема реферата - припрема за тест - припрема за писмени састав - припрема за испит	- 15 сати - 4 сати - 3 сата - 30 сати
Време обухваћено самом провером знања	- усмени испит	- 0,35 сати
Укупан број сати		180 сата
УКУПАН БРОЈ ЕСПБ	6	
Остварени исходи учења	<ul style="list-style-type: none"> - Студент стекне знање о општим питањима употребе језика и о теоријама говорних чинова. - Студент стекне знање о методама истраживања говорних чинова и поседује преглед савремених приступа употребе језика. - Студент стекне способност анализе говорних чинова. - Студент стекне способност критичког мишљења и праћења новина у прагматици. 	

ПРЕДМЕТ: НЕМАЧКА КЛАСИЧНА КЊИЖЕВНОСТ

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Филолошке науке	
Ужа научна област	Германистика	
Студијски програм	Немачки језик и књижевност	
Предмет	Немачка класична књижевност	
ЕСПБ	6	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	- предавања - вежбе	1 час (0,45 сати) 3 часа (2,25 сат) = 3 сата x 14 недеља = 42 сата
Време проведено у самосталном раду	- припрема за часове - читање лектире (стр.	- 4 сата - 77,36 сати

	2321)	
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	- припрема реферата - припрема за колоквијум - припрема за испит	- 10 сати - 20 сати - 35 сати
Време обухваћено самом провером знања	- колоквијум - усмени испит	- 0,5 сати - 0,5 сати
Укупан број сати		189,36 сата
УКУПАН БРОЈ ЕСПБ	6,31	
Остварени исходи учења	<ul style="list-style-type: none"> - студент поседује преглед немачке књижевности 18. века - студент примењује методе, поступке, процесе технике истраживања и презентовања, анализе и интерпретације књижевних текстова из овог периода 	

ПРЕДМЕТ: ОПШТА ЛИНГВИСТИКА

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Филолошке науке	
Ужа научна област	Општа и мађарска лингвистика	
Студијски програм	Мађарски језик и књижевност	
Предмет	Општа лингвистика	
ЕСПБ	4	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	- предавања - вежбе	1 час (0,45 сати) 2 часа (1,30 сати) = 2,15 сата x 15 недеља = 32,25 сата
Време проведено у самосталном раду	- припрема за часове - читање стручне литературе (стр. 800)	- 1 сата (15 сати) - 32 сати
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	- припрема реферата - припрема за 2 теста - припрема за писмени састав - припрема за испит	- 5 сати - 7 сати - 3 сата - 25 сати
Време обухваћено самом провером знања	- усмени испит	- 0,35 сати
Укупан број сати		120 сата

УКУПАН БРОЈ ЕСПБ	4
Остварени исходи учења	<ul style="list-style-type: none"> - Студент стекне знање о универзалним карактеристикама језика и језичких појава, о општим законитостима и о општим питањима употребе језика. - Студент стекне способност критичког мишљења и праћења новина у општој лингвистици. - Студент поседује преглед савремених приступа, упознаје релевантне теорије о језику.

ОАС ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Филолошке науке	
Ужа научна област	Англистика	
Студијски програм	Енглески језик и књижевност	
Предмет	Род и приповедање	
ЕСПБ	5	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	<ul style="list-style-type: none"> - предавања - вежбе 	2 часа (1,5 сати) 2 часа (1.5 сати) = 3 сата x 12 недеља = 36 сати
Време проведено у самосталном раду	<p>20 сати припреме за <i>предиспитне обавезе</i>, које укључују рекапитулацију материјала рађеног на предавањима и вежбама, анализу примера и самостални рад на додатним критичким изворима из области родних теорија</p> <p>30 сати припреме за <i>испитне обавезе</i>, које укључују рекапитулацију материјала рађеног на предавањима и вежбама, продубљивање стеченог знања, анализу примера и</p>	20 сати 30 сати 24 сата 36 сати

	<p>самостални рад на додатним критичким изворима из области родних теорија</p> <p>2 сата припреме за предавања пута 12 наставних недеља = 24 сата (читање теоријског текста на енглеском језику дужине од просечно 10 страница текста)</p> <p>3 сата припреме за вежбе пута 12 наставних недеља = 36 сати (читање прозног текста на енглеском језику дужине од просечно 30 страница текста)</p>	
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	4 сата консултација са предметним наставником и асистентом	4 сата
Време обухваћено самом провером знања	Писмени испит	2 сата
Укупан број сати		150 сати
УКУПАН БРОЈ ЕСПБ	5	
Остварени исходи учења	<p><i>Циљ курса</i> је да доведе у везу и преиспита однос категорије рода (gender) и стваралачког поступка, односно да на основу више репрезентативних дела из књижевности писане на енглеском језику у различитим епохама осветли културне, теоријске и вредносне критеријуме који су утицали на образовање идентитета ствараоца.</p> <p><i>Исход предмета</i> јесте да студент стекне основна сазнања из области родних студија (историја и терминологија) и женске књижевне историје у</p>	

	англофоним културама и усваја теоријске моделе родног читања књижевности. -
--	--

ПРЕДМЕТ: ОРТОГРАФИЈА И ТРАНСКРИПЦИЈА

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Филолошке науке	
Ужа научна област	Српски језик и лингвистика	
Студијски програм	Српска филологија: српски језик и књижевност Српска филологија у контакту с мађарском / словачком филологијом	
Предмет	Ортографија и транскрипција	
ЕСПБ	3	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	- предавања - вежбе	2 часа (1,30 сат) 2 часа (1,30 сат) = 3 сата x 14 недеља = 42 сата
Време проведено у самосталном раду	- припрема за часове - читање литературе (стр. 537)	- 1,75 сат - 26,85 сати
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	- припрема реферата - припрема за колоквијум - припрема за испит	- 2 сата - 10 сати - 15 сати
Време обухваћено самом провером знања	- колоквијум - писмени испит - усмени испит	- 1,5 сат - 1,5 сат - 0,15 сати
Укупан број сати	100,75 сати	
УКУПАН БРОЈ ЕСПБ	3,35	
Остварени исходи учења	<ul style="list-style-type: none"> - Упознавање са основним поставкама и појмовним апаратом графематике, ортографије и транскрипције. - Овладање знањима о устројству и функционисању правописног система стандардног српског језика и овладавање правилима транскрипције. 	

Предмет Руска књижевност

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Филолошке науке	
Ужа научна област	Русистика	
Студијски програм	Руски језик и књижевност	
Предмет	Руска књижевност II/3 (од Пушкина до Тургенева)	
ЕСПБ	6	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	- предавања - вежбе	2 часа (1,5 сати) 2 часа (1,5 сати) = 3 сата x 12 недеља = 36 сати
Време проведено у самосталном раду	- припрема за часове и читање лектуре (стр.сса 900)	3 сата x12 недеља= 36 сати
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	- припрема за колоквијум - припрема за испит	- 8 сати - 20 сати
Време обухваћено самом провером знања	- колоквијум - усмени испит	- 0,5 сати - 0,5 сати
Укупан број сати	101 сат	
УКУПАН БРОЈ ЕСПБ	4, 44 > 5	
Остварени исходи учења	<ul style="list-style-type: none"> - студенти стичу увид у развој руске књижевности прве трећине 19.в. - студенти усвајају вештину анализе и тумачења поезије периода романтизма и почетка реализма - студенти примењују методе истраживања и презентације књижевних текстова из наведених периода 	

ПРЕДМЕТ: СЛОВАЧКА КЊИЖЕВНОСТ ПРВЕ ПОЛОВИНЕ 20. ВЕКА

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Филолошке науке	
Ужа научна област	Словакистика	
Студијски програм	Словачки језик и књижевност	
Предмет	Словачка књижевност прве половине 20. века	
ЕСПБ	5	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	- предавања - вежбе	2 часа (1,30 сати) 2 часа (1,30 сат) = 3 сата x 14 недеља = 42 сата
Време проведено у самосталном раду	- припрема за часове - читање лектире (стр. 2300)	- 4 сата - 77 сати
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	- припрема реферата - припрема за колоквијум - припрема за испит	- 10 сати - 20 сати - 35 сати
Време обухваћено самом провером знања	- колоквијум - писмени испит - усмени испит	- 1 сат - 1,5 сат - 0,5 сати
Укупан број сати	191 сат	
УКУПАН БРОЈ ЕСПБ	6,36	
Остварени исходи учења	<ul style="list-style-type: none"> - студент поседује преглед словачке књижевности прве половине 20. века - студент примењује методе, поступке, процесе технике истраживања и презентовања, анализе и интерпретације књижевних текстова из овог периода 	

ПРЕДМЕТ: ФОНЕТИКА СА ФОНОЛОГИЈОМ

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Филолошке науке	
Ужа научна област	Румунистика	
Студијски програм	Румунски језик и књижевност	
Предмет	Фонетика са фонологијом	
ЕСПБ	5	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	- предавања - вежбе	2 часа (1,5 сати) 2 часа (1,5 сати) = 3 сата x 14 недеља = 42 сата
Време проведено у самосталном раду	- вежбање кроз практикум (190 стр. на годишњем нивоу, 95 стр. на нивоу семестра) - читање литературе на румунском језику	- 15 мин x 95 страна = 1425 мин = 23,75 сати - 500 стр. x 5 мин = 2500 мин = 42 сата Укупно: 66,15 сати
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	- припрема за колоквијум - припрема за испит	- 15 сати - 25 сати Укупно: 40 сати
Време обухваћено самом провером знања	- колоквијум - писмени испит - усмени испит	- 45 мин - 2 сата - 15 мин Укупно: 3 сата
Укупан број сати	161,15 сати	
УКУПАН БРОЈ ЕСПБ	5,39	
Остварени исходи учења	- овладавање основним појмовима из области фонетике и правописа румунског језика	

2. ФИЛОЗОФИЈА

ПРЕДМЕТ: АНТИЧКА ФИЛОЗОФИЈА

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Филозофија	
Ужа научна област	Филозофске науке	
Студијски програм	Филозофија-докторске студије	
Предмет	Античка филозофија	
ЕСПБ	10	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	- предавања	4 часа (3 сата) = 3 сата x 11 недеља = 33 сата
Време проведено у самосталном раду	- студијско истраживачки рад - читање изворне литературе, релевантних интерпретација и анализа текстова	- 3 часа (2 сата и 15 минута) = 2 сата и 15 минута x 11 недеља = 24 сата и 45 минута - 140 сати
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	- консултације, припрема за студијско истраживачки рад и испит	- 1 сат x 11 недеља = 11 сати
Време обухваћено самом провером знања	- усмени испит	- 1 сат и 15 минута
Укупан број сати	210 сати	
УКУПАН БРОЈ ЕСПБ	10	
Остварени исходи учења	<ul style="list-style-type: none"> - студент стиче продубљени увид у једну од најзначајнијих епоха у филозофији, који ће му омогућити потпуну самосталност у каснијем професионалном бављењу филозофијом. - студент примењује методе, поступке и технике истраживања и презентовања, анализе и интерпретације филозофских текстова из овог периода 	

3. ПСИХОЛОШКЕ НАУКЕ

ПРЕДМЕТ: ПСИХОЛОШКИ МОДЕЛИ ПРОМЕНЕ ПОНАШАЊА

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Психологија	
Ужа научна област	Психологија	
Студијски програм	Дипломске академске студије психологије	
Предмет	Психолошки модели промене понашања	
ЕСПБ	3	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	- Интерактивна предавања	2 часа (1,5 сати) Укупно: 1,5 сати x 15 недеља = 22,5 сати
Време проведено у самосталном раду	- ваннаставни рад у групама са писањем 2 извештаја - индивидуална припрема за час са читањем препоручене литературе	- 26 сати - 23 сата
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	- Обнављање градива и припрема за испит	- 17 сати
Време обухваћено самом провером знања	- Писмени испит	- 1,5 сати
Укупан број сати		90 сати
УКУПАН БРОЈ ЕСПБ		3
Остварени исходи учења	<ul style="list-style-type: none">- Разумевање механизма и принципа промене људског понашања на којима се базирају водећи психотерапијски правци;- Разумевање специфичних и заједничких фактора терапијске промене;- Разликовање стадијума и процеса промене људског понашања и разумевање њихове међусобне условљености;- Дијагностиковање степена и квалитета спремности људи да мењају своје понашање у терапијском и вантерапијском сетингу;- Самостално конципирање плана третмана на основу дијагностикованог стадијума промене и изражености мотивационих фактора;- Способност за примену стратегија за повећање клијентове спремности на промену.	

4. ИСТОРИЈСКЕ, АРХЕОЛОШКЕ И КЛАСИЧНЕ НАУКЕ

ПРЕДМЕТ: Палеографија

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Историја	
Ужа научна област	Историја модерног доба	
Студијски програм	Историја	
Предмет	Палеографија	
ЕСПБ	4	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	- предавања - вежбе	3 часа (2,25 сати) 1 час 0,45 сати) / 2 групе = 3 сата x 14 недеља = 42 сата
Време проведено у самосталном раду	- припрема за часове - читање старих писама	- 8 сата - 60 сати
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	- припрема реферата - припрема за колоквијум - припрема за испит	- 10 сати - 20 сати - 20 сати
Време обухваћено самом провером знања	- колоквијум - усмени испит	- 0,5 сати - 0,5 сати
Укупан број сати		161 сат
УКУПАН БРОЈ ЕСПБ	4	
Остварени исходи учења	<ul style="list-style-type: none"> - студент поседује основна знања из историје писма - студент примењује методе, поступке, процесе технике истраживања и презентовања, анализе и интерпретације писаних латинских и ћирилских текстова кроз историју 	

5. СОЦИОЛОШКЕ НАУКЕ

ПРЕДМЕТ: СТАТИСТИЧКИ МЕТОДИ

Број бодова : 30 бодова у семестру = 60 сати за припрему : 900 сати

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке
-------------	------------------------------

Научна област	Друштвене науке	
Ужа научна област	Социологија	
Студијски програм	Социологија	
Предмет	Статистички методи	
ЕСПБ	3	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	- вежбе	3 часа (2,25 сати) = 2,25 сата x 14 недеља = 31,5 сата
Време проведено у самосталном раду	- вежбање	- 28 сати
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	- припрема за колоквијуме - припрема за испит	- 10 сати - 18 сати
Време обухваћено самом провером знања	- Колоквијуми - Писмени испит - усмени испит	- 2 сата - 1 сат - 0,5 сата
Укупан број сати	90 сата	
УКУПАН БРОЈ ЕСПБ	3	
Остварени исходи учења	<ul style="list-style-type: none"> - Студент поседује основна знања из проучаваних статистичких метода и условима њихових коришћења у обради података - студент самостално примењује одабране статистичке методе приликом анализе података истраживања 	

6. ПЕДАГОШКЕ И АНДРАГОШКЕ НАУКЕ

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке
Научна област	Педагогија
Ужа научна област	Педагогија
Студијски програм	Педагогија
Назив предмета	Увод у педагогију 1
Статус предмета	Обавезни
Број ЕСПБ	6

	Активности	Време у сатима укупно
Број часова активне наставе (недељни фонд)	$3+2=5$ - предавања 3 часа = 2,25сати - вежбе 2 часа=1,5 сати	1 час = 45мин = 0,75 сати $5 \times 0,75 = 3,75$ $3,75 \times 15 \text{ недеља} = \mathbf{56,25 \text{ сати}}$
Време проведено у самосталном раду	- припремање за часове читање обавезне литературе (релевантне тематске области у универзитетским уџбеницима педагогије) - читање стручне и научне литературе на одабрану тему и писање семинарског рада обима до 8 куцаних страна (250 речи или 1800 карактера на једној страни, проред 2) - израда две краће вежбе.	1 сат ~10 стр. читање теже стручне литературе $215 \text{ страна} = \mathbf{21,5 \text{ сати}}$ 1 сат ~15 стр. читање лакше стручне литературе $225 \text{ страна} = \mathbf{15 \text{ сати}}$ 1 страна текста (1800 словних карактера) = 4 сата (2,5 сата истраживања и 1,5 сат писања по страни). $8 \times 4 = \mathbf{32 \text{ сата}}$ $2 \times 4 = \mathbf{8 \text{ сати}}$
Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време проведено за припрему и проверу знања	- Усмено презентовање семинарског рада - Учење (припремање за испит)	$20 \text{ мин} = \mathbf{0,33 \text{ сати}}$ 1 сат~ 6 стр. (одабрана погл. из универзитетских уџбеникаа педагогије - 261 стр. $261/6 = \mathbf{43,5 \text{ сата}}$

Време обухваћено самом провером знања	-писмени испит	1,5 сати
	-усмени испит	0,5 сати
Укупан број сати		178,58
Укупан број сати у ЕСПБ		5,95
Остварени исходи учења	Студент је овладао педагошком терминологиом, разуме структуру и сложеност основних педагошких феномена и зна њихове основне карактеристике. Познаје основне педагошке теорије, школе и концепције и законитости у васпитању. Разуме развојност педагошког сазнавања и суштинску повезаност педагошке теорије са васпитном праксом.	

7. КУЛТУРОЛОШКЕ НАУКЕ И КОМУНИКОЛОГИЈА

ПРЕДМЕТ: Комунологија I

Научно поље	Друштвено-хуманистичке науке	
Научна област	Друштвено-хуманистичке науке	
Ужа научна област	Журналистика	
Студијски програм	Журналистика	
Предмет	Комунологија I	
ЕСПБ	6	
	Активности	Време (у сатима)
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	- предавања	2 часа (1,5 сати)
	- вежбе	2 часа (1.5 сати) = 3 сата x 15недеља = 45 сата
Време проведено у самосталном раду	- припрема за часове	- 3 сата
		- 45 сати

Време проведено на обавезној стручној пракси	-	-
Време потребно за припрему за проверу знања	<ul style="list-style-type: none"> - припрема за колоквијум - припрема за колоквијум - припрема за испит 	<ul style="list-style-type: none"> - 9 сати - 9 сати - 15сати
Време обухваћено самом провером знања	- усмени испит	- 0,5 сати
Укупан број сати	123,5 сата	
УКУПАН БРОЈ ЕСПБ	6,15	
Остварени исходи учења	<ul style="list-style-type: none"> - Стицање теоријских знања неопходних за Комуникологију 2 и новинарске стручно-апликативне курсеве, као и примену стечених знања у каснијем професионалном раду у новинарству. 	

Приказани модели, уз приложене анализе, описују да Филозофски Факултет примењује методе егзактног мерења, не процене, оптерећења студената за сваки ЕСПБ бод, чиме документује да је додела бодова деловима програма заснована на оптерећењу студената неопходном за постизање исхода учења у формалном смислу.

Као пример праћења квалитета студијског програма и мапирања предмета ради стицања увида у то како су програмски исходи учења покривени у оквиру обавезних предмета који су дефинисани програмом, као и у којој мери радно оптерећење студената одговара ЕСПБ бодовима који су додељени одређеном предмету у оквиру студијског програма, наводимо следећи пример студијског програма основних академских студија СРПСКА КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК – за поље **ФИЛОЛОШКИХ НАУКА**:

АНАЛИЗА КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ СРПСКА КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК

Студијски програм Српска књижевност и језик (ОАС) – анализа и процена стандарда 4

Студијски програм **ОАС Српска књижевност и језик** (240 ЕСПБ) акредитован је 28. 11. 2008 за 86 студената (веб адреса на којој су доступни циљеви, компетенције и курикулум студијског програма: <http://www.ff.uns.ac.rs>)

Механизми праћења квалитета студијских програма:

Квалитет програма се прати упоредним анализама, анализом оптерећења студената, преко ангажмана у пројекту *Унапређење наставе*, где су ангажовани сви чланови Одсека за српску књижевност (професори, асистенти, библиотекарка и секретарица) да координирано и систематски раде на унапређењу наставе и свих облика педагошког рада.

Као део унапређења употребе нових наставних технологија, развија се употреба ппт презентација у настави (редовно, или повремено користи је већина наставника и сарадника Одсека). Такође израђена је и електронска презентација Одсека, која је била део представљања Одсека на Сајму науке, а за ово представљање припремљен је и штампани материјал.

Настављено је снабдевање студената новом литературом и редовно информисање о издањима значајним за књижевност и науку о књижевности. У склопу реализације пројекта *Унапређење наставе*, као део интензивније комуникације са студентима, остварује се систематско обавештавање студената о радовима и студијама наставника и сарадника на Одсеку: преко проширене и допуњене презентације на сајту факултета, преко интернет презентација појединих наставника, преко систематског излагања нових наслова у семинарској библиотеци и бриге да се и средствима Одсека и донацијама професора редовно обнавља књижни фонд библиотеке.

Осмишљени су и уведени нови ППМ курсеви (у складу с одредбама Закона о основама система образовања и васпитања) на Основним студијама и, у оквиру промена дозвољених акредитацијом, прецизније су профилисани и постојећи ППМ курсеви са становишта циљева студијског програма, структуре и садржаја програма, те с обзиром на оптерећење студената (ЕСПБ). Посебна пажња посвећује се унапређењу педагошке праксе, развијању односа са школама у којима се пракса одвија и ангажовању стручних и високо компетентних ментора.

Окончана је израда уџбеника *Тумачење књижевног дела и методика наставе* (у два тома), чију су концепцију определиле нове научне и наставне методологије. Издавач је Одсек за српску књижевност, аутори и уредница професори, асистенти, магистранти и докторанти Одсека

Развијају се и унапређују други облици рада. У сарадњи са одсецима за англистику и компаративну књижевност, настављена пракса да се у оквиру изборних курсева позивају значајни аутори и да се приређују разговори с њима, отворени за све студенте факултета.

Континурано и редовно обавештавање студената о настави и испитима допуњено је развијањем електронске комуникације са студентима, као најефикаснијег вида информисања о захтевима који се постављају у настави. Тако су на сајту факултета, на огласној табли Одсека за српску књижевност „окачене“ важне информације, везане за структуру курсева на оба нивоа студија (обавезних и изборних), као и оне које су везане за прецизирање студентских обавеза на појединим курсевима.

Покренут је Алумни клуб на нивоу Факултета, али су и на нивоу Одсека за српску књижевност и језик успостављене активне везе с дипломираним студентима и њиховим послодавцима, како би се тиме студијски програм развијао у правцу који унапређује могућности запошљавања и даљег школовања.

Настава се изводи у оквиру предавања (монологска, дијалогска, интерактивна, текст-метода), вежби (дијалогска, интерактивна, текст-метода, радионице), стручне праксе (хоспитовање) и консултативне наставе.

Успешност студената у савлађивању предмета константно се прати током наставе и изражава се поенима. Максималан број поена који студент може да оствари на предмету је 100. Сваки предмет из студијског програма основних академских студија из области српске књижевности и језика има утврђен начин стицања поена. Начин стицања предиспитних поена објављен је на сајту и редовно се презентује студентима на почетним часовима предавања и вежби. Свака појединачна активност током наставе и предиспитне обавезе бодују се, као и полагање испита. Минимални број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза је 30, а максималан је 70.

Студијски програм основних академских студија српске књижевности и језика одликује се спојем синхроног и дијахроног приступа, прожимањем теоријског, историјског и културолошког приступа, те општеобразовних знања и специфичних практичних вештина. Неговање националне књижевности и њених специфичности у њему је повезано с обухватним мултикултурним приступом и нужним интердисциплинарним увидима и уклопљено у општи културноисторијски контекст. Преко обавезних и изборних предмета (академско-општеобразовних – 18%; теоријско-методолошких – 18%, научно-стручних – 37% и стручно-апликативних – 27%) тежи се развијању стручних, научних и практичних компетенција студената, као и подстицању и неговању креативности и отворености у мишљењу и раду, што треба да развије способност за перманентно усавршавање. Дакле, студијски програм садржи све прописане типове предмета у оквиру процената предвиђених Стандардима за акредитацију студијских програма.

Као пример праћења квалитета студијског програма и мапирања предмета ради стицања увида у то како су програмски исходи учења покривени у оквиру обавезних предмета који су дефинисани програмом, као и у којој мери радно оптерећење студената одговара ЕСПБ бодовима који су додељени одређеном предмету у оквиру студијског програма, наводимо следећи пример студијског програма основних академских студија **ЖУРНАЛИСТИКА – за поље ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ ИХ НАУКА:**

**ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ОДСЕК ЗА МЕДИЈСКЕ СТУДИЈЕ
ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ ЖУРНАЛИСТИКЕ**

Филозофски факултет два пута годисње спроводи евалуацију. Поред тога Одсек за медијске студије спроводи контролу квалитета свог студијског програма путем интерне евалуације. Одсек

за медијске студије спроводи квалитативну евалуацију која је фокусирана на уске потребе Одсека, на оне сегменте наставе који нису видљиви из опште евалуације. Питања су отворена тако да студенти могу да дописују своје мишљење. Одсек уважава мишљења студената и на основу тога врши корекцију свог рада.

Савладавањем студијског програма студенти стичу следеће опште компетенције:

- основна теоријска знања из области комуниколошких наука и журналистике,
- основна знања о методама и техникама савременог новинарства,
- способност примене стечених теоријских и стручних знања у новинарској пракси,
- способност критичког мишљења приликом извештавања и у истраживачком процесу,
- способност разумевања, излагања, критичке анализе, синтезе и решавања проблема у области комуниколошких наука и у новинарству,
- способност примене теоријско-методолошких и научно-стручних знања у пракси,
- способност комуникације и сарадње са ужим и ширим окружењем.

Савладавањем студијског програма студент стиче и следеће специфичне компетенције, које су у функцији квалитетног обављања професионалне делатности:

- овладаност основним појмовима и разумевањем неколико специфичних области друштвених наука,
- овладаност комуникативном и кодном компетенцијом једног страног језика на нивоу Б2 (први страни језик) и комуникативном и кодном компетенцијом једног страног језика (други страни језик) или језика средина на нивоу А1 или А2 према Заједничком европском оквиру за живе језике,
- овладаност систематизованим знањем о фонолошком, граматичком и лексичком устројству матерњег језика,
- способност примене информационих технологија у овладавању знањима из уже струке и из шире области комуниколошких наука,
- способност коришћења извора различитог типа,
- способност праћења и примене новина у струци,
- способност примене стечених знања у професионалној делатности

Три акредитована инострана програма, са којим је усклађен програм *Основних академских студија Журналистике*:

1. Московский государственный университет имени М. В. Ломоносова – Факултет журналистики МГУ: <http://www.journ.msu.ru/>

- професионална квалификација: бакалар журналистике
- четворогодишње студије

1. Софийски университет Св. Климент Охридски – Факултет по журналистика и масова комуникация: <http://www.uni-sofia.bg/faculties/journal/index.html>

- професионална квалификација: бакалар журналистике
- четворогодишње студије

2. **Freien Universität Berlin** – Бацхелорстудиенганг Публицистик- унд Комуникационсвиссенсцафт: <http://www.fu-berlin.de/en/einrichtungen/fachbereiche/pol-soz/puk/journal.html>

<http://www.полсоз.фу-берлин.де/коммвисс/студиум/бацхелор/индекс.хтмл>

– професионална квалификација: *бакалар уметности*; главно поље студија: *Медијске и комуникацијске студије*.

– трогодишње студије

http://spl.univie.ac.at/fileadmin/user_upload/spl22/Studienplaene/Studienplan_ganz_neu.pdf

Аустрија

Усклађеност са праксом у образовним институцијама из европског образовног простора може се видети поређењем са студијским планом основних студија Московског државног универзитета и Универзитета у Софији “Св. Климент Охридски”:

1. студије трају 4 године (8 семестара),
2. назив студијског програма је *Журналистика*,
3. студијама се стиче звање *бакалар журналистике*
4. циљеви и сврха студијског програма су исти.

Поређењем курикулума студијских програма и спецификација предмета студијског програма основних академских студија Журналистике на Филозофском факултету и наведена три универзитета усклађеност се показује у следећем: (1) модуларан приступ настави, на пример: ФФ – модул предмета уже струке (новинарски модул), модул потпорних предмета уже струке, модул потпорних предмета шире струке, модул матерњег језика, модул страних језика, модул општеобразованих предмета; МГУ – професионално профилисан модул, потпорни (фундаментални) блок, модул руског језика, модул страних језика, модул општеобразованих предмета; БУ – основни модул, професионално усмерен модул, стручни потпорни модул. У свим програмима заступљени су предмети који одговарају предметима: Увод у новинарство, Комуникологија, Новинарски жанрови, затим они који се тичу новинарства у појединим медијима, медијских система, Новинарска етика, Односи са јавношћу и др. Подударност се показује и у заступљености предмета као што су Основи социологије, Основи филозофије, Основи права, Реторика, Стилистика, Социологија масовних комуникација, курсева из националне и светске историје и књижевности, курсева из националне и опште културне историје.

ослања се и на:

<http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001512/151209e.pdf>

УНЕСЦО модел курикулума за

образовање новинара

-европски оквир квалификација

Наставне методе и критеријуми оцењивања студената усклађени су са исходима учења и категоријом предмета (опште-образовни, теоријски, апликативни). Настава из теоријско-методолошких предмета изводи се у виду интерактивних предавања и вежби које обухватају студентске експозее, структуриране дебате, интерпретацију извода из шире литературе, представљање и анализу семинарских радова, анализе студија случаја итд. У овој групи предмета, оцењују се знања и разумевање студената путем семинарских радова, есеја, активности током предавања и вежби итд. Настава из научно-стручних предмета изводи се на сличан начин, с тим што је већи акценат стављен на самосталан научни-истраживачки и стручни рад студената при припреми семинарских радова. Настава из стручно-апликативних предмета уже области новинарства изводи се у виду предавања, вежби, новинарских радионица и у виду новинарске праксе у медијским организацијама. Током наставе из ових предмета студенти увежбавају технике прикупљања и анализе информација као и припреме медијских производа. Основни елемент

оцењивања студената на стручно-апликативним предметима јесте квалитет медијских производа којима студенти демонстрирају да су усвојили одређена знања и, значајније, вештине.

8. Процена оптерећења студената неопходног за постизање задатих исхода учења (ЕСПБ), путем праћења и прикупљања повратних информација од студената, остварује се двоструко: у оквиру редовне студентске евалуације, где су студенти исказали висок степен задовољства студијским програмима а, такође, у случајевима кад су се студенти пожалили координатору на повећано оптерећење, у договору с наставником, спроведена је анализа програма и/или прецизирање обавезне односно додатне литературе.

Унапређивање и континуирано осавремењивање постојећих студијских програма заснива се на развоју науке и на новим захтевима који се постављају пред образовни профил сваког од 42 студијска програма. Као део унапређења употребе нових наставних технологија, користе се Power Point презентације у настави (редовно, или повремено користи је већина наставника и сарадника одсека), као и постојеће дигиталне библиотеке, које умногоме олакшавају приступ литератури. Студенти се редовно информишу о новим сазнањима значајним за област из које се изводи студијски програм.

Посебну пажњу Филозофски факултет посвећује унапређењу педагошке праксе, развијању односа са школама у којима се пракса одвија и ангажовању стручних и високо компетентних ментора. Развијају се и унапређују и други облици рада. На основу успешне интеркатедарске сарадње на Факултету настављена је и проширена пракса да се у оквиру изборних курсева позивају значајни аутори и да се приређују разговори с њима, отворени за све студенте факултета. Уводе се различити облици групног рада. Подстиче се креативност студената и води се рачуна о јавној презентацији њиховог рада. Ово посебно важи за изборне курсеве креативног писања, чији се резултати објављују и јавно представљају у виду књижевних вечери, али и за редовно пријављивање семинарских радова и есеја наших студената на конкурс које расписује Универзитет, надлажен министарства и фондације из различитих области рада.

9. Факултет располаже подацима и резултатима анкете добијене од студената у поступку редовног мониторинга оптерећења. На основу ових података може се констатовати да се исходи учења и компетенције које студенти стичу током студија, концентришу око развоја критичког мишљења, креативности, стваралаштва, функционалне писмености, способности решавања проблема, и др.

Студенти Филозофског факултета у Новом Саду су у својим анкетама навели да сматрају да након завршених основних студија треба да поседују следеће компетенције:

- критичко и креативно мишљење (35,90%)
- способност самосталног и тимског рада (16.90%)
- комуникацијске вештине (15.25%)
- основно опште знање (11.86%)
- способност решавања проблема (8.74%);

50.9% студената наводи да су у приличној мери испуњена њихова очекивања током студија, као и да им је у приличној мери јасно (43.9%) како знања добијена током наставе различитих предмета могу да примене у пракси. Ипак, више практичних активности и практичног искуства свакако би пуно значило у даљем радном ангажману. Доста је предлога дато у правцу повезивања система формалног, неформалног и информалног образовања.

Међутим, студенти такође процењују да настава на њиховим студијама у значајној мери:

- Подстиче мотивацију (36.2%),
- Уважава специфичне потребе (46.6%),

али да развија потребу за даљим учењем и развојем у довољној мери – 34.5%.

Студенти су истакли да су закључке о нивоу успешности у одређеним компетенцијама извели на основу следећег:

- На пракси можемо да примењујем научено (16.49%)
- На основу мишљења наших ментора (3.38%)
- На основу рада у тиму (3.38%)

Утврђивање нивоа доприноса метода подучавања/наставе на развој општих компетенција код студената вршено је на основу рангирања датих метода дефинисаних кроз студијски програм:

- 1 Предавања
- 2 Семинарска вежбања (дискусионе групе, презентације, портфолио)
- 3 Семинарски радови, есеји, осврти, рефлексije
- 4 Менторски рад
- 5 Консултације и консултативни рад у малим групама
- 6 Часови вежби
- 7 Практични часови у учионици
- 8 Часови очигледне наставе (настава у фоно-лабораторији, рачунарским учионицама)
- 9 Стручна пракса.

Писање семинарских радова, реферата, есеја се, по процени студената, налази у категорији јаког доприноса на развој и унапређивање следећих компетенција: Способност планирања и организовања, Вештине управљања информацијама (способност да се добије и анализира информација из различитих извора), Тимски рад, Способност примене знања у пракси, Управљање временом као веома важним ресурсом, Разумевање разноликости и мултикултуралности и Брига о квалитету.

10. Филозофски факултет у Новом Саду континуирано осавременује постојеће студијске програме, заснива их на најновијим научним истраживањима спроведеним у земљи и свету (будући да реализује бројне научно-истраживачке пројекте националног и међународног нивоа), те хармонизује своју делатност са европским образовним и истраживачким простором.

У пуној мери се уважавају Стандарди и препоруке Европске асоцијације за осигурање квалитета у високом образовању (European Network for Quality Assurance in Higher Education –

ENQA), који се односе на интерно и екстерно осигурање квалитета у високом образовању. Међу њима су најзначајнији:

- Факултет има примарну одговорност за квалитет својих услуга и за обезбеђење и осигурање тог квалитета,
- кроз квалитет и стандарде високог образовања морају се очувати интереси друштва,
- квалитет студијских програма развијен је и унапређиван за студенте и друге кориснике високог образовања у целокупном јединственом европском образовном простору,
- обавезна је ефикасна и ефективна организациона структура која обезбеђује квалитет студијских програма,
- у процесу осигурања квалитета значајни су транспарентност и ектерне и експертске провере,
- подстиче се и развија култура квалитета у раду Факултета,
- Започет је процес кроз који Факултет може да покаже своју одговорност, укључујући и одговорност за улагање јавног и приватног капитала
- одговорност за осигурање квалитета у потпуности је компатибилна са осигурањем квалитета за опште побољшање,
- Факултет представља свој квалитет у земљи и иностранству,
- процеси развоја не угрожавају различитост и иновације.

11. Наставници и студенти су упознати са дефинисаним захтевима које завршни рад (теза) треба да испуни, посебно у погледу академске методологије, формалних аспеката, практичне оријентације и критеријума оцењивања. Студенти добијају детаљна упутства о изради таквих радова (на пример општа упутства о избору поља истраживања, формулацији теме, прегледу литературе, начину коришћења и навођења извора, стандардима цитирања и парафразирања текста, јасном изражавању, концизности, формалним критеријумима које завршни рад треба да испуни, обрада и презентација резултата истраживања, провера хипотеза, закључивање, писање извештаја о обављеном истраживању, прилози, и др.). Услови и поступци који су неопходни за завршавање студија и добијање дипломе су усклађени са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијског програма и доступни јавности у електронској форми преко сајта (обрасци за пријаву завршног рада и обрасци записника са одбране завршног рада доступни су на сајту: http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/formulari_za_osnovne_studije.html
http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/formulari_za_master_studije.html
http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/formulari_za_doktorske_disertacije.html)

Правилник о завршним испитима и писању завршних радова налази се на сајту Факултета (доступно на: http://www.ff.uns.ac.rs/Files/pravilnik_o_zavrshnim_radovima.htm)

12. Филозофски факултет остаје у вези са дипломираним студентима тако што прати њихов професионални и стручни развој. На сајту Факултета налази се АЛУМНИ пријатељи (доступно на: http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/fakultet_alumni.html). Филозофски факултет у Новом Саду је у процесу израде онлајн базе података бивших студената Факултета који су дипломирали на Филозофском факултету од његовог оснивања до данас, а која има за циљ, не само удруживање бивших студената, већ и прикупљање информација о томе где су и шта раде наши некадашњи студенти, колико су задовољни знањем стеченим на студијама и на какве су препреке наишли током тражења запослења или наставка студија.

Информације које на овај начин буду прикупљене пружиће драгоцене повратне информације о компетенцијама које наши студенти стичу након завршених студија и о могућностима њиховог запошљавања, а све у циљу унапређења квалитета васпитно-образовног процеса на нивоу високошколског образовања. Циљеви ове активности преваходно су следеће:

- успостављање и одржавање веза између Филозофског факултета у Новом Саду и његових бивших студената који су дипломирали, магистрирали или докторирали.
- међусобно повезивање некадашњих студената
- развијање сарадње између Филозофског факултета у Новом Саду и предузећа, организација и институција у којима раде наши некадашњи студенти.

Мишљења дипломираних студената о студијским програмима које су завршили

Мишљења дипломираних студената прикупљена су на нивоу Факултета, помоћу два обрасца ([Упитник за испитивање мишљење дипломираних студената](#) и [Упитник за испитивање мишљења послодавца](#)). Дипломирани студенти су попуњавали обрасце приликом свечане доделе диплома, док је послодавцима Упитник послат поштом или су им га директно уручили дипломирани студенти запослени у радној организацији. Иако је покретање алумни клуба на нивоу факултета отворило простор за ову врсту комуникације, сматрамо да ни везе које постоје са дипломираним студентима на нивоу појединих одсека не би требало прекидати, пошто се могу показати обострано корисним.

Кад је реч о структури испитаника, добијени су следећи индикатори:

54,30% је завршило основне студије

34,00% је завршило или студира дипломске академске студије – мастер

2,5% је магистара

5% су доктори наука.

У струци је запослено више од половине испитаника (52,5%),

7,5% испитаника ради ван струке,

40% дипломираних студената различитих профила је незапослено .

Према успеху топком студија добија се следећа слика:

Просек оцена између 7 и 8,00 – 7 (17,5%)

између 8,01 и 9 – 16 (40%)

изнад 9 – 17 (42,5%).

Питање/ тврдња	да, у потпуности	да, делимично	углавном не	уопште не	не могу да проценим (без одговора)	углавном не	уопште не
Да ли ваш успех одражава ниво знања?	55%	40%	2,5%	2,5%			

Да ли сте, са становишта захтева који се пред вас данас постављају, задовољни квалитетом студија?	5%	50%			10%		
Студијски програм је испунио моја очекивања.	65%	35%					
Када бих поново бирао, изабрао бих други студијски програм.	2,5%			97,5%			
Проблеми с којима сам се суочавао били су везани за квалитет студијског програма	5%	45%					50%
Проблеми с којима сам се суочавао били су везани за квалитет наставног особља	5%	50%					45%
Стечена знања била су ми корисна у професионалном ангажовању.	70%	25%					5%
Стечена знања су се показала неприменљивим у професионалном ангажовању.	2,5%	10%					87,5%
Стечена знања су послужила као добар основ за даље професионално усавршавање.	95%	5%					
Требало би унапредити ниво теоријских знања	5%						
Требало би унапредити ниво практичних знања и умења	62,5%						
Требало би унапредити ниво стручних знања	12,5%						
Постојећи однос теоријских, практичних и стручних знања је задовољавајући	20%						
Услови студирања (просторни, материјални) били су задовољавајући у потпуности	40%						
Услови студирања (просторни, материјални) били су	57,5%						

задовољавајући делимично							
Услови студирања (просторни, материјални) углавном нису били задовољавајући	2,5%						
Услови студирања (просторни, материјални) уопште нису били задовољавајући							
Највише су ми недостајали уџбеници	7,5%						
Највише ми је недостајао приступ литератури	47%						
Највише ми је недостајао бољи контакт с наставним особљем	15%						
Највише су ми недостајали... (упишите)	скупи испити, нема гостујућих професора на Мастеру; 2: „више праксе, педагогија; 3: „више праксе“; 4: „Више праксе у различитим пољима рада: издаваштву, библиотекарству, бољи услови за размену студената“; 5: „равноправнији однос према студентима“ (5 одговора 12,5%)				17,5%		
Однос наставног особља према студентима и ниво стручних знања био је сасвим добар.	30 75%						
Однос наставног особља према студентима и ниво стручних знања био је углавном задовољавајући.	22,5%						
Однос наставног особља према студентима и ниво стручних знања био је (уписати коментар)	Студент с просеком изнад 9: „недовољно су подстицали креативност студената“						

Мишљење послодаваца о дипломираним студентима различитих студијских група

Као високу предност студијских програма који се изучавају на Филозофском факултету у Новом Саду, видимо чињеницу да је суд послодаваца о радним квалитетима и квалитету наших

дипломираних студената висок. 67% послодаваца сматра да постојећи однос теоријских, практичних и стручних знања задовољавајући, 23% сматра да би добро било унапредити ниво практичних знања и умења, а 18,5% да би требало подићи ниво стручних знања. Такође сви послодавци потврђују да би поново ангажовали раднике истог стручног профила.

Слабост представља чињеница да је контакт са послодавцима још у зачетку, па се послодавци нерадо одазвају и не налазе властити интерес у успостављању ове равни комуникације.

Могућност коју би требало користити јесте даље успостављање ове врсте веза и развијање комуникације између факултета и послодаваца. Покретање алумни клуба добар је корак у том смеру. Било би добро да се праћење овог вида евалуације, обрада и сабирање резултата систематизују на нивоу факултета у целини.

Опасност представља све већи број административних обавеза коју ово намеће наставницима на појединим одсецима. Реч је о обимној и разумејеној администрацији која да би била ефикасно вођена тражи велики ангажман и време, па и одређени тип стручности, а сем тога, троши драгоцену време за рад, тако да евентуални позитивни ефекти могу бити неутралисани.

б) У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе Филозофски факултет је посебну пажњу посветио анализи и квалитативном оцењивању следећих елемената:

- циљеви студијског програма и њихова усклађеност са исходима учења
- методе наставе оријентисане ка учењу исхода учења
- усаглашеност ЕСПБ оптерећења са активностима учења потребним за достизање очекиваних исхода учења
- међусобну усаглашеност исхода учења и очекиваних компетенција базираних на дескрипторима квалификација одређеног циклуса образовања
- континуирано освремењивање студијских програма.

Основни циљ (само)евалуације јесте да се на темељу проучавања односа између очекиваног и оствареног (исхода учења, ЕСПБ), односно повратне информације, оптимализује наставни процес. Овако схваћена евалуација постаје чиниоцем успостављања контроле над процесима учења и управљања њима.

Из конструктивистичке перспективе и улога наставника се мења. Основни аспект ове улоге односи се на припрему контекста тј. стварање подстицајног окружења у шта спада припрема материјала за учење путем различитих канала и стварање социјалних ситуација за учење и начина на који појединац конструише спознају рефлексивна и разумевање проблема који се у току учења јављају.

Из овога и произилази наша основна опредељеност за испитивање и утврђивање оптерећености студената применом ЕСПБ и исхода учења. Стога смо приступили SWOT анализи прикупљених података у настојању да издвојимо аргументе који би се могли користити у процесу одговорног планирања наставе, прецизног усклађивања обима градива са радним оптерећењем студената (исказаним у ЕСПБ бодовима) и наравно, континуираном праћењу резултата.

SWOT анализа

<p style="text-align: center;">S – снаге</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Активно укључивање студената као основних корисника услуга у процес креирања наставног рада; + ✓ Савремена схватања бројних и хетерогених улога наставника; ++ ✓ Систем акредитације и унапређивање наставника није могућ без система оцене квалитета; +++ ✓ Унапређивање квалитета и ефикасности наставног процеса; ++ ✓ Могућност проширивања истраживачког простора; итд. ++ 	<p style="text-align: center;">W = слабости</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Висок степен сложености организације и интеграције васпитно-образовних процеса који се не могу сводити на једноставне и изоловане интеракционе релације наставник-студент; ++ ✓ Преоптерећеност студената предиспитним активностима, преобимном литературом, израдом семинарских радова који нису увек суштински повезани са градивом наставног предмета, и сл.; ++ ✓ Недовољно дефинисане улоге и одговорности учесника васпитно-образовног процеса; ++ ✓ Недостатак јединствених стандарда, критеријума евалуације, инструмената и др. +++ ✓ Неразумевање концепта Болоњског процеса, погрешно тумачење и примена у пракси (задржавање старих образаца рада под плаштом савремене образовне парадигме); итд. ++
<p style="text-align: center;">О- могућности</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Редизајнирање студијских планова и програма; ++ ✓ Трендови у Европи и искуства у овој области; + ✓ Аксиолошки карактер и изражена емпиријска димензија процене студената – одговори студената су значајни и валидни уколико им се поставе релевантна питања; + ✓ Развој свести о правима и обавезама наставника и студената; ++ ✓ Повратна информација о раду, указивање на проблеме и тешкоће, итд. ++ ✓ Омогућавање истинске 	<p style="text-align: center;">Т- претње</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Субјективност, могућност манипулације; Да ли је систем повратних информација добијених од студената валидан и релевантан? + ✓ Да ли је студентска процена филтрирана кроз њихово виђење др. чинилаца и/или самог предмета, итд. + ✓ (не)спремност наставника за промене; + ✓ Неусклађеност између радне оптерећености студената и броја ЕСПБ; ++ ✓ Недовољна координација на свим нивоима; + ✓ Неадекватно вредновање

<p>активности и креативности студената; ++</p> <p>✓ Повезаност различитих димензија студентског процењивања и варијабли као што су: величина групе, пол, компетенције студената за евалуацију, статус предмета и сл. ++</p>	<p>постигнућа студената током наставног процеса; итд. +++</p>
---	---

ц) Предлог мера и активности за унапређивање квалитета стандарда 4

- Континуирано праћење реализације студијских програма у свим њиховим аспектима.
- Наставак праћења процеса наставе, уз даљу потребу интеграција група предмета и сагледавања свеукупног циља за остварење исхода – очекивана знања и вештина.
- Увођење годишње оцене квалитета дипломираних студената од стране послодаваца, и лонгитудиналне анализе студената који су завршили Факултет у циљу провере колико се стечене компетенције користе у пракси, и проценат запослености, као и радна места на која се запошљавају наши студенти односно кретања у струци.
- Унапредити анкете за послодавце, представнике Националне службе за запошљавање и друге одговарајуће организације како би се систематски добијале повратне информације од истих у погледу квалитета студијског програма као и стечених компетенција студената али и оних компетенција за које сматрају да су важне на тржишту рада.
- Потребно је анализирати све нивое студија. У анкетирање студената укључити и питања у вези са курикулумом студијског програма – у којој мери подстиче студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктивни начин истраживања, и на примену тих знања и вештина у практичне сврхе, и др.

Стандард 4 је испуњен на основу увида у процес доношења студијских програма. Кроз праћење и проверу њихових циљева, структуре, радног оптерећења студената и кроз стално осавремењавање садржаја током времена створиће се потпунија слика о нивоу квалитета. Резултати анкетирања су један од индикатора шта треба кориговати у наредном периоду. У наредном периоду од изузетне важности биће повратне информације од дипломираних студената и послодаваца. Посебно ће бити интересантна анализа квалитета студијских програма и очекиваног Националног оквира квалификација.

д) Показатељи и прилози за стандард 4

Табела 4.1. [Листа студијских програма који су акредитовани на високошколској установи са укупним бројем уписаних студената школске 2008/09; 2009/10 и 2010/11](#)

Табела 4.2. [Обухваћеност сваког програмског исхода учења у оквиру обавезних предмета појединачних студијских програма](#)

[Прилог 4.3. Одлуке о акредитацији студијских програма](#)

[Прилог 4.4. Процент дипломираних студената \(у односу на број уписаних\) у школској 2008/09; 2009/10 и 2010/11 години у оквиру акредитованих студијских програма](#)

[Прилог 4.5. Просечно трајање студија у школској 2008/09; 2009/10 и 2010/11 години у односу на ранији петогодишњи и десетогодишњи период](#)

[Прилог 4.6. Стопа одустајања студената од даљег студирања](#)

[Прилог 4.5. Број студената који су уписали наредну школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове \(60\), \(37-60\) \(мање од 37\) за сваки студијски програм](#)

[Прилог 4.6. Спроведене анкете студената](#)

[Прилог 4.7. Доказ да су примери исхода учења за програме различитих структура представљени на интернет страни високошколске институције \(<http://www.ff.uns.ac.rs/studije/studije.html>\)](#)

[Прилог 4.8. Мишљење дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења](#)

[Прилог 4.9. Задовољство послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца \(\[http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/fakultet_alumni.html\]\(http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/fakultet_alumni.html\)\)](#)

СТАНДАРД 5: КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 5

Настава на Филозофском факултету организује се по студијским програмима и годинама студија у складу са Статутом Факултета, радним календаром и према распореду часова и испита укључујући и студијске недеље. Факултет континуирано информира студенте о начину, времену и месту одржавања наставе и посебно о критеријумима оцењивања студентског рада и то пре почетка семестра путем интернет странице. Све релевантне информације из курикулума доступне су студентима и на огласним таблама свих Одсека по динамици и на начин усклађен са Статутом Факултета. План и распоред наставе у највећој мери усклађени су са потребама и могућностима студената и познати су пре почетка одговарајућег семестра (доступно на сајту Факултета: http://www.ff.uns.ac.rs/studenti/rasporedi/studenti_rasporedi_predavanja.html)

Квалитет наставног процеса се обезбеђује и благовременим утврђивањем, објављивањем и спровођењем консултација, колоквијума, испита и других облика рада. Студенти се путем огласних табли и преко интернета уредно обавештавају о резултатима својих предиспитних и испитних активности. Континуирано се ради на унапређењу, осавремењивању и функционалном усклађивању рада стручних служби са наставним процесом, увођењем јединственог информационог система за евиденцију о степену и квалитету реализације студијских програма и о другим облицима рада Факултета.

Настава на факултету је интерактивна, подржана могућностима коришћења и укључивања савремених наставних средстава и метода и обезбеђује како фундаментална теоријска знања тако и процедуре за њихову практичну примену. Кроз предиспитне активности студенти се подстичу на методолошку и професионалну самосталност и креативност у раду. Све већи број студијских програма организује студентску праксу која се реализује у релевантним институцијама, чиме се обезбеђују исходи дефинисани као практичне компетенције студената.

Квалитет наставника и сарадника на Филозофском факултету обезбеђује се кроз континуиране активности Факултета у вези са ангажовањем неопходног броја наставника и сарадника за реализацију студијских програма и кроз утврђивање и спровођење дугорочне стратегије развоја и политике квалитетне селекције младих кадрова. Један од основних показатеља квалитета наставе је квалитет наставника и сарадника који се обезбеђује спровођењем процедура избора у наставничка и сарадничка звања, кроз вредновање њихових резултата у оквиру научно-истраживачких пројеката путем поступака формативне евалуације на Факултету / доступно на интернет страници: http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/fakultet_izbornno_vece.html Факултет додатно обезбеђује професионализам наставника и подстицањем на перманентну едукацију и усавршавање путем студијских боравака, специјализација и учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству. У оквиру Факултета функционише Канцеларија за међународну сарадњу која благовременим и исцрпним информисањем подстиче и студенте и наставнике на учешће у различитим програмима међународне размене и сарадње. Факултет такође организује респектабилни број трибина и предавања еминентних стручњака из области друштвено-хуманистичких наука са водећих светских универзитета и катедри. /Евиденција ових активности доступна је у извештајима са Наставних већа на интернет страници http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/fakultet_nastavno_vece.html

Праћење и анализа квалитета наставног процеса указују да осим поменутих квалитета постоје и извесне слабости које првенствено проистичу из високо сложене организације Факултета и постојања великог броја паралелних студијских програма који се сви организују на једном простору и које су координисане и административно процесуиране од једне заједничке службе. У оквиру реализације наставног процеса препознаје се понекад недовољна усклађеност студентског оптерећења предиспитним активностима како са приписаним ЕСПБ, тако и са очекиваним исходима и компетенцијама. Потенцијални ресурси за превазилажење ове потешкоће су континуирани поступци самовредновања и оцене квалитета / доступно на http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/sistem_obezbedjenja_kvaliteta.htm као и појачан и све очигледнији

напор Факултета имплементиран у студијске програме да се студентима обезбеде адекватне наставне базе за стицање практичних знања и вештина и исказана потреба за чвршћим повезивањем са тржиштем рада.

Реализација и квалитет наставе, наставника и сарадника континуирано се прате кроз студентску евалуацију која се спроводи пред крај сваког семестра. Извештај о резултатима евалуације квалитета управљања факултетом и квалитета наставе доступни су на интернет адреси http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/Sistem_obezbedjenja_kvaliteta/Rezultati_evaluacije/sistem_obezbedjenja_kvaliteta_rezultati_evaluacije.htm

За квалитет наставног процеса веома је важно што наставници и сарадници током извођења предавања и вежби поступају професионално и имају коректан однос према студентима, без икаквог вида дискриминације студената по било ком основу. Анализа анкета спроведених за студенте у протекле три године показују да оцене којима студенти оцењују однос наставника према студентима у већини скала су високе и прелазе просек. Такође, професионалност у извођењу предавања и вежби оцењују у већини случајева високим и изнадпросечним оценама.

Извештај са последње евалуације указује на високо перципирану компетентност и професионалност наставног особља и адекватност студијских програма. /Просечна оцена професора је 9,30, просечна оцена сарадника је 9,45 и просечна оцена студијских програма је 9,62/.

б) Анализа и квантитативна оцена стандарда методом SWOT анализе

Методом SWOT анализе у оквиру овог стандарда анализирали смо:

- компетентност наставника и сарадника
- интерактивно учење студената у наставном процесу
- доступност података о студијским програмима, плану и распореду наставе
- избор метода наставе и учења којима се постиже савладавање исхода учења
- систематско праћење квалитета наставе и корективне мера

S-CHAGE	W-СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Конципирани програми омогућују студентима стицање компетенција за самостално вођење оригиналних и научно релевантних истраживања. ++ ✓ Студијски програми конципирани су путем програмске флексибилности, која је базирана на широкој понуди изборних предмета/блокова. + ✓ Курикулум је флексибилан, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Захтев да се у студијске програме не унесе суштинске измене током акредитационог циклуса, противречи захтеву за „непрекидним осавремењавањем садржаја курикулума“ јер је настава веома динамичан процес. ++ ✓ Подршка државних органа и институција, пре свега Министарства за просвету и науку није довољна. ++ ✓ Недовољно дефинисане улоге и

<p>омогућава увид студентима у знања, вештине и компетенције које се стичу током студија.+</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Дефинисане су основе за самостални истраживачки рад студента, квалификујући их за примену интердисциплинарних знања у пракси. ++ ✓ Омогућено је креирање ширих оквира мобилности студената и наставника са јасно дефинисаним и препознатљивим критеријумима и стандардима. ++ ✓ Подстиче се примена интерактивних метода рада.+++ ✓ Активно укључивање студената као основних корисника услуга у процес креирања наставног рада; ++ ✓ Курсеви су иновативни, подстицајни, отварају простор за истраживачки рад. ++ ✓ Велик број курсева омогућава задовољавање образовних потреба и интересовања сваког студента, као и индивидуализацију и диференцијацију наставног процеса. ++ 	<p>одговорности учесника васпитно-образовног процеса;+</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Неразумевање концепта Болоњског процеса, погрешно тумачење и примена у пракси (задржавање старих образаца рада под плаштом савремене образовне парадигме); итд.+ ✓ Неопходан консензус између партнерских универзитета у погледу модификације курикулума у циљу веће међусобне компатибилности, промоције различитих модела партиципације у међународној мрежи мобилности студената, креирања јединственог методолошког обрасца утврђивања и праћења ефикасности студија, обезбеђивања квалитета, (само)евалуације, дефинисања квалификационих оквира итд. ++
О -МОГУЋНОСТИ	Т -ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Редизајнирање студијских планова и програма за наредни реакредитациони циклус; ++ ✓ Трендови у Европи и искуства у овој области доступни кроз реализацију међународних пројеката и креирање заједничких курикулума; + ✓ Развој свести о правима и обавезама наставника и студената; + ✓ Подстицање истинске аутентичне мисаоне активности и креативности студената; ++ ✓ Оптимална усклађеност стварног радног оптерећења 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ (Не)спремност наставника за промене; + ✓ Недовољна координација на свим нивоима; + ✓ Наставничка професија, која се налази на вишем нивоу државног утицаја него друге професије, данас захтева много јаснију идентификацију како би била препознатљива у процесу интернационализације и конфронтације са изазовима у друштву знања. ++ ✓ Мањак стварне подршке од стране значајних државних органа и институција. ++

<p>студента с бројем ЕСПБ бодова.+++</p> <p>✓ Подстицање стварне мобилности студената, пре свега поједностављивањем процедуре и систематичнијом бригом факултета, универзитета, надлежног министарства.+</p> <p>✓ Дефинисање националног оквира квалификација, итд.++</p>	<p>✓ Проблеми везани за мобилност студената у оквиру наведеног програма: (ин)компатибилност студијских програма, нееластичност курикулума, тешкоће везане за избор предмета, језичке компетенције студената, неуједначене начини проверавања и оцењивања студената, различита очекивања, захтеви и критеријуми универзитетских наставника, и др.+++</p>
---	---

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 5

За побољшање и унапређивање квалитета наставног процеса предлог мера је: да наставници даље раде на унапређивању својих активних компетенција; да се студенти, у складу са својим могућностима, укључују у наставни процес као излагачи, водитељи радионица, презентери и сл.; као и да се од студената прикупљају повратне информације о њиховом виђењу могућности, потреба и начина активнијег учешћа студената у наставном процесу.

- ✓ Развијање и јачање унутрашње професионалне аутономије, засноване на систему евалуације која обезбеђује квалитет образовних услова, наставног процеса и исхода образовања у складу са образовним стандардима;
- ✓ Интензивирање механизма контроле квалитета наставног процеса;
- ✓ Успостављање релевантности наставних програма имајући у виду потребе и захтеве тржишта ;
- ✓ Увођење праксе евалуативних истраживања разрадом сопствене концепције интерне евалуације, у форми програма евалуативних истраживања ;
- ✓ Осигурање и праћење квалитета наставе и образовања и његових исхода;
- ✓ Образовање и оспособљавање високопрофесионалног, креативног и мотивисаног будућег наставног кадра ;
- ✓ Обезбеђивање подстицајне, квалитетне, богате и за наставни рад дидактичко-методички структуриране средине ;
- ✓ Промовисање културе евалуације, самоевалуације и процеса перспективног развоја школе ;
- ✓ Обезбеђивање сталне подршке у одговарајућој опреми и средствима за реализовање наставно-научног рада ;
- ✓ Неговање атмосфере толеранције, конструктивне комуникације, правичности и спремности да се одговори на посебне образовне потребе ;
- ✓ Укључивање студената као партнера у образовном процесу ;
- ✓ Развијање и унапређивање наставне праксе флексибилношћу и модулацијом студијских програма као и увођењем напредних курсева за интензивније продубљивање наставних области;

- ✓ Конципирање курикулума чије савладавање подразумева партиципативне, активне и кооперативне методе наставе и активне облике учења.
- ✓ Наставни процес усмерен на процесе и исходе учења више него на садржаје појединих предмета.

Оцена испуњености стандарда 5 и предлог мера:

Стандард 5 је испуњен у потпуности, са становишта почетних услова. Реализација студијских програма и анализа наставних процеса ће дати праву оцену. Потребно је организовати семинаре и округле столове са темама у вези са квалитетом, на основу систематизованих извештаја комисија са свих одсека. Неопходно је вршити детаљну анализу мишљења студената о свим аспектима наставног процеса.

д) Показатељи и прилози за стандард 5

Прилог 5.1. Анкете студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе-доступно на сајту Факултета:

http://www.ff.uns.ac.rs/studenti/rasporedi/studenti_rasporedi_predavanja.html

Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

СТАНДАРД 6: КВАЛИТЕТ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И СТРУЧНОГ РАДА

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 6

Акредитован за научноистраживачки рад 2007. године, Филозофски факултет је веома сложена институција у којој је неопходно постићи усаглашеност образовног процеса и научноистраживачког рада. Дуга традиција (научним радом баве се професори од самих почетака рада Факултета, 1954. године) и постигнути континуитет дају добре основе, али обавезују на развијање нових дисциплина и на праћење савремених научних достигнућа.

Велики број запослених наставника (320 наставника и сарадника: професори емеритуси 3, редовни професори 67, ванредни професори 35, доценти 62, асистенти 93, сарадници у настави 6, виши лектори 7, лектори 15, лектори странци 12, наставници језичких вештина 14, наставници вештина 2, стручни сарадници 7), у целини посматрано гарантују квалитетно бављење научноистраживачким радом у периоду који предстоји, али захтевају појачану бригу за развој појединих научних дисциплина и за обезбеђивање научног подмлатка.

Факултет обавља научноистраживачки рад у циљу развоја науке, унапређења делатности високог образовања и популаризације науке. Научни рад на Факултету остварује се кроз основна, примењена и развојна истраживања.

Постојећа опрема која подржава научноистраживачки рад је обновљена (2 језичке лабораторије, фонетски кабинет, компјутерске учионице, лабораторија за експерименталну психологију, видео конференција, у току ове године биће инсталирана и опрема за симултано превођење). Већина учионица опремљена је пројекторима, платнима за пројектовање и лаптоповима. Сви рачунари на Факултету су умрежени. За Одсек за медијске студије формиран је радијски и телевизијски студио. Језички кабинети су приоритет када је у питању будуће опремање. Највећи део опреме набављен је кроз ТЕМПУС пројекте у којима учествује Факултет, средствима Републичког министарства за науку и технолошки развој, Покрајинског секретаријата за науку и технолошки развој, а мањим делом из сопствених средстава. [\(Прилог 6.5 Листа опреме у власништву установе која се користи за научноистраживачки, уметнички и стручни рад.\)](#)

Филозофски факултет има респектабилну Централну библиотеку која је најстарија и највећа високошколска библиотека у Војводини, највећа факултетска библиотека у Србији и друга по величини научна библиотека у Војводини (после Библиотеке Матице српске) и која представља више него солидну базу за научноистраживачки рад и докторске студије, будући да се њен фонд константно обнавља савременом литературом.

На Факултету је обезбеђен адекватан број компјутера који су свакодневно на располагању младим истраживачима, тако да су им бесплатно доступне и електронске базе података. На Факултету постоји и Лабораторија за експерименталну психологију са најсавременијом опремом, две фонетске лабораторије, видео-конференцијска опрема као и Центар за медијске студије, такође адекватно опремљен мултимедијалном опремом, што је све на располагању младим истраживачима.

Издавачка делатност која је повезана са научноистраживачким радом остваривана је у оквиру Факултета кроз часописе (*Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, *Прилози проучавању језика*, *Истраживања*, *Хунгаролоџиа Кóзлемéнуек*, *Танулмáнуок*, *Примењена психологија*, *Код*, *Архе*, *Педагошки видци*, *Зборник одсека за педагогију*), кроз повремене тематске зборнице (нпр. *Жанрови српске књижевности*, *Теоријско-историјски преглед компаратистичке терминологије код Срба*), уџбенике који су у функцији универзитетске наставе, али претежним делом публиковањем у постојећим угледним домаћим (нпр. Матица српска) и страним издавачким кућама (нпр. Петер Ланг Верлаг, Родопи, Oxford Publishing House), кроз чланке у часописима, монографије, студије, научне књиге или тематске зборнике.

Планира се обезбеђивање континуираног излагања постојећих публикација чији је издавач Факултет и стварање могућности за публикавање монографских публикација, посебно млађих истраживача, најважнији су предстојећи задаци. У те сврхе основана је и едиција *E-disertatio*.

Такође, планирано је да се настави издавање и категоризација часописа чији су први бројеви објављени у 2010. години:

1. Зборник за језике и књижевности

2. Методички видици

На Факултету је инсталирана и опрема за симултано превођење, а и формиран је и интердисциплинарни истраживачки центар као инкубатор за развој научноистраживачког подмлатка у оквиру друштвено-хуманистичких дисциплина.

Финансијска подршка научноистраживачком раду који се одвијао на Факултету остваривана је средствима добијеним од Министарства за науку Републике Србије, од Секретаријата за науку АП Војводине и мањим делом из других извора.

Филозофски факултет има респектабилну Централну библиотеку која је најстарија и највећа високошколска библиотека у Војводини, највећа факултетска библиотека у Србији и друга по величини научна библиотека у Војводини (после Библиотеке Матице српске) и која представља више него солидну базу за научноистраживачки рад и докторске студије, будући да се њен фонд константно обнавља савременом литературом.

Планира се да се до краја 2015. године заврши процес дигитализације библиотечког фонда како би се истраживачима обезбедили што бољи услови за научноистраживачки рад и ретки примерци књига учинили доступним за истраживање.

Важан елемент развоја научноистраживачког рада на Филозофском факултету је и организација мастерских и докторских студија које су основ за стварање научноистраживачког подмлатка. Докторати су база за академску и научноистраживачку каријеру. Обука током докторских студија и високи квалитет докторских курсева је од стратешког значаја за развој Факултета. Због тога Филозофски факултет нуди структуриране мастерске и докторске програме у већем броју академских области, а у складу са стандардима Комисије за акредитацију и проверу квалитета.

Реализацију програма научноистраживачке делатности Факултета и оцену квалитета научноистраживачке делатности прати Наставно-научно веће Факултета, као и Сенат Универзитета у Новом Саду кроз годишње извештаје о реализацији међународне сарадњи и о реализацији научних и домаћих пројеката.

Научноистраживачки рад који се одвија на факултету припада у целини домену друштвених и хуманистичких наука, а у погледу појединих грана науке врло је разнородан. С обзиром на постојећи научни кадар и досегнути степен развоја на Факултету се посебно интензивно одвијају истраживања у следећим областима:

- истраживања језика и лингвистике (српски, јужнословенски језици, мађарски, словачки, румунски, русински, руски, енглески, немачки, француски, италијански, шпански, класични језици);

- наука о књижевности (компаративна књижевност, теорија књижевности), истраживања националних књижевности (српска, јужнословенске, мађарска, словачка, румунска, русинска, руска, англосаксонске, немачка, романске);

- историја;

- педагогија;

- психологија;

- социологија;

- филозофија;

- медијске студије.

Факултет као високошколска установа обједињује образовни и научноистраживачки рад. Факултет сарађује у организовању и остваривању научног рада са Универзитетом и његовим члановима, научноистраживачким организацијама, институцијама у земљи и иностранству. Као један од циљева научноистраживачког рада на Филозофском факултету је подизање квалитета комплементарне способности наставног особља, способности за научно-истраживачки рад. Наставници кроз истраживање долазе до плодносних тема за докторске дисертације и радове за постдокторска усавршавања. Истраживања се обављају у сарадњи с другим институцијама, тако да се развијају способност сарадње и дељења знања.

Такође, циљ научноистраживачке делатности Факултета је и ширење везе научноистраживачког рада на Факултету. У истраживање се укључују сарадници, асистенти и студенти. Ангажовањем студената развија се њихова способност и жеља за овом врстом делатности. Рано прихватање и оријентисање на истраживачко-развојни рад доприноси стварању веза и мостова између факултета, као високошколске установе и других института и центара изврности у земљи и иностранству у којима се остварује научноистраживачки рад.

Вредновање резултата научноистраживачког рада и научне комуникације постиже се организовањем научних састанака (симпозијума, семинара, округлих столова и сл.). У последњих неколико година успостављена је сарадња са многим сродним институцијама у иностранству (нпр. Филозофски факултет Универзитета у Халеу/Немачка, Факултет за стране језике и књижевности Спиру Харе, Букурешт/Румунија, Филолошки факултет Јагелонског универзитета, Краков/Пољска, Филолошки факултет Универзитета Матеј Бел, Банска Бистрица/Словачка, Филолошки факултет Универзитета у Ополу/Пољска, Филозофски факултет Универзитета у Љубљани/Словенија, Филозофски факултет Универзитета у Печују/Мађарска, Московски државни универзитет Ломоносов/Русија, Филолошки факултет „Иван Франко“, Лавов/Украјина, Филозофски факултет

Универзитета у Парми/Италија, Универзитет у Фрајбургу/Немачка, Филозофски факултет Универзитета у Осјеку/Хрватска), а табелу са списком потписаних споразума доступна је на веб-сајту Факултета на адреси http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/fakultet_godisnji_izvestaj.html.

Такође, наставници и сарадници учествују на бројним научним скуповима у земљи и иностранству и одлазе на краће и дуже студијске боравке у иностранство. Факултет је отворен за сваку врсту заједничког рада која доприноси научним резултатима.

Поред редовне наставне делатности на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду, организовани су и међународни научни скупови:

- Међународни интердисциплинарни скуп СУСПЕТ КУЛТУРА;
 - III Congrès International de Linguistique Appliquée LINGUISTIQUE APPLIQUÉE AUJOURD’HUI :ENTRE LA THÉORIE ET LA PRATIQUE;
 - СИМФОНИЈА 3 - Синтакса, фонологија и језичка анализа;
 - Српско-мађарски односи кроз историју;
 - Психологија и друштво;
 - Стручни језик – терминологија – вишејезичност;
 - Савремене позиције говора. Савремена књижевност – данашње интерпретације;
 - Интима и књижевност, скуп у оквиру међународне сарадње Српске академије наука и уметности и Мађарске академије наука;
 - Конференција о песништву Дежеа Костолањија: Hajnali részegség-konferencia;
 - Универзитетски лингвистички дани: A beszéd módozatai (Начини говора);
 - Жанрови у српској књижевности.
- The First International Conference on English Studies *English Language and Anglophone Literatures Today (ELALT)*.

Одржан је и семинар *Gender in the Academic World* у организацији Центра за родне студије Универзитета у Новом Саду, у сарадњи са Саветом Европе и Центром за образовне политике, међународна летња школа за студенте новинарства *Bridges of Media Education*, као и већ традиционална (од 1993. године) *Међународна летња школа српског језика културе и историје* која је стекла лепу репутацију, о чему сведоче присуство студената из свих крајева света.

У наредном периоду планира се одржавање следећих научних скупова:

1. (Belief Narrative Network) ЖАНРОВИ ПРЕДАЊА у организацији Одсека за српску књижевност Филозофског факултета у Новом Саду

2. Промене у друштвеној структури и покретљивости у организацији Одсека за социологију Филозофског факултета у Новом Саду

3. Француске студије данас, у организацији Одсека за романистику Филозофског факултета у Новом Саду

4. СРПСКО-СЛОВЕНАЧКЕ ВЕЗЕ У КОНТЕКСТУ ЕВРОПСКИХ ЗБИВАЊА

5 ЂОРЂЕ БРАНКОВИЋ (300. годишњица смрти) у организацији Одсека за историју Филозофског факултета у Новом Саду.

6. БАЛКАН И ЕВРОПА У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ 19. ВЕКА И ПРВОЈ ПОЛОВИНИ 20. ВЕКА (ПОВОДОМ 100 ГОДИШЊИЦЕ БАЛКАНСКИХ РАТОВА) у организацији Одсека за историју Филозофског факултета у Новом Саду.

7. VIII међународна конференција из балто-словенске акцентологије

Такође, Факултет ће у наредном периоду да организује међународни симпозијум Сусрет култура који се одржава сваке друге године (последњи је одржан 2011. године) и међународни интердисциплинарни скуп младих научника Контексти.

Филозофски факултет у наредном периоду бавиће се истраживањима из области: социологије-евроинтеграције, историје-војвођански простор, језика и књижевности (историја српског језика, српске књижевности, мањинских језика, мађарском књижевности), психологије, педагогије и филозофије. Области истраживања одређени су одобреним пројектима од стране Министарства за просвету и науку и пројектима које је одобрио Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој.

Планира се успостављање сарадње у оквиру билатералних пројеката сарадње са универзитетима из региона. Такође, ради развоја и афирмације Центра за језике и факултетске Лабораторије за експерименталну психологију планира се успостављање сарадње са институтима и факултетима из иностранства који обављају експериментална истраживања из разних хуманистичких области, што ће значајно допринети развоју Центра и Лабораторије али и едукацију младих истраживача и сарадника који раде у лабораторији.

Филозофски факултет у Новом саду планира да у наредном петогодишњем периоду у оквиру Центра за интердисциплинарану истраживања и развој истраживача да као и у претходном периоду споровди следеће активности:

- подршка и промоција младих истраживача на националном, регионалном и националном нивоу;
- стварање интердисциплинарне мреже истраживача на нивоу одсека Факултета универзитетском нивоу, регионалном и међународном нивоу;
- успостављање сарадње са другим научноистраживачким центрима;

- организовање семинара, научних скупова и радионица;
- промоција интердисциплинарних истраживања кроз аплицирање за националне и међународне пројекте.

Гаранција квалитета једног факултета и његове будућности јесу његови млади истраживачи. Због тога је Филозофски факултет посвећивао дужну пажњу бризи о развоју свог научноистраживачког подмлатка, што ће и убудуће бити један од приоритета у стратегији развоја Факултета.

Наставу на Филозофском факултету, на сва три нивоа студија (основне, мастер, докторске), реализује 320 наставника и сарадника: професори емеритуси 3, редовни професори 67, ванредни професори 35, доценти 62, асистенти 93, сарадници у настави 6, виши лектори 7, лектори 15, лектори странци 12, наставници језичких вештина 14, наставници вештина 2, стручни сарадници 7.

У поређењу са неким другим факултетима у Србији, овај број се може учинити превеликим, али он је последица великог броја наставних група међу којима се налази неколико група на које се уписује релативно мали број студената. Однос броја наставника и сарадника, с једне стране, и студената, са друге, који је једно од мерила квалитета високошколеке наставе, на Филозофском факултету износи 1:10,97, међутим, број студената на часовима (и све остале обавезе које су у вези са наставном) једног наставника или сарадника, различит је када се посматрају појединачно одсеци и тада однос броја наставника и сарадника и студената варира од 1:24,06 до 1:1,70.

Ако се уради упоредна анализа података структуре запослених на Филозофском факултету за школску 2005/06. годину и школску 2010/11. годину, може се уочити да је у тих пет година дошло до најзначајнијих бројчаних промена у категорији асистент (+ 23) и доцент (+24), док је број редовних и ванредних професора остао готово непромењен (+2). Ове бројке говоре у прилог основној политици обнављања и развоја научноистраживачког подмлатка. Стратегију развоја научноистраживачког подмлатка иницирају одсеци Факултета, која се потврђује на Наставно-научном већу и Изборном већу Филозофског факултета, у складу са потребама равномерног и складног развоја целине ове високошколске установе.

Наставници Филозофског факултета активно учествују у развоју научно-наставног подмлатка на Факултету кроз менторства у дипломским радовима, магистарским тезама, мастер радовима, специјалистичким радовима и докторским дисертацијама, као и у комисијама за њихову оцену или одбрану. Такође, наставници дају препоруке за наставак школовања и усавршавање на другим високошколским установама у иностранству.

Полазну основу Програма развоја научноистраживачког подмлатка чини упознавање младих истраживача са принципима добре научне праксе. Од резултата рада научника зависе, директно или индиректно, напредовање науке и развој друштва у целини. Резултати научноистраживачког рада у директној су вези са принципима добре научне праксе. Од младих истраживача се тражи да прихвате и у свом научном раду примењују следеће принципе:

- Истраживања треба да се спроводе у складу са најновијим научним достигнућима, што подразумева познавање адекватне научне и стручне литературе и примену релевантне научне методологије;
- Коришћена методологија и резултати треба да се презентују на начин који обезбеђује њихову научну верификацију;
- Битне карактеристике научног рада, критичност и егзактност, примењују се у свим фазама научноистраживачког рада, од израде научноистраживачког пројекта и постављања хипотеза до публиковања резултата истраживања;
- Резултати научних сазнања објављују се у научним публикацијама и другим видовима научне комуникације. Објављивање резултата је део научног процеса за који су подједнако одговорни сви аутори.

У истраживачком раду по правилу учествује више истраживача/научника који на различите начине доприносе дефинисању циљева истраживања, њиховој реализацији, квантитативној и квалитативној обради добијених података, анализи и интерпретацији добијених резултата, те њиховом презентовању научној јавности. Филозофски факултет је као своју организациону јединицу формирао **Центра за интердисциплинарна истраживања и развој истраживача** као места формирања истраживачких група.

Основни циљеви центра су:

- успостављање метода у интердисциплинарним истраживањима у друштвеним и хуманистичким наукама и уметности,
- подршка и промоција младих истраживача (*BA, MA, PhD, Postdoc*) на националном, регионалном и међународном нивоу,
- стварање интердисциплинарне мреже истраживача на нивоу одсека Филозофског факултета, на нивоу одсека/департамента на Универзитету у Новом Саду, као и на националном, регионалном и међународном нивоу,
- сарадња са другим сличним центрима на националном, регионалном и међународном нивоу,
- одржавање семинара, радионица, научних скупова,
- промоција интердисциплинарних истраживања кроз аплицирање за националне и међународне пројекте.

Најважнији инструмент развоја научноистраживачког подмлатка јесте организација акредитованих мастер и докторских студија, у складу са Болоњским процесом и Законом о високом образовању. Релативно велики број студената са других факултета у земљи и из иностранства заинтересован је да похађа ове студије на Филозофском факултету (што је био случај и док су биле организоване постдипломске студије, пре реформе), што је такође показатељ да су ови програми стекли добру репутацију.

МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ

1. Број слободних места за упис студената:

На дипломске академске студије МАСТЕР може се уписати укупно **585** студената.

На поједине студијске програме може се уписати следећи број студената:

Студијски програм	Буџет	Самофинансирање	Укупно
Српска филологија: Српски језик и лингвистика	40	20	60
Српска књижевност и језик	35	15	50
Компаративна књижевност са теоријом књижевности	15	5	20
Енглески језик и књижевност	30	30	60
а) модул језик	15	15	
	15	15	30
б) модул књижевност			30
Немачки језик и књижевност	20	10	30
Романистика	25	15	40
Руски језик и књижевност	5	15	20
Мађарски језик и књижевност	15	10	25
Словачки језик и књижевност	5	5	10
Румунски језик и књижевност	5	5	10
Русински језик и књижевност	5	5	10
Историја	40	10	50

Педагогија	30	10	40
Психологија	60	0	60
Социологија	40	10	50
Филозофија	15	5	20
Комуникологија	15	15	30
УКУПНО			585

На поједине студијске програме **ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА** на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду може се уписати следећи број студената:

Студијски програм	Самофинансирање	Укупно
Језик и књижевност:	30	30
Модул језик	15	
Модул књижевност	15	
Историја	5	5
Педагогија	5	5
Психологија	9	9
Методика наставе	13	13
Социологија	5	5
Филозофија	3	3
УКУПНО	70	70

Научноистраживачки рад са подмлатком остварује се кроз студијске програме докторских студија: Језик и књижевност, Историја, Педагогија, Психологија, Методика наставе, Социологија и Филозофија. Докорати су база за академску и научноистраживачку каријеру, тако да Филозофски факултет нарочиту пажњу поклања високом квалитету докторских курсева, што је од стратешког значаја за његов развој.

Од школске 2006/2007. године, на 7 акредитованих програма докторских студија које реализује Филозофски факултет, уписало се 135 студената, од којих су већина запослени на овом факултету или су укључени у научноистраживачке пројекте који се реализују на Универзитету у Новом Саду.

У 2010. години 47 кандидата одбранило је докторску дисертацију, од чега је њих 20 са овог Факултета. Као вид подршке научном подмлатку, асистенти уписани на докторске студије ослобођени су плаћања школарине.

Филозофски факултет у Новом саду има дугу традицију усавршавања младих сарадника у иностранству, што ће се наставити и у наредном периоду. Усавршавање ће се реализовати упућивањем младих сарадника на усавршавање и студијске боравке на релевантне високошколске и институте: Универзитет у Грацу, Педагошки факултет у Фрајбургу, Филозофски факултет у Загребу, Универзитет у Клагенфурту, Универзитет у Ополу, Московски државни универзитета и другим Факултетима са којима Факултет има потписане споразуме о сарадњи.

Факултет омогућава да се млади сарадници усавршавају и преко програма међународне размене: JOINEU-SEE, BASILEUS, DAAD, CAMPUS EUROPAE и CEEPUS.

Елементи генералне политике развоја научноистраживачког подмлатка на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду подразумевају укључивање најбољих студената докторских студија у текуће научне и стручне пројекте (пројекти Републичког Министарства за научни и технолошки развој, пројекти Покрајинског секретаријата за научни и технолошки развој, билатерални пројекти, FP6, DAAD, COST, TEMPUS, INTERREG).

- Теренска истраживања, прикупљање и изучавање литературе у вези са темом научноистраживачких пројеката,
- учествовање у изради методологије експерименталних истраживања,
- осмишљавање, развој и прилагођавање постојеће лабораторијске опреме за предвиђена експериментална истраживања у оквиру пројекта,
- извођење појединих експерименталних истраживања, како на нашем Факултету у оквиру Лабораторије за експерименталну психологију, тако и у релевантним лабораторијама на факултетима и институтима у земљи,
- обрада резултата истраживања применом располагајућег софтвера за статистичку обраду података добијених након истраживања;
- промоција резултата истраживања путем писања радова заједно са руководиоцима пројеката који ће бити публиковани у часописима у земљи и иностранству на чему ће се посебно инсистирати,
- презентација постигнутих резултата на научним и стручним скуповима,
- организовање и учешће на радионицама итд.

Факултет ће и у наредном периоду организовати научне скупове на којима ће млади сарадници имати прилику да излажу своје радове, али и да учествују у организацији научног скупа

- Први међународни интрдисциплинарни скуп младих научника друштвених и хуманистичких наука *Контексти* који ће се одржати 1. децембра 2012. године на Дан Факултета. На тај начин ће стећи драгоцену искуство које ће им у њиховом даљем раду омогућити да се, по стицању довољног искуства, знања и научног угледа, појаве у улози чланова организационих одбора, научних одбора, па и организатора научних скупова.

Филозофски факултет наставиће добру праксу објављивања и штампања зборника радова за одржаних скупова које Министарство високо категоризује, што омогућава младим сарадницима да скуп довољан број бодова за избор у више наставно звање.

У наредном петогодишњем периоду Факултет ће и даље настојати да омогући гостовања истакнутих домаћих и страних предавача. Тим приликама одржана су предавања из различитих дисциплина (психологија, педагогија, социологија, језик и књижевност) што је увек одлична прилика да се млади сарадници, а и старије колеге, упознају са најновијим сазнањима из презентованих тема.

Такође, Факултет из сопствених средстава омогућава младим истраживачима да презентују своје радове и учествују у научним скуповима у иностранству које организују факултети и институти са којима Факултет сарађује.

У складу са основним смерницама за развој научноистраживачког подмлатака Факултета и програма научноистраживачког рада за наредни петогодишњи периода, али и оценама квалитета пројекта оствариће се основна идеја тј. да се изабере и промовишу кандидати чији је свеукупни научни и наставни рад најбоље оцењен и чији објављени радови имају већи утицај на развој научне мисли у одговарајућој области који ће допринети даљој афирмацији Факултета у свим областима истраживања (историја, језик, књижевност, педагогија, филозофија, психологија, социологија).

SWOT

S- CHAGE	W -СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ добар квалитет наставника, научника и истраживача ++ ✓ одговорности за професионални развој + ✓ програм за младе научнике и истраживаче, улагање у научно-истраживачки подмладак ++ ✓ добра сарадња са многим институцијама у земљи и иностранству ++ ✓ велики библиотечки фонд +++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ видљивост на тржишту ++ ✓ усвојене административне процедуре унутар установе ++ ✓ укљученост студената у дешавања и активности Факултета +

<ul style="list-style-type: none"> ✓ организација међународних конференција + ✓ развијена мобилност студената и наставника ++ ✓ улагање у простор и опрему за рад и истраживање ++ ✓ неговање језика националних мањина + 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ контакт са привредом у виду пракси, размене искуства и заједничких пројеката ++
О -МОГУЋНОСТИ	Т -ПРЕТЊЕ, БОЈАЗНИ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ повећање мобилности студената и особља ++ ✓ развијање центара изврности ++ ✓ припрема и пријављивање научно-истраживачких пројеката са партнерима у земљи и иностранству +++ ✓ организовање летњих школа за студенте + ✓ боља видљивост на тржишту ++ ✓ улагање у издавачку делатност ++ ✓ подстицање наставника и сарадника на публикување резултата истраживања + ✓ усавршавање наставног и административног особља + ✓ план уштеде ресурса ++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ недовољно финансијских средстава за развој научно-истраживачког рада на Факултету ++ ✓ смањен број студената услед конкуренције приватних факултета + ✓ смањена подршка релевантних институција +

Табела 6.1 [Број и списак СЦИ-индексираних радова по годинама за претходни петогодишњи период](#)

Табела 6.2 [Назив и евиденциони број научноистраживачких пројеката које финансира Министарство науке, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.](#)

Табела 6.3 Списак наставника и сарадника запослених и ангажованих у високошколској установи, учесника у међународним пројектима и пројектима које финансира Министарство науке за период [2006-2010.](#) и период [2011-2014.](#)

Табела 6.4 [Збирни преглед научноистраживачки резултата \(публикација\) у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства за науку.](#)

Табела 6.5 [Списак објављених докторских дисертација и одговарајуће публикације у часописима са рецензијом који приказују резултате докторске дисертације за све кандидате који су докторирали на високошколској установи у периоду 2006-2011.](#)

Прилози

Прилог 6.1 [Награде и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком раду.](#)

Прилог 6.2 Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

Прилог 6.3 Однос броја СЦИ- индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

Прилог 6.4 [Списак ментора према тренутно важећим стандардима који се односи на испуњеност услова за менторе у оквору образовно-научног, односно образовно-уметничког поља, као и однос броја ментора у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.](#)

Прилог 6.5 [Листа опреме у власништву установе која се користи за научноистраживачки, уметнички и стручни рад.](#)

СТАНДАРД 7: КВАЛИТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

А) Опис стања, анализа и процена стандарда 7

7.1. Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђују се унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности.

Филозофски факултет у Новом Саду запошљава наставнике и сараднике у складу са Законом о високом образовању (чл. 64-73), Законом о изменама и допунама Закона о високом образовању (чл. 19-20), Статутом Универзитета у Новом Саду (чл. 134-148) и Статутом Филозофског факултета (чл. 123-137). Процедура избора наставног кадра одређена је наведеним

документима и доследно се примењује, укључујући утврђени период на који се реферати за избор у звање налазе на увиду јавности путем постављања на веб страницу Филозофског факултета и Универзитета у Новом Саду. Сви документи доступни су заинтересованим кандидатима и налазе се на веб страници Филозофског факултета.

7.2. Високошколска установа се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава прописаних поступака и услова путем којих оцењује научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника.

Приликом избора у звање примењују се све препоруке Националног савета за високо образовање, а од 1. октобра 2011. на свим факултетима у саставу Универзитета у Новом Саду, па и на Филозофском факултету, као и одредбе Правилника о ближим условима за избор у звање наставника Универзитета у Новом Саду, који је донео Савет Универзитета у Новом Саду, 28. маја 2009. године. Научна и истраживачка активност наставника се оцењује на основу Правилника о поступку и начину вредновања, и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача ("Службени гласник РС", бр. 38/2008).

Користе се нови обрасци који на максимално објективан начин (кроз табеле) показују научну, стручну и педагошку компетенцију кандидата, а вреднују и њихову ангажованост у широј академској и друштвеној заједници. Ово представља значајан напредак у односу на ранији период, када се у неким рефератима за избор у звање нису видели конкретни подаци који се тичу ових параметара.

Праћење и евалуација квалитета наставног кадра изводе се на два начина: кроз процедуру избора у звање наставника и сарадника, које се обављају у законом предвиђеним роковима (сваких 5, односно 3 године), и путем редовне студентске евалуације два пута годишње, током зимског и летњег семестра.

7.3. Високошколска установа систематски прати, оцењује и подстиче научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника.

Кроз процедуру избора у звање и путем анализе студентских евалуација прати се и оцењује научна, истраживачка и педагошка активност наставника и сарадника. Студентске евалуације спроводе се на нивоу факултета у радним календаром спецификованим седмицама током зимског и летњег семестра, а поједини одсеци спроводе и своје евалуације, анкетајући студенте својих студијских група. Комплетни резултати евалуације на Филозофском факултету доступни су декану и продеканима факултета, а резултати наставника и сарадника са појединих одсека њиховим шефовима, као и самим наставницима и сарадницима. Ови подаци користе се не само ради добијања информације о квалитету одржане наставе и односу наставника према студентима, већ и приликом избора у звање, јер су обавезан део нових формулара. Уколико резултати евалуације покажу да су у раду појединих наставника и сарадника уочени недостаци, са њима се обавља разговор и утврђују се начини за превазилажење проблема, а њихов рад се прати и проверава у наредном циклусу евалуације.

Сваке године прикупљају се и прате подаци о броју и структури објављених радова на нивоу одсека и факултета и подносе извештаји о научноистраживачком раду одсека.

7.4. Високошколска установа спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања

На одсецима који су у саставу Филозофског факултета редовно се процењује тренутно стање кадровских прилика и предлаже се политика запошљавања која је у складу са реалним потребама студијских програма. Редовно се прати рад младих сарадника, као и њихов напредак, и пружају им се могућности различитих врста усавршавања у виду студијских боравака, стипендија, семинара, презентовања и објављивања научних и стручних радова.

Током 2011. на свим одсецима сачињене су пројекција кадровских потреба и стратегија запошљавања за петогодишњи период како би се ова сфера што објективније сагледала и како би се на време припремио наставни кадар чије компетенције ће одговорати акредитованим студијским програмима и програмима који ће се предложити за акредитацију у следећим циклусима.

7.5. Високошколска установа обезбеђује наставницима и сарадницима перманентну едукацију и усавршавање, путем студијских боравака, специјализација, учешћа на научним, уметничким и стручним скуповима.

Наставно-научно веће Филозофског факултета одобрава плаћено одсуство свим наставницима и сарадницима који учествују на научним скуповима у земљи и иностранству, као и академско одсуство из наставе у периоду предвиђеном законом на захтев наставника и уз сагласност одсека. У складу са бројним уговорима о сарадњи са страним универзитетима остварује се редовна размена наставника и студената, а с обзиром на велики број међународних пројеката у којима учествују наставници и сарадници са Филозофског факултета, њихови боравци у значајној мери доприносе преношењу позитивних искустава.

Наставници и сарадници Филозофског факултета чланови су у стручним и научним друштвима (на пример, Српског социолошког друштва, Српског удружења за социологију села и пољопривреде, Педагошког друштва Војводине, Друштва педагога Србије, Међународног друштва за проучавање индивидуалних разлика, Друштва психолога Србије, Савета друштава психотерапеута Србије, Славистичког друштва Србије, Друштва за примењену лингвистику Србије, Удружење наставника немачког језика Србије и т.д.)

7.6. Високошколска установа при избору и унапређењу наставно-научног, уметничког и стручног кадра посебно вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота.

Високошколска установа при избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно вреднује учешће на различитим научно-истраживачким пројектима, као и друге активности у оквиру друштвеног живота (учешће у жирију за доделе награда у домену уметности и образовања и слично).

7.7. Високошколска установа при избору и унапређењу наставно-научног, уметничког и стручног кадра посебно вреднује педагошке способности наставника и сарадника.

На Филозофском факултету стално се прати квалитет педагошког рада наставника и сарадника и он се редовно проверава кроз студентску евалуацију, чији резултати имају значајну улогу у поступку за избор у звање. Међутим, за педагошки рад (на пример, за објављивање уџбеника и скрипти) не додељују се додатни бодови, што би у будућности требало изменити.

Филозофски факултет помаже новим сарадницима и наставницима који у току школовања нису имали предмете из области психологије и педагогије да стекну знања неопходна за рад са студентима тако што периодично организује курсеве и семинаре које држе наставници са Одсека за педагогију и Одсека за психологију (требало би приложити неке документе којима се ово потврђује). На овај начин се подижу стручне компетенције младог наставног кадра.

Б) Анализа и квантитативна оцена:

S – СНАГА	W - СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Јавност поступка и услова за избор наставника и сарадника је у потпуности примењена. ++ ✓ Поступак избора је у потпуности усаглашен са предложеним критеријумима Националног савета за високо образовање, и увођењем нових образаца постигла се транспарентност у приказу резултата научног рада кандидата, који су квантификовани. ++ ✓ На Филозофском факултету стално се подстичу наставници и сарадници на укључивање у пројекте (републичке, покрајинске, међународне, и обезбеђују им се адекватни услови за рад кроз одобравање одсуства из наставе. ++ ✓ Филозофски факултет подстиче млад наставни кадар да, након добијања научних степена, у оквирима програма ЦЕЕПУС и БАСИЛЕУС, као и у оквиру билатералних уговора и програма стипендија које дају други 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Однос броја студената и наставног особља не одговара прописаним стандардима (износи 1: 12,4), мада је то истовремено много повољније за студенте. ++ ✓ Мали број студената на појединим одсецима, посебно на одсецима који проучавају језик и књижевност националних заједница, отежава кадровску ситуацију због смањеног броја часова који су прописани нормативима за наставнике и сараднике, што ограничава могућности за евентуално ангажовање подмлатка на време да би се смена генерација обавила без тешкоћа. ++ ✓ Недовољна заинтересованост страних студената за студирање на Филозофском факултету, као и наставника са Филозофског факултета да држе наставу на енглеском језику. + ✓ Тешкоће у извођењу докторских

<p>универзитети и фондације (на пример, ДААД) одлази на сродне високошколске установе где стиче нова знања и искуства++</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Педагошке способности се проверавају и утичу на мишљење комисије приликом избора у звање. +++ ✓ Готово сви одсеци на Филозофском факултету организују (или учествују у организовању) годишње, бијеналне или тријеналне регионалне или међународне конференције на којима се размењују искуства у научноистраживачком и педагошком раду + ✓ Организују се летње школе на којима академски подмладак додатно развија предавачке и научноистраживачке способности (на пример, <i>Мостови медијског образовања</i>, <i>Летња школа српског језика</i>) + 	<p>студија због ригидних критеријума за менторство, што се може посматрати и у ширем контексту занемаривања специфичности друштвених и хуманистичких наука приликом креирања услова за изборе у наставничка звања.++</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Проблеми у налажењу смештаја за стране студенте који долазе на размену, што је условљено непостојањем везе између појединачних факултета и Студентског центра ++
<p>О -МОГУЋНОСТИ</p>	<p>Т -ПРЕТЊЕ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Учешће на TEMPUS програмима и другим међународним европским и другим пројектима ++ ✓ Израда курикулума и припрема наставника за извођење наставе на енглеском и осталим светским језицима. ++ ✓ Разгранавање летњих школа и могућности за јачање регионалне и међународне сарадње на тој основи која би довела до веће кадровске мобилности + ✓ Активније учествовање у органима и телима која се баве креирањем политике високог образовања, финансирањем високошколских 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ У Србији не постоје пројекције за дугорочнији период у којима би се исказале потребе за кадровима који се школују на Филозофском факултету, што је непосредно повезано са планирањем броја потребних наставника и сарадника на појединим наставним групама + ✓ На различите начине се смањују средства за високо образовање ++ ✓ Не постоји системска подршка за развој и унапређење друштвених и хуманистичких наука + ✓ Нема одговарајућих домаћих часописа на међународним референтним листама у којима би

<p>установа, као и вредновањем домаћих часописа за друштвене и хуманистичке науке. ++</p>	<p>се објављивали радови истраживача посвећени темама везаним за наше просторе и на матерњем језику +++</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Не афирмише се бављење темама важним за потребе друштва у Србији + ✓ Држава не финансира редовно наставу на дипломским (мастер) студијама, уопште не финансира наставу на докторским студијама, а није системски решено питање школарина и стипендија за кандидате ++ ✓ Високе школарине на докторским студијама онемогућују нормалан развој научноистраживачког и педагошког кадра на универзитету, те је могуће да ће доћи до негативне селекције уколико новац буде пресудан фактор за даље студирање. ++ ✓ Постоји дискриминација у подршци младим истраживачима у контексту пола и научне групације: недавно је Министарство просвете и науке објавило конкурс за младе истраживачице у области природних наука. +++
---	--

В) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 7:

1. Филозофски факултет и даље треба да подстиче и уважава различитости које су присутне међу одсецима, и да подржава принцип афирмативне акције према специфичним одсецима, посебно онима који се баве језиком и културом националних мањина.
2. S обзиром на различиту слику у кадровском стању на појединим одсецима, као и на специфику студијских програма, Филозофски факултет би требало да, осим броја часова, уважи и друге различите облике ангажовања наставника и сарадника (рад у Центрима Филозофског факултета и на другим факултетима Универзитета у Новом Саду).
3. Приликом избора и унапређивања наставног особља требало би више вредновати педагошки рад, израду скрипти, приручника, уџбеника и речника, као и предвидети могућност да се за њега додељују одговарајући бодови.

4. Требало би да се повећа ангажовање у стварању контаката и евентуалних заједничких пројеката са институцијама и компанијама који запошљавају кадрове школоване на Филозофском факултету (школе, медији, преводилачки центри и удружења, државна администрација итд.), што би допринело стварању чвршћих веза између образовне институције и друштвене заједнице, а тиме и квалитативно бољој припремљености дипломираних студената за рад.

Оцена испуњености стандарда 7 и предлог мера:

Стандард 7 је испуњен на нивоу Универзитета јер избори наставника Факултета врше се на Универзитету. О степену испуњеност овог стандарда сведоче многобројни наведени елементи, којима се вреднује квалитет наставника. Потребно је пратити примену правилника у пракси, усавршавати анкету о вредновању педагошког рада наставника и сарадника и том делу ангажовати Студентски парламент.

д) Показатељи и прилози за стандард 7

Табела 7.1.Преглед броја наставника по звањима и статус наставника на високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника и Правилник о стицању звања

Прилог 7.2. Број запослених наставника у односу на укупни број студената и Извод из Статута-Избор у звање сарадника

Прилог 7.3. Програм развоја кадра и анализа потреба наставног кадра

СТАНДАРД 8: КВАЛИТЕТ СТУДЕНАТА

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 8

Филозофски факултет у Новом Саду обезбеђује потенцијалним и уписаним студентима све релевантне информације и податке који су у вези са њиховим студијама преко писаног

материјала – Информатора за упис студената, Водича за студенте, флајера, презентације релевантих информација на [Сајму образовања](http://www.ff.uns.ac.rs/upis/upis.html), на сајту Факултета (доступно на сајту Факултета: <http://www.ff.uns.ac.rs/upis/upis.html>) као и организацијом припремне наставе и тзв. Отворених врата. Примењује се доследно општа институционална стратегија с обзиром на процедуре пријема и признавања образовања, као и поштовања једнакости и равноправности студената по свим основама. Просечан успех студената уписаних на основне и мастер студијске програме које реализује Филозофски факултет приказан је у табелама у прилогу ([табеле са просечним успехом уписаних студената на основним и мастер академским студијама](#) и табела 8.1. [Преглед броја студената по студијским програмима и годинама студија](#))

При селекцији студената за упис, вреднују се резултати постигнути у претходном школовању и резултати постигнути на пријемном испиту, односно испиту за проверу склоности и способности и загарантована је једнакост и равноправност студената по свим основама, што је регулисано Правилником о полагању пријемних испита и упису на студијске програме које реализује Филозофски факултет (доступно на сајту Факултета: <http://www.ff.uns.ac.rs/Files/PravilnikOPolaganjuPrijemnihUpis09.htm>), у складу са Законом о високом образовању. ([Прилог 8.1. Правилник о полагању пријемних испита и упису кандидата](#))

Посебно је на седници Колегијума и Наставно-научног већа Филозофског факултета усвојен поступак обрачуна бодова за рангирање кандидата за упис на докторске студије (ррт: [Обрачун бодова за рангирање кандидата за упис на докторске студије](#)).

Студенти су унапред упознати са обавезама праћења наставе и правилима студирања, преко писаног материјала – Правилника о начину полагања испита на основним академским и мастер академским студијама које реализује Филозофски факултет (доступно на сајту Факултета: http://www.ff.uns.ac.rs/Files/Pravilnika_o_ispitima.pdf), као и истакнутим на огласним таблама, где су дата обавештења за сваки предмет, као и у личним контактима са професорима и са другим запосленима на Факултету. Пре почетка сваког семестра, на координаторским састанцима студијских група и студијских година, као и на уводним часовима у оквиру појединачних предмета, студенти се обавештавају о својим правима и обавезама у вези са самом наставом, вежбама, условима похађања праксе и другим информацијама од значаја за студирање. Студенти се о свему наведеном обавештавају и преко огласних табли на факултету и преко интернет сајта факултета.

Студенти се оцењују према унапред објављеним критеријумима, правилима и процедурама. Сваки наставник унапред обавештава студенте (на првом часу) о начину оцењивања, тј. о предиспитним и испитним обавезама, начинима стицања поена, а све ово је доступно студентима и на сајту Факултета. Оцене на завршним испитима јединствене су на нивоу факултета, у односу на освојен број поена током предиспитних активности и самог завршног испита и у складу са законским одредбама ([Прилог 8.2. Правилник о начину полагања испита на основним и мастер студијама које реализује Филозофски факултет у Новом Саду](#)).

Методe оцењивања конципиране су тако да процењују исходе учења, усклађене су са циљевима, садржајима и обимом студијског програма. Сваки наставник унапред даје обавештење студентима о начину оцењивања, условима вредновања предиспитних активности и самог завршног испита. Начини провере знања могу да буду: испити (писмени, усмени и комбинација писмених и усмених), колоквијуми, семинарски радови, есеји, тестови, и други облици провере

знања који су предвиђени студијским програмом.

Факултет систематично анализира, оцењује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената по предметима, а посебно сваки наставник у оквиру свог предмета анализира постигнуће студената, уједно анализирајући и своје критеријуме оцењивања у сваком испитном року. На састанцима одсека и катедри наставници континуирано размењују искуства и мишљења у вези са оцењивањем и доносе одлуке о унапређивању процеса проверавања и оцењивања студената. Објективност оцењивања, као и однос наставника према студенту током испита, предмет је и евалуације од стране студената ([Прилог 8.4. Анкете студената о процени објективности оцењивања](#)).

У случају сувише ниске пролазности по предметима, програмима, годинама као и у случају уочених неправилности у оцењивању, предвиђено је да декан факултета предузима мере и поступа према својим овлашћењима у складу са законом.

Студентске процене квалитета студијског програма спроводе се систематично, два пута годишње, односно крајем сваког семестра, а резултати процене коришћени су за унапређивање квалитета наставе. Такође, факултет систематично прати и проверавала однос наставник-студент, комуникацију, доступност литературе, примену образовне технологије и др.

Након евалуација спроведених од стране студената школске 2009/10. године, уочено је да је неколико наставника ниско оцењено од стране студената. Након увида тих наставника у резултате евалуације, они су сами предузели мере ради унапређења квалитета рада и у наредним евалуационим циклусима оцењени су значајно вишим оценама у односу на наведене. Са неким од наставника обављени су и разговори у Деканату факултета. Током оцењивања студената поклања се пажња професионалном и етичком кодексу понашања наставника и исти се очекује и од студената ([Кодекс професионалне етике Универзитета у Новом Саду](#)). Уколико постане симптоматично учестало постизање ниске пролазности на испитима координатор за наставу и чланови тима за праћење успеха студената предлажу евентуалне мере за постизање оптималне успешности, имајући у виду кредибилитет професора али и профил успешности студената. Правилна дистрибуција оцена на предметима у сваком студијском програму се периодично контролише и усклађује са пројектованом дистрибуцијом оцена.

Услови и организација студијских програма одговара потребама студената, остваривању наставног процеса и ваннаставних активности (општи услови студирања оцењени су са 8,35). Студенти континуирано процењују услове и организацију студијског програма преко анонимних анкета ([Прилог 8.3.](#)).

Избором студентских представника у комисије за обезбеђење квалитета Факултет је омогућио стално студентско присуство у свим активностима обезбеђења и провере квалитета. Представници студената су чланови Наставно-научног већа и Савета тако да су укључени у процес усвајања Извештаја о самовредновању. Студенти се организују у оквиру Студентског парламента, а њихови представници учествују у раду Комисије за евалуацију и унапређење квалитета рада Филозофског факултета. Пословник о раду Студентског парламента доступан је на сајту Факултета (<http://www.ff.uns.ac.rs/Files/PoslovnikStudentskogParlamenta.pdf>). Најважнија права и обавезе студената такође су издвојена из Закона о високом образовању и Статута Филозофског факултета и постављена на сајт (доступно на: http://www.ff.uns.ac.rs/studenti/studenti_prava_obaveze.html).

б) У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе установа анализира и квантитативно оцењује следеће елементе:

-процедура пријема студената

-усклађеност метода оцењивања са исходима студијског програма

Процедура пријема студената

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе анализирали смо процедуру пријема студената. Према нашој процени предност Филозофског факултета је јасно дефинисана и јавно доступна процедура пријема студената, која се доследно примењује. Ово смо оценили високо значајним. Оно што се може оценити као слабост је што се током самог пријема за кратко време мора обрадити велика количина података, што смо проценили да је без значаја за саму процедуру.

Од спољашњих фактора као могућност процењујемо чињеницу да за наш факултет влада велико интересовање студента. Интересовање није равномерно изражено за све студијске групе, тако да је неопходно афирмисати и промовисати оне студијске групе за које не постоји велико интересовање. Верујемо да томе доприноси атрактивност појединих студијских програма (Психологија, Енглески језик и књижевност, Педагогија, Журналистика, и др.), као и привлачност града Новог Сада, као места за студирање и живљење. С обзиром да се на конкурс за пријем на Филозофски факултет сваке године јави много више кандидата него што факултет може да упише, то нам омогућава да извршимо селекцију најбољих кандидата и то оцењујемо као високо значајну могућност.

Усклађеност метода оцењивања са исходима студијског програма

Приступили смо SWOT анализи прикупљених података у настојању да издвојимо аргументе који би се могли користити у процесу одговорног планирања наставе, прецизног усклађивања обима градива са радним оптерећењем студената (исказаним у ЕСПБ бодовима) и наравно, континуираном праћењу резултата.

SWOT анализа

S - снаге	W - слабости
<ul style="list-style-type: none">✓ Јасно дефинисана и јавно доступна процедура пријема студената, која се доследно примењује +++✓ Активно укључивање студената као основних корисника услуга у процес креирања наставног рада; +	<ul style="list-style-type: none">✓ Током самог пријема за кратко време мора обрадити велика количина података, +✓ Преоптерећеност студената предиспитним активностима, преобимном литературом, израдом семинарских радова

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Савремена схватања бројних и хетерогених улога наставника;+ ✓ Систем акредитације и унапређивање наставника није могућ без система оцене квалитета; ++ ✓ Унапређивање квалитета и ефикасности наставног процеса; ++ ✓ Могућност проширивања истраживачког простора; + 	<p>који нису увек суштински повезани са градивом наставног предмета, и сл.; ++</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Недовољно дефинисане улоге и одговорности учесника васпитно-образовног процеса; + ✓ Недостатак јединствених стандарда, критеријума евалуације, инструмената и др. ++ ✓ Неразумевање концепта Болоњског процеса, погрешно тумачење и примена у пракси (задржавање старих образаца рада под плаштом савремене образовне парадигме); ++
<p style="text-align: center;">О -могућности</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Селекција најбољих кандидата ++ ○ Редизајнирање студијских планова и програма; ++ ○ Аксиолошки карактер и изражена емпиријска димензија процене студената – одговори студената су значајни и валидни уколико им се поставе релевантна питања; ++ ○ Развој свести о правима и обавезама наставника и студената; ++ ○ Повратна информација о раду, указивање на проблеме и тешкоће, итд. ++ ○ Омогућавање истинске активности и креативности студената; ++ ○ Повезаност различитих димензија студентског процењивања и варијабли као што су: величина групе, пол, компетенције студената за евалуацију, статус предмета и сл. ++ 	<p style="text-align: center;">Т -претње</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Субјективност, могућност манипулације; Да ли је систем повратних информација добијених од студената валидан и релевантан? + ✓ Да ли је студентска процена филтрирана кроз њихово виђење др. чинилаца и/или самог предмета, итд. + ✓ (Не)спремност наставника за промене; + ✓ Неусклађеност између радне оптерећености студената и броја ЕСПБ; ++ ✓ Неадекватно вредновање постигнућа студената током наставног процеса; итд ++

Приказани подаци јасно показују да реформа високошколског образовања редефинише улоге наставника и студената, додељујући субјекатску позицију у процесу учења и евалуације – студенту. Доминантни циљ наставе постаје развој мишљења и овладавање стратегијама самосталног стицања знања, самоусмереног учења, решавања проблема, као и развоја аутономије

студената. То, даље, значи да оптимално оптерећење и квалитетна интеракција између учесника васпитно-образовног процеса доприносе развијању стратегија за њихово подстицање, као и дефинисање циљева и исхода учења који се базирају на схватању учења као активне конструкције знања, као мултиплог, интегралног и контекстуалног процеса и различитости стилова учења, те да захтева структурисање једног новог модела образовања наставника у којем акценат неће бити на преношењу знања већ на континуираном преиспитивању и редефинисању повезаности циљева и задатака наставе са планираним курикулумом и са избором метода активног учења (исказаног ЕСПБ), насупрот њиховом традиционално издвојеном посматрању

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8

- ✓ систематско спровођење мера студентске евалуације;
- ✓ студентску евалуацију спроводити унутар свих наставних јединица, за све студијске програме и све наставне предмете, управе, администрације, услова рада и укупног амбијента, односно за оцену педагошког рада свих наставника.
- ✓ утврђивање резултата студентске евалуације и јавност у обради одговора, закључака и извештавање о њима ;
- ✓ организовање расправе о резултатима студентске евалуације и закључцима ;
- ✓ евидентирање мера и промена извршених ради побољшања квалитета студија на основу закључака студентске евалуације, од стране самих студената ;
- ✓ непрестано сагледавање усклађености циљева студијских програма и циљева и задатака;
- ✓ константно проверавање радног оптерећења студената изражено ЕСПБ ;
- ✓ праћење осавремењивања садржаја курикулума који би били високо мотивациони за студенте ;
- ✓ интензивнија медијска подршка и оспособљеност за коришћење модерне наставне технологиј

д) Показатељи и прилози за стандард 8

Табела 8.1. Преглед броја студената по студијским програмима и годинама студија

Прилог 8.2. Правилник о процедури пријема студената

Прилог 8.3. Правилник о оцењивању и Извод из Статута о оцењивању

Прилог 8.3. Анкете студената о процени услова и организације студијских програма

Прилог 8.4. Анкете студената о процени објективности оцењивања

Прилог 8.5. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања предвиђене су следећим актима Факултета:

- Правилник о начину полагања испита на основним и мастер студијама које реализује Филозофски факултет у Новом Саду
- Кодекс професионалне етике Универзитета у Новом Саду

- П Р А В И Л Н И К о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета и самовредновање
- СМЕРНИЦЕ СТРАТЕГИЈЕ ОБЕЗБЕЂИВАЊА КВАЛИТЕТА РАДА ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У НОВОМ САДУ

Оцена испуњености стандарда 8 и предлог мера:

Стандард 8 је испуњен. Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан начин за све степене студија, затим, оцењивањем студената у току наставног процеса (вредновање предиспитних обавеза) и на испиту, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената на испитима. Корективне мере ће бити у складу са донетим стандардима унутрашње контроле квалитета.

СТАНДАРД 9: КВАЛИТЕТ УЦБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 9

9.1 Библиотечко-информативни систем Филозофског факултета обезбеђује проток библиотечких информација и публикација повезивањем Библиотеке Филозофског факултета у мрежу библиотека изван Факултета. Фонд Библиотеке Филозофског факултета формира се од 1954. године и развијао се у складу са досадашњим потребама. Библиотека Филозофског факултета располаже са фондом од преко 570.000 публикација. Библиотека Филозофског факултета намењена је студентима, наставницима и стручним сарадницима али и ненаставном особљу ангажованом у службама Факултета као и онима који се баве научним и стручним радом неопходним за развој образовног и научног система. Уџбеници и друга литература неопходна за савладавање градива, у одређеном броју, саставни су део овог фонда. Савремени систем студирања захтева промене како у начину стицања знања тако и у брзини протока информација.

Резултати евалуације показали су да је број уџбеника и друге литературе неопходне за савладавање градива недовољан (просечна оцена 8,50). Сходно томе Библиотека Филозофског факултета приступила је формирању фонда Дигиталне библиотеке која је путем Интернета доступна свим корисницима, односно учесницима у наставном процесу.

9.2 У складу са процесом акредитације и са понуђеним списком литературе неопходним за стицање знања, настава из већине предмета покривена је неопходним уџбеницима и другим училима раније објављенима. Уз сваки од 42 акредитована студијска програма, у оквиру Стандарда 10, Табела 10.3 представља листу библиотечких јединица релевантних за студијски програм (пратити линкове - http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/fakultet_uverenje_o_akreditaciji.html, односно http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/akreditacija_studijски_programi.htm за сваки појединачни програм)

За бољу реализацију наставног процеса, у протеклом периоду, објављен је одређени број уџбеника. Број примерака уџбеника, за сваки појединачни студијски програм, у Библиотеци може

делимично да задовољи потребе студената услед недостатка простора за складиштење. Сходно томе Библиотека Филозофског факултета развила је међубиблиотечку позајмицу са свим великим библиотекама у Републици Србији као и размену са библиотекама у земљи и иностранству.

Уџбеници и неопходна литература за стицање знања могу са набавити у Скриптарници Факултета. Резултати евалуације показали су да је просечна оцена рада Скриптарнице 8,39 и да су уџбеници скупи.

9.3 Филозофски факултет поседује општи акт о уџбеницима (<http://www.ff.uns.ac.rs/Files/PravilnikOUdzbenicima.htm>) – *Правилник о уџбеницима и издавачкој делатности Филозофског факултета у Новом Саду* – донет на основу члана 28. Закона о уџбеницима и другим наставним средствима („Сл. гласник РС“, бр. 29/93 и 62/2006) и члана 75. *Статута Филозофског факултета*. Овај акт садржи : I *Опште одредбе*, II *Поступак издавања уџбеника*, III *Обим и форма издања Факултета*, IV *Савет за издавачку делатност* и V *Приходи и расходи издавања уџбеника*. Овим Правилником дефинише се: шта се подразумева под уџбеницима и другим наставним средствима као и садржај уџбеника. У чл. 7 овог Правилника назначено је да *назив основног и помоћног уџбеника мора бити усклађен са називом предмета из курикулума акредитивног студијског програма Факултета*. Правилником је регулисан комплетан поступак за израду уџбеника од предавања рукописа, прибављања стручних оцена – рецензија, одабира понуђача за штампарске услуге, одлуке о тиражу, форме и изгледа уџбеника и дистрибуције. Овај Правилник доследно се примењује.

9.4 Филозофски факултет обезбедио је студентима Библиотеку са потребним бројем библиотечких јединица као и опрему потребну за рад.

Централна библиотека координира стручни рад библиотечких јединица и обавља заједничке послове који су везани за рад Библиотеке у целини. У њеним фондовима налази се грађа општег типа као и публикације из свих научних области које се изучавају на Факултету. У свом саставу Централна библиотека има 3 (три) читаонице и централни депо (складиште књига). Укупан број места у Централним читаоницама је 80+15+15. На располагању је приручни фонд са преко 1.200 публикација. На галерији Централне читаонице налази се изложбени простор Библиотеке.

Семинарске библиотеке су организационе јединице одсека и њихов број усклађен је са бројем одсека на Факултету. Семинарске библиотеке поседују специјализоване фондове књига, периодике и друге грађе који се формирају у зависности од потреба наставног и научно-истраживачког рада на одсеку. Семинарске библиотеке смештене су у 12 (дванаест) просторија. Оне представљају радно окружење библиотекара и читаонице за кориснике (20-48 места). У њима се налази приручни фонд у слободном приступу, информациони пункт, лисни каталози и рачунар за кориснике (за претраживање електронске базе података). Семинарске библиотеке имају и додатну опрему и у њима се одвијају и друге активности везане за наставно-научну делатност на одсецима (књижевне вечери, изложбе, промоције књига и друго).

Неопходно је благовремено реновирати просторе и прилагодити их савременом начину рада. У том смислу било би потребно реновирати простор Централне читаонице и прилагодити га

савременим информативним токовима. Неоходно је проширити простор за несметани рад студената; изоловати постојећи простор од буке; одвојити радни простор књижничара и библиотекара од читалачког простора; одвојити рачунарско одељење од радног и читаоничког одељења.

9.5 За обнављање и унапређење структуре и обима библиотечног фонда, Филозофски факултет издваја значајна средства за набавку литературе. Фонд се на годишњем нивоу увећава за 4.000-5.000 примерака публикација. Посебна пажња посвећује се набавци домаће и стране периодике као и електронских база података. Библиотека Филозофског факултета располаже са 23 рачунара за рад библиотекара и 25 рачунара за кориснике. Рачунари за кориснике смештени су по семинарским библиотекама и у централној читаоници.

Резултати евалуације показали су да је опремљеност семинарских библиотека на задовољавајућем нивоу (оцена 8,49) али и незадовољство бројем корисничких рачунара као и стањем у коме се они налазе (застарелост и неисправност опреме), као и недовољним бројем примерака књига.

9.6 Филозофски факултет ради на континуираном обезбеђивању информатичких ресурса за савладавање градива : двадесетчетворочасовни приступ Интернету; рачунарски центар у склопу Централне читаонице за претраживање и научни рад; рачунаре за кориснике у свакој Семинарској библиотеци за претраживање електронске базе података Библиотеке Филозофског факултета као и рачунарски пункт у ходнику Факултета за кратке „интернет консултације“ (хол на 3. спрату)(Прилог 1).

9.7 У Библиотеци Филозофског факултета запослено је 25 библиотечких радника различитог нивоа звања: 1 библиотекар саветник, 5 виших библиотекара, 15 библиотекара, 1 самостални књижничар, 3 књижничара и 1 систем администратор за дигитализацију фонда. Ниво стручне спреме у потпуној је сачласности са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга.

Од постојећих библиотекара, 4 библиотекарке поседују звање магистра (књижевних и лингвистичких наука) а две библиотекарке звање мастера (психологије и педагогије).

Резултати евалуације показали су да је рад библиотекара оцењен са врло високом оценом 8,57, међутим, треба побољшати квалитет услуга у Библиотеци као и љубазност и професионалност.

9.8 Суштина библиотеке је да се нађе у средишту између информација и употребе, односно, онога ко пружа информације и онога ко их прима. Библиотекари Библиотеке Филозофског факултета компетентни су за пружање услуга које предвиђа Закон о библиотечко-информационој делатности. Мотивација библиотеке треба да буде да задовољи своје кориснике најбоље што може као и да континуирано ради на побољшању својих услуга. Мотивисаност библиотекара за рад може се постићи континуираним праћењем савремених промена у протоку информација као и константним праћењем техничких и технолошких иновација и укључивањем библиотекара у те промене. Један од начина за утврђивање у којој мери библиотека и библиотекари задовољавају

захтеве корисника јесу резултати евалуације. Квалитет зависи од сваког појединца у библиотеци. Евидентна је потреба за подстицањем мотивације библиотекара за подршку наставном процесу, научном раду и раду са корисницима. Мотивисаност библиотекара, такође, се може повећати учешћем на научним скуповима о конференцијама.

9.9 Сходно чињеници да је фонд часова студената Филозофског факултета изузетно велик и да су Семинарске библиотеке свакодневно заузеле наставом која се, у недостатку простора, ту одвија, ускраћена им је могућност едукације о коришћењу Библиотеке.

Организована едукација свих студената Филозофског факултета за коришћење библиотечких ресурса представљала би најцелисходније решење. Ова едукација требало би да се одвија на почетку сваке школске године, у октобру и новембру месецу, у трајању од једне радне недеље сваког месеца. У току радне недеље, сваки дан, у трајању од 1 школског часа (45 мин.), у периоду од 8-15 сати, у рачунарској учионици или амфитеатру. У том периоду библиотекари би припремили по један сегмент едукације, и презентацију тог сегмента, студентима.

Сматрамо да би овакав вид едукације био од велике користи студентима за постизање бољих резултата у процесу студија.

Досадашњи вид едукације студената, за коришћење Библиотеке, одвијао се по семинарским библиотекама у оквиру сваке студијске групе на почетку школске године и то са студентима прве године студија. Овај вид едукације показао се као недовољан.

9.10 Библиотека Филозофског факултета организована је на следећи начин: Централна библиотека, у чијем саставу се налазе Централне читаонице и централни депо, и Семинарске библиотеке као организационе јединице одсека (12 просторија). Ови простори распоређени су на 4 спрата зграде Филозофског факултета и намењени су студентима, наставном и ненаставном особљу и осталим корисницима. У просторијама Централних читаоница омогућен је рад корисницима у трајању од, најмање, 12 часова дневно.

На основу одлуке Деканата Филозофског факултета, Семинарске библиотеке могле су се користити за наставу у периоду од 14-20 сати. Услед недостатка учioniчког простора, настава се организује у просторима Семинарских библиотека у преподневним часовима. Потребно је сагледати све могућности и расположиве просторе за измештање наставе из Семинарских библиотека у периоду од 9-14 сати. На тај начин било би омогућено студентима да користе предности постојања Семинарских библиотека као и да користе семинарске примерке публикација.

Напомињемо да је студентима на располагању простор Централне читаонице, међутим, с обзиром на чињеницу да су онемогућени да користе своје Семинарске библиотеке, овај простор све чешће није довољан да прими велики број студената.

Резултати евалуације показали су незадовољство студената одржавањем наставе у семинарским библиотекама.

б) У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе установа анализира и квантитативно оцењује неке од следећих елемената:

- постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему
- покривеност предмета уџбеницима и училима
- структуру и обим библиотечног фонда
- постојање информатичких ресурса (рачунара, софтвера, интернета, електронских облика часописа)
- број и стручну спремину запослених у библиотеци и другим релевантним службама
- адекватност услова за рад (простор, радно време)

S - СНАГЕ	W - СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Библиотечки радници и њихова улога у наставном и научном раду; + • Стручност библиотечких радника; ++ • Опремљеност семинарских библиотека (21 радни рачунар + 15 корисничких рачунара); ++ • Опремљеност Централних читаоница (2 радна рачунара + 10 корисничких рачунара); ++ • Радно време семинарских библиотека (8-15 сати; издавање књига 9-14 сати) и Централне читаонице (8-21 сат, суботом 8-14 сати); ++ • Организована едукација корисника. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак љубазности и професионализма; ++ • Недовољан број корисничких рачунара; ++ • Неисправност корисничких рачунара; ++ • Недовољан број примерака књига; ++ • Одржавање наставе у семинарским библиотекама; +++ • Неискоришћеност постојећих библиотечких фондова; + • Погрешан или недовољно искоришћен простор. ++
О МОГУЋНОСТИ	Т-ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Велик читаонички простор, у Централној читаоници, погодан за реконструкцију и проширење делатности; ++ • Реконструкција и обнављање простора семинарских библиотека; ++ • Обнављање рачунара за кориснике; ++ • Организовање едукације корисника 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна заинтересованост корисника за истраживачки рад; + • Брзина стицања знања; + • Прештампавање и копирање постојеће библиотечке грађе и непоштовање законских регулатива; ++ • Хабање библиотечке грађе; + • Злоупотреба постојеће рачунарске опреме за кориснике. ++

<p>на нивоу Факултета;+++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Набавка и проширење постојећих база података;++ • Формирање дигиталне библиотеке у складу са постојећим законима;+++ • Преповез и корицење постојеће библиотечке грађе.+ 	
--	--

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9

Оцена је да Факултет испуњава захтеве стандарда, али не у довољној мери. У будућем раду потребно је посветити посебну пажњу овом стандарду и обезбедити више материјалних средстава за набавку савремене литературе. У наредном периоду, а ради квалитетнијег библиотечког пословања, потребно је наставу одржавати ван простора семинарских читаоница. Неопходно је интензивирати унос библиотечких јединица у електронску базу података. Потребно је обезбедити функционисање и праву намену читаонице. Потребно је обезбедити периодичну евалуацију квалитета уџбеника, као и информатичких ресурса.

д) Показатељи и прилози за стандард 9

Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.2. Назив уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској институцији

Прилог 9.1 Општи акт о уџбеницима.

Прилог 9.2. Попис информатичких ресурса.

Оцена испуњености стандарда 9 и предлог мера:

Стандард 9 је испуњен. Усвајањем предложених уџбеника као основне литературе, уз сваки наставни предмет из студијског програма, направљен је само први корак у домену квалитета уџбеника. Анализа квалитета ће се вршити у току реализације програма, на основу мишљења и наставника, сарадника и студената. У оквиру делатности библиотеке, потребно је изградити већу читаоницу решавати проблем магацинског простора и непрекидно обogaћивати библиотечки фонд у складу са потребама студената, наставника и сарадника. У рачунском центру је потребно вршити сталну имплементацију нових информационих и комуникационих технологија.

СТАНДАРД 10: КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЊА ВИСОКОШКОЛСКОМ УСТАНОВОМ И КВАЛИТЕТ НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 10

Статутом као општим актом Филозофског факултета у Новом Саду регулисане су основне надлежности, поступак и начин рада органа пословођења, стручних органа, органа управљања, Студентског праламента Факултета и стручних служби.

Орган пословођења Факултета је декан. Избор декана Факултета обавља се без конкурса за мандатни период од три године са могућношћу једног поновног избора. декана факултета бира и разрешава Савет Факултета. Факултет има три продекана из реда наставника: продекана за наставу, продекана за међународну сарадњу и науку и продекана за финансијско материјална питања. Факултет има и студента продекана.

Декан је за свој рад одговоран Савету Факултета.

Орган управљања Факултетом је Савет. Савет има 31 члана и то: 21 представника Факултета од којих 17 из реда наставног особља (по један са сваког одсека) и 4 из реда ненаставног особља које предлажу стручне службе; 5 представника оснивача које именује оснивач, 5 представника студената које бира Студентски парламент. Мандат чланова Савета траје три године. Рад Савета Факултета регулисан је Пословником о раду Савета Факултета.

Стручни органи Факултета су: Наставно-научно веће и Изборно веће. Наставно-научно веће има 36 чланова из реда наставника који се бирају на период од 3 године. Седницама Наставно-научног већа председава декан Факултета.

Изборно веће факултета чине наставници који се налазе у радном односу на Факултету са пуним радним временом. Седницама Наставно-научног већа председава декан Факултета.

Организационе јединице Факултета су одсеци, центри, библиотека и стручне службе.

1. Одсек је образовна и научна организацијска јединица Факултета у оквиру које се остварује најмање један акредитован студентски програм. У оквиру одсека може се формирати: катедра, лекторат, семинарска библиотека, центар, лабораторија или друга јединица.

Факултет има формираних 17 одсека.

2. Центри су организационе јединице Факултета формиране у циљу остваривања одређених стручних услуга.

3. Библиотека се састоји од библиотечких јединица: Централне библиотеке и семинарске библиотеке.

4. Стручне службе пружају ненаставну подршку раду Факултета кроз аналитичке, правне, финансијско-рачуноводствене послове, послове који се односе на студентска питања, техничке и друге помоћне послове. Стручне службе су: Служба за опште и правне послове, Служба за финансијско-материјалне послове, служба за студентска питања и техничка служба.

Опис послова и услови за обављање послова одређени су Правилником о организацији и систематизацији послова Филозофског факултета.

Филозофски факултет прати и оцењује организацију и управљање високошколском установом. Сваког семестра се спроводе студентске евалуације којима се вреднује рад органа пословођења (деканата) и ненаставног особља која је у непосредном контакту са студентима (Служба за студентска питања, Библиотека, стручни секретари одсека, Техничка служба). Такође, орган пословођења Факултета у сарадњи са Студентским парламентом факултета спроводи мере за унапређивања квалитета рад, као и мотивационе мере према запосленим у Служби за студентска питања који најнепосредније раде са студентима.

Рад органа пословођења и ненаставног особља оцењује се и од стране ненаставног и наставног особља, те су резултати ове евалуације значајни органу пословођења за спровођење мере како би се обезбедила боља подршка ненаставног особља раду Факултета као и за побољшање услова и климе у којој се ради.

Факултет има потребан број запосленог ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Тренутно су на Факултету запослена 96 лица из реда ненаставног особља, од којих броја је 50 високообразовних лица.

SWOT анализе установа

-дефинисаност надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа

-дефинисаност организационе структуре

-праћење и оцењивање квалитета управљања институцијом, мере за унапређење

-праћење и оцењивање квалитета рада стручних служби и ненаставног особља, мере за унапређење

-дефинисаност и доступност услова за напредовање ненаставног особља

-доступност релевантних информација о раду стручних служби и органа управљања

-перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља

1. дефинисаност надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа;

С/снага:	W/слабост:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Нормативно су прецизно утврђене поједине надлежности (Закон, Статут, Правилник, послови);++ ✓ Постојање Савета Факултета и комисија за дефинисање надлежности.++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Немогуће је избећи извесна преплитања надлежности у свакодневной пракси;+ ✓ Због обимности посла изостаје перманентно праћење нових догађаја и активности;+ ✓ Култура поштовања надлежности и рокова није присутна и прожета у целом колективу;++ ✓ Недоследност многих учесника у спровођењу дужности дефинисаних надлежностима;+++
О/шансе, прилике:	Т/претње:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Радити на сталном усавршавању и неговању коректног, добронамерног и фер односа;++ ✓ Постављање јасних рокова за извршење дужности, као и јасних рокова за одређене фазе рада;++ ✓ Континуирано и доследно спровођење контроле и извештавање о извршеним дужностима;++ ✓ Дефинисање јасних и транспарентних санкција и спровођење истих за неизвршење дужности дефинисане надлежностима.++ ✓ Стимулисање лојалности и посвећености органа по могућности материјалном надокнадом, односно напредовањем у каријери.++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Уплитање у туђе надлежности;+ ✓ Повећан обим послова услед проширивања активности и смерова на факултету;+ ✓ Опасност од само формалног дефинисања надлежности у будућности;++ ✓ Недоследност у континуираној и јавној контроли извршеног;+ ✓ Кампањски рад надлежних служби који се наставља и у будућности.++

3. Дефинисаност организационе структуре

С/снага:	W/слабост:
<ul style="list-style-type: none"> Правилником о организацији и систематизацији послова дефинисана је организациона структура; ++ 	<ul style="list-style-type: none"> Није увек могуће у потпуности нормативно регулисати реалност +
О/шансе, прилике:	Т/претње:
<ul style="list-style-type: none"> Стална доградња организационе структуре користећи добра и лоша искуства из праксе; ++ 	<ul style="list-style-type: none"> Непоштовање дефинисане организационе структуре. +++

4. Праћење и оцењивање квалитета управљања установом, уз мере за унапређење

С/снага:	W/слабост:
<ul style="list-style-type: none"> Сталност запослених; ++ Посвећеност послу; ++ Пракса анкетања запослених о задовољству радом управе Факултета; ++ Освртање на конкретне показатеље рада управе: број уписаних студената, налази акредитационе комисије, просветне инспекције итд. ++ Покретање дијалога о унапређењу квалитета када је у питању вертикална или хоризонтална структура рада на Факултету ++ Отвореност за промене и иницирање иновација ++ Рад на унапређењу компетенција ++ Подстицање толеранције на разлике уз ненасилно решавање конфликта + 	<ul style="list-style-type: none"> Неискреност запослених приликом евалуације у страху да се не замере; ++ Праћење квалитета управе није контринуирано ++
О/шансе, прилике:	Т/претње:
<ul style="list-style-type: none"> Континуираност у процењивању ове врсте и праћење пресека стања у одређеним временским периодима; ++ Спровођење benchmarking технике: упоређивање резултата других 	<ul style="list-style-type: none"> Оптерећеност послом; ++ Оглушивање о негативно оцењене аспекте рада управе; + Пристрасан рад надлежних органа за

<p>факултета; ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спровођење benchmarking технике: упоређивање са техникама и методама управљања у другим сродним факултетима; ++ • Узимање у обзир различитих параметара: мишљење запослених, резултати рада установе, резултати и пракса других школа; ++ • Могуће ангажовање спољног експерта као саветника за ову врсту праћења и тумачења резултата. + 	<p>праћење и оцењивање квалитета управљања или страх да се не замери. ++</p>
--	--

5. Праћење и оцењивање квалитета рада стручних служби и ненаставног особља, уз мере за унапређење;

<p>С/снага:</p>	<p>W/слабост:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Пракса евалуације стручних служби (библиотеке, студентске службе, скриптарнице) од стране студената; ++ • Непостојање страха студената за ову врсту процењивања (индиферентност). ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Пракса евалуације је нова и не постоје налази ни навика за редовном евалуацијом. ++
<p>О/шансе, прилике:</p>	<p>Т/претње:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Уважавање мишљења наставног особља о могућностима за унапређење стручних служби, посебно библиотеке и студентске службе; ++ • Праћење добре праксе: извори из стручних часописа, семинара и сл. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак сарадње стручних служби у корекцији својих недостатака дефинисаних евалуацијом; + • Отпор и страх од отказа од стране запослених у стручним службама. ++

6. Дефинисаност и доступност услова за напредовање ненаставног особља;

<p>С/снага:</p>	<p>W/слабост:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Правилник о образовању и стручном усавршавању запослених; ++ • У оквиру сопствених прихода издвајају се финансијска средства за образовање и 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак финансијских ресурса; + • Због све већег обима текућих послова који се морају завршити у прописаном законском року, постоји недостатак

усавршавање запослених, како наставног тако и ненаставног особља.++	времена за квалитетно стручно усавршавање у смислу одлазака на стручна саветовања и праћење различите стручне литературе која обогаћује и доприноси већој стручности запослених.++
О/шансе, прилике:	Т/претње:
<ul style="list-style-type: none"> • Формирање заједничког система вредности као темелј за дефинисање услова напретка ненаставног особља; ++ • Формирање адекватне организационе структуре у којој има простора за напредак ненаставног особља; ++ • Добром организацијом, расподелом послова у оквиру ненастававног особља, коришћењем нових програмских решења добиле би се уштеде у времену за стручно усавршавање ++ • Прерастање школе у академију струковних студија што би захтевало напредак и хоризонтално унапређење ненаставног особља ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак финансијских ресурса за напредовање ненаставног особља и тиме ирелевантности услова за исто; ++ • Погрешно постављени критеријуми и услови за напредак; ++ • Недовољно транспарентни критеријуми; ++ • Недовољно стручно усавршавање запослених у ненастави као и недовољно информисање доводи у опасност како послодавца тако и запосленог да се направе пропусти у раду који су подложни санкцијама од стране надлежних органа и смањењу конкурентности на тржишту. +

6. Доступност релеватних информација о раду стручних служби и органа управљања;

С/снага:	W/слабост:
<ul style="list-style-type: none"> • Пракса евалуације стручних служби (библиотеке, студентске службе, скриптарнице) ; ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак евалуације стручних служби од стране наставника и других интересних група; ++
О/шансе, прилике:	Т/претње:
<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање опсега евалуације на детаљније параметре рада; + • Освртање на добру праксу успешних факултета. + 	<ul style="list-style-type: none"> • Оглушивање о евалуацију + • Само формално спровођење евалуације без дубинских измена и повратне спреге ++ • Нестручност надлежних органа за

	процену рада стручних служби и последично невалидне информације о раду ++
--	---

7. Перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља;

С/снага:	W/слабост:
<ul style="list-style-type: none"> • Ентузијазам дела ненаставног особља за стручним усавршавањем и дообуком; ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак финансијских средстава за покривање трошкова усавршавања ненаставног кадра; ++ • Предрасуда једног дела запослених да је једина потреба за усавршавањем она која се односи на наставно особље. +
О/шансе, прилике:	Т/претње:
<ul style="list-style-type: none"> • Претплаћивање на стручне часописе; ++ • Именовање задуженог за прикупљање и дистрибуирање информација о скуповима, семинарима, обукама и другим видовима доступног усавршавања у блиској будућности; ++ • Стимулисање усавршавања покривањем трошкова од стране школе; ++ • Развој управљачких, техничко-технолошких, информационих, финансијских и логистичких аспеката школе. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољан прилив финансијских средстава у будућности за ову сврху; ++ • Размимоилажење у афинитетима и смеру усавршавања између појединаца и факултета у целини; + • Одлив квалитетног ненаставног кадра у чије је усавршавање факултет много уложио у друге школе или факултете; ++ • Одбијање нових смерова од стране комисије за акредитацију, стагнација и замирање напретка факултета и потребе за развојем ненаставног кадра. ++

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10

- Потребно је усавршити и разрадити мере за праћење организације и управљања високошколском установом као и преузети решења из међународних стандарда.
- Обезбедити чешће и перманентно образовање управљачког и ненаставног особља.
- Координација и контрола рада организационих јединица на факултету није дефинисана Статутом.
- Боља и детаљнија контрола рада организационих јединица факултета.

д) Показатељи и прилози за стандард 10

Табела 10.1. Број ненаставних радника стално запослених у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

Прилог 10.1. Статут високошколске јединице

Прилог 10.2. Шематска организациона структура високошколске установе

Прилог 10.3. Анкете о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Оцена испуњености стандарда 10 и предлог мера:

Факултет испуњава Стандард 10. Потребно је разрадити поступке за проверу квалитета управљања Факултета а као узор потражити решења из међународних стандарда.

СТАНДАРД 11: КВАЛИТЕТ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 11

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

За потребе одвијања наставног процеса Филозофски факултет у Новом Саду, користи и поседује једну зграду, коју чине А и Б ламела, на адреси др Зорана Ђинђића бр.2.

Зграда Факултета има подрум, три спрата са међуспратовима и поткровље, укупне површина објекта је 12.892,71м².

Укупна бруто површина зграде $12.892,71\text{м}^2 \times 2 = 25.785,42 \text{ м}^2 / 4.183 \text{ студ.} = 6.16 \text{ м}^2 / \text{ студенту (мин } 4\text{м}^2 \text{ по студенту)}$

Укупан простор за извођење наставе по сменама $4.345,88 \text{ м}^2 \times 2 = 8. 691,76 \text{ м}^2 / 4.183 \text{ студ.} = 2,077 \text{ м}^2 / \text{ студенту (мин } 2\text{м}^2 \text{ по студенту у две смене)}$.

Факултет има адекватан просторни капацитет за извођење наставе у складу са захтевима стандарда за акредитацију.

Сви простори су опремљени техничком опремом за мултимедијално извођење наставе (рачунарима, ЛЦД пројекторима, интерактивним таблама, најсавременијом аудио и видео опремом, опремом за симултано превођење и фонетским лабораторијама и сл.)

Библиотека Филозофског факултета у Новом Саду најстарија је и највећа високошколска библиотека на Универзитету у Новом Саду и друга по величини научна библиотека друштвено-хуманистичког профила у Војводини.

Библиотека има функцију да служи задовољавању потреба наставне и истраживачке делатности на Филозофском факултету. Библиотечке фондове и друге библиотечко-информационе услуге користе наставници и студенти Филозофског факултета, али и научни радници и корисници из других средина.

Библиотека има 550.000 публикација и друге грађе из области друштвено-хуманистичких наука: 260.000 књига и 300.000 свезака периодике.

Библиотечки фондови садрже актуелне научне публикације (домаће и стране), публикације наставника и сарадника Факултета и литературу о њима, издања Факултета и одсека и публикације од значаја за историјат Факултета и Универзитета. Посебно су вредне збирке часописа, уџбеника, приручника, монографија, докторских дисертација, магистарских и дипломских радова, и других публикација, на разним језицима.

Фондови књига и часописа формирају се из следећих области: лингвистика, српска и компаративна књижевност, српски, енглески, немачки, руски, француски, грчки, мађарски, словачки, румунски и русински језик и књижевност, историја, педагогија, психологија, социологија, филозофија, журналистика и библиотекарство.

Од укупног библиотечког фонда посебно су значајне публикације релевантне за одвијање основних, специјалистичких, магистарских и докторских студија и за одвијање наставноистраживачког рада, за 17 научних области које се изучавају на Факултету. То су првенствено уџбеници, приручници, научна и стручна литература (Библиотека има 150 наслова текућих страних часописа).

Фондови садрже велики број актуелних публикација, домаћих и страних, из свих области које се изучавају на Факултету. Ове публикације се користе највише, јер пружају увид у савремене токове научне мисли у земљи и свету, а при том су многе од њих реткост у региону. Истраживачи често користе и старе публикације.

Библиотека има близу 1.000 старих и ретких књига и часописа, највише из области српског језика и књижевности 19. века (*Етика* Доситеја Обрадовића из 1803, *Вуков Рјечник* из 1818, *Даница* из 1827 и др.), али и ретке књиге на мађарском и немачком језику. Међу раритетима су и збирка француских књижевних часописа између два рата, која је апсолутни уникат у нашој земљи, и друге вредне публикације.

Библиотеку чини централни депо књига, Централна читаоница и приручне Семинарске библиотеке. Све јединице су међусобно повезане лифтовима за манипулацију књигама.

У табели бр.3. је дат преглед капацитета простора и техничке опремљености библиотеке односно Централне читаонице са Семинарским читаоницама.

За квалитетно обављање своје делатности Факултет поседује савремено опремљене кабинете и канцеларије за наставни кадар и стручне службе Факултета.

Филозофски факултет у свом саставу има 17 одсека, Библиотеку и 4 стручне службе, у табели бр. 4. дат је табеларни приказ кабинетско – канцеларијског простора у згради Факултета са техничком опремом.

Филозофски факултет поседује адекватну и савремену техничку, лабораторијску и другу специфичну опрему која обезбеђује квалитетно извођење наставе на свим врстама и степенима студија и која је смештена у фонетским лабораторијама, Лабораторији за експерименталну психологију, мултимедијалном студију и савременим компјутерским учионицама.

Филозофски факултет поседује најсавременију мултимедијалну салу (Кино салу) у којој је омогућено одржавање међународних скупова, видео конференција, учења на далјину, симултано превођење, видео пројекције, аудио и видео снимања и сл. Преглед опреме која се која се користи у Кино сали дат је у Табели 1.

Филозофски факултет континуирано прати и усклађује своје просторне капацитете и опрему са потребама наставног процеса и бројем студената.

Пошто Факултет има стални тренд раста, потребе за наставним, учиоичким, лабораторијским, кабинетском простором као и савременом опремом за извођење наставе и наставно истраживачког рада постају свакодневна потреба и проблем са којима се Факултет свакодневно носи.

Факултет је до сада многе просторе који су били некорисни привео наменама и потребама које су биле у датом моменту најнеопходније.

У међувремену, Филозофски факултет је покренуо активности са Факултетом техничких наука, Департаманом за архитектуру и урбанизам, за идејно решење доградње и надоградње у циљу повећања просторног капацитета зграде Факултета.

Увидом у План генералне регулације Лимана са Универзитетским центром у Новом Саду, Филозофски факултет је благовремено доставио примедбе и предлоге за архитектонско-грађевинске интервенције на згради Факултета.

Архитектонско – грађевинске интервенције треба да задовоље потребе за корисним простором што је предуслов за конфорнији рад Факултета у скорој будућности.

Тренутно је најнеопходније обезбедити учиоичке просторе за мањинске наставне групе, просторе за центре, просторије за аудио видео монтажу, као и просторе и библиотечку и другу грађу.

Факултет сходно својим финансијским могућностима обезбеђује неопходну опрему за наставне активности, вежбе и научно истраживачки рад.

Редовно се партиципира на свим конкурсима и донацијама у циљу обезбеђивања неопходних средстава за набавку наведене опреме.

Филозофски факултет свим запосленим и студентима обезбеђује неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационам технологијама, како би се те информације користиле у научно-образовне сврхе.

У приложеним табелама дат је преглед информатичке опреме где сви запослени на факултету и студенти имају приступ истим и чије ресурсе могу свакодневне користити у научно-образовне сврхе.

Филозофски факултет у свом саставу поседује више просторија опремљених савременим техничким и осталим уређајима који студентима и особљу омогућавају рад на рачунарима и коришћење услуга рачунског центра (фотокопирање, штампање, скенирање, нарезивање ЦД и ДВД материјала).

На галерији централне читаонице се налази 10 рачунара нове генерације који су намењени за рад студентима Филозофског факултета. У Централној читаоници и свим семинарским читаоницама се налазе рачунари који су намењени студентима за претраживање и рад. Такође у холу на другом и трећем спрату се налази по 12 рачунара које се користе за информисање и претраживања.

Сви рачунари имају приступ интернету. Већи део зграде (холови и ходници) су покривени бежичним интернетом.

б) У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе анализирани су и квантитативно оцењени следећи елементи:

- усклађеност просторних капацитета са укупним бројем студената;
- адекватност техничке, лабораторијске и остале опреме;
- рачунарске учиоице.

SWOT

S-СНАГА	W-СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Филозофски факултет располаже са довољним просторним капацитетом за извођење наставе и вежби на свих 17 одсека уз задовољавање прописаних стандарда односа простор/студент.++ - Факултет располаже са 11 специјализованих лабораторија које омогућавају веома квалитетан рад са мултимедијалном опремом, високоспецијализованом истраживачком опремом за психолошка истраживања као и за напредан рад са информатичким програмима и хардвером.++ - Факултет располаже са две фонетске лабораторије са модерном опремом за извођење сложених врста језичких вежби.+ - Факултет има и две компјутерске учионице за комотан рад са информатичким садржајима. + - Факултет располаже са пространим просторним капацитетима за потребе библиотеке делатности: 11 семинарских читаоница, велика централна читаоница, 3 депоа за раритетне књиге, једном просторијом за легат и централним депоом библиотеке.++ - Факултет има Кино-салу са најсавременијом аудиовизуелном опремом, стандаризованом опремом за симултано превођење и видеоконференцијском техником као и Свечану салу са одличном аудиовизуелном опремом и видеоконференцијском техником ++ - Факултет има добро опремљен и адекватно осветљен Амфитеатар са мултимедијалном опремом.++ 	<ul style="list-style-type: none"> - Велика површина и кубатура, као и лоша изолација зграде изискују енормне трошкове за осветљење, загревање и климатизацију: просечно преко 13.000 евра месечно.++ - Чишћење и одржавање зграде, службених и наставних просторија као и водовод и канализација такође намећу Факултету веома високе месечне трошкове током целе године.++ - Амортизација зграде, њених инсталација и разноврсне опреме, столица и столова, итд., изискује даље скупе инвестиције у замену, поправку и евентуално осавремењавање истих.++ - Неопходна замена расветних тела и електричних инсталација у згради Факултета.++ - Услед релативно великог броја наставног и службеног особља Факултета и студената показује се потреба за већим капацитетима паркинг простора. + - Недостатак система надзора и аларма за безбедност зграде и лица.+ - Дотрајалост система за дојаву пожара.++ - Непостојање спољашњих пожарних степеница.++
О-ИЗАЗОВИ	Т-ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Потенцијално приметније повећање броја студената и особља довело би до недостатка простора за извођење 	<ul style="list-style-type: none"> - Немогућност плаћања режијских трошкова, текућих инвестиција и поправки услед смањења редовних

наставе, вежби, истраживачки рад и рад стручних служби.++ - Постоји мањак простора за смештај нових књига у централном депоу и семинарским читаоницама ++ - Простор за смештај архива Студентске службе, и архива других стручних служби је на измаку ++	прихода Факултета.++ - Немогућност извођења радова који су постали неопходни услед амортизације зграде, инсталација, опреме и намештаја на Факултету.++
--	--

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11

Неопходно је да Факултет континуирано прати и усклађује своје просторне капацитете и опрему са потребама наставног процеса и научно-истраживачког рада, као и са бројем студената. Неопходно је ангажовање на достизању оптималне енергетске ефикасности у згради Факултета.

д) Показатељи и прилози за стандард 11

Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионе, лабораторије, наставне базе, организационе јединице, службе)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Прилог 11.1 Однос укупног простора и броја студената на свим акредитованим студијским програмима

Оцена испуњености стандарда 11 и предлог мера:

Факултет испуњава Стандард 11. Потребно је рационализовати трошкове, повећати енергетску ефикасност, као и увести мере безбедности лица и здраде.

СТАНДАРД 12: ФИНАНСИРАЊЕ

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 12

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава, што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

12.1 Да ли високошколска установа има дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставно-научног процеса, научноистраживачких пројеката, уметничких и професионалних активности.

Филозофски факултет у Новом Саду је државни факултет и њено финансирање у принципу гарантује Оснивач, односно Министарство просвете и науке, у складу са одредбама Закона о високом школству. Према пракси у последњих пет година, Оснивач је покрио 69-74% свих расхода Факултета (рачунавши ту и средства од републичких пројеката, у укупној висини од 104,7 милиона динара, односно 14,5% свих прихода од Републике). Остале расходе Филозофски факултет је финансирао из сопствених средстава (школарина, међународни пројекти, покрајински пројекти и средства од Секретаријата за образовање АПВ). С обзиром, да Оснивач има одлучујућу реч и у формирању висине школарине, можемо констатовати да управо Оснивач може нашој установи дугорочно обезбедити финансијска средства неопходна за реализацију наставно-научног процеса, научноистраживачких пројеката, уметничких и професионалних активности. Филозофски факултет може само у ограниченом обиму допринети, средњерочној, финансијској стабилности Факултета путем међународних и домаћих пројеката (треба међутим имати у виду да

су таква средства у случају филозофских факултета неупоредиво нижа од пројектаских прихода које могу реализовати факултети који су на основу своје научне области повезани са привредом и производњом).

Основни материјални услови квалитетног рада су управо дугорочно гарантован редован прилив средстава, у обиму који покрива сложене потребе обављања наставно-научног процеса, као и покривање режијских трошкова и инвестиционих улагања у зграду и опрему Факултета од стране Оснивача. При томе, неопходна је транспарентност услова и критерија којим Оснивач гарантује стабилност финансирања, а паралелно с тиме и надзор рационалности и коректности финансијског пословања управе Факултета од стране Оснивача, студената и запослених. Важан прилог професионалном вођењу финансијског пословања је благовремено достављање обрачуна за финансирање Факултета за актуелну школску годину од стране Оснивача (на основу Обрачуна видљиви су услови и критерији финансирања наше установе; на жалост ти подаци последњих година се не достављају Факултету).

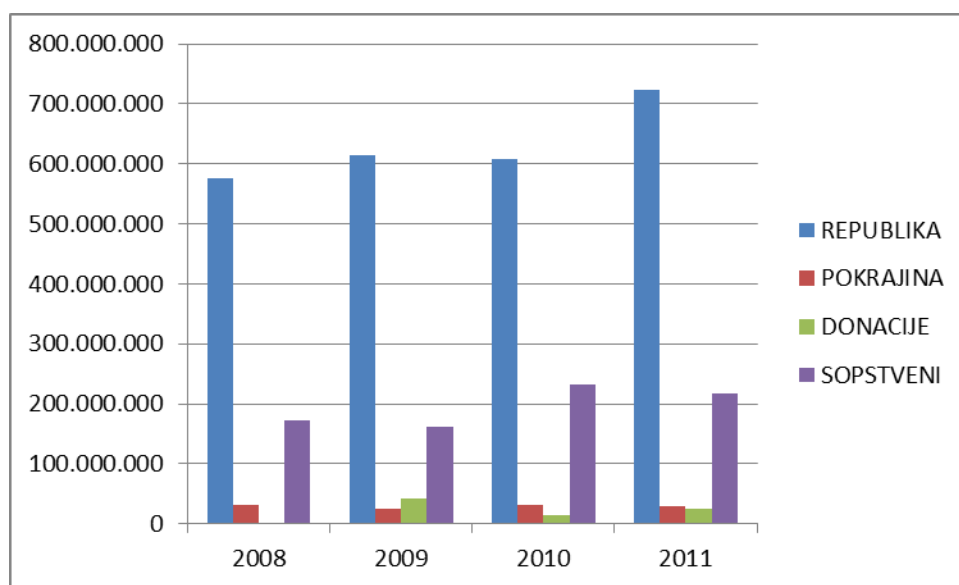
С обзиром да се ради о установи чији је оснивач Република Србија, стабилност финансијског пословања може осигурати једино Министарство просвете и науке финансирањем горепомнутих издатака у *целости* (што сад није случај). У смислу наставне делатности то подразумева финансирање довољног броја буџетских студената на основним, мастер и докторским студијама (што сада није случај). С обзиром на бројне промене приоритета државне политике у последњим деценијама и на неповољна економска кретања у земљи и иностранству, можемо се само надати да државне власти стриктно воде рачуна о задовољењу ових потреба.

При одређивању начина и обима финансирања, Оснивач би требао да узме у обзир специфичан профил Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, као установе која проучава интернетичке, интеркултуралне, лингвистичке, социјалне и историјске односе и процесе специфичног региона, који је вековима представљао границу великих империја и цивилизацијских кругова. Слично, валја имати на уму да се на Факултету образују професори четири националне заједнице Србије. Ове околности Факултету дају истакнут друштвени и међународни значај, што изискује пажљив третман Филозофског Факултета у Новом Саду у целини, а у случају катедара за русински, словачки, румунски и мађарски језик и примену принципа позитивне дискриминације, што у финансијском погледу значи стабилно финансирање без обзира на годишњи број уписаних мањинских студената.

12.2 Извори финансирања високошколске установе

Извори финансирања Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду су мешовити: у периоду 2008-2011. године Министарство просвете је учествовало у финансирању са 68,7% до 73,8%; Секретаријат за образовање АПВ са 2,9% до 4,1%; донације (претежно сарадња на међународним пројектима) 0%-5%, сопствени приходи од 19,3 до 26,2%.

	REPUBLIKA	%	POKRAJINA	%	DONACIJE	%	SOPSTVENI	%	UKUPNO
2008	576.929.900	73,8	31.743.967	4,1		0,0	173.326.528	22,2	782.000.395
2009	614.420.205	72,8	24.963.931	3,0	41.825.006	5,0	162.595.163	19,3	843.804.305
2010	607.291.630	68,7	31.463.204	3,6	13.911.730	1,6	231.389.462	26,2	884.029.026
2011	724.093.409	72,8	28.607.208	2,9	25.918.624	2,6	216.345.165	21,7	994.964.406

12.3 Високошколска установа самостално планира распоред и намену финансијских средстава тако да обезбеђује финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду.

Проблематика самосталног планирања распореда и намене финансијских средстава у смислу финансијске стабилности и ликвидности у дужем временском периоду предствља сложено питање и у тесној је вези са начином и изворима финансирања Филозофског факултета.

Управа Факултета планира своје финансијско пословање Финансијским планом и Планом јавних набавки за сваку годину, на основу пословања у претходним годинама, на основу претпостављаних кретања у економском животуи земље и на основу извештаја о раду на пројекту Унапређење наставе у којем учествује свих 17 одсека Факултета.

Чврстим темељима за израду планова и стабилно вођење финансија међутим наша установа не располаже, јер су услови и критерији који одређују прилив финансијских средстава ван домашаја управе Факултета: донације су намењене уско наменском трошењу; финансијска моћ АПВ је крајње ограничена и несигурна; број буџетских места одређује Оснивач, при чему је присутна тенденција смањења броја буџетских места (што имплицири смањење плата или броја финансираних радних места); сопствени приходи Факултета директно су везани за број уписаних самофинансирајућих студената и износ школарине. Број уписаних самофинансирајућих студената и висину школарине у основи регулише животни стандард и друштвена пожељност

одређене струке, али је присутна и надзорна улога Оснивача. Приметимо да, с обзиром, да Оснивач финансира рад Факултета до приближно 30% расхода, његову надзорну улогу у погледу аутономије Факултета у одређивању висине трошкова студија самофинансирајућих студената требало би јасније дефинисати.

Сегмент у којем Факултет донекле може да рачуна на пораст прихода је учешће на европским пројектима, али су могућности и у овом случају ограничене строгим наменским трошењем средстава. Поменути пројекти могу осигурати хонораре или трошкове учешћа на пројектима као и улагања у информатичку и аудио-визуелну опрему, али не и у инвестиције у зграду и опрему које су неопходне, а чије финансирање због обима тих улагања не може обезбедити ни Оснивач, ни Факултет.

Проблем у смислу планирања структуре расхода Факултета представља и нејасна дугорочна политика Оснивача, непостојање стабилне стратегије развоја државних високошколских установа. Управа факултета при планирању своје делатности не располаже са довољно информација у вези са бројем финансираних буџетских студената на сва три нивоа, у вези са финансирањем великих улагања проистеклих из амортизације зграде као ни у погледу врсте и висине финансирања намена које су у обавези Оснивача.

У том смислу мешовити састав извора финансирања отежава постизање стабилности и могућности дугорочног планирања финансијског пословања као и подизања квалитета научно-наставне делатности, јер је дизајниран тако, да приходи из свих извора тек заједнички задовољавају *основне потребе рада* Филозофског факултета, иако би задовољење основних финансијских потреба Факултета било у обавези Оснивача. Други извори финансирања би, у принципу, требали да служе за ванредна улагања и намене које Оснивач није обавезан финансирати по закону.

Значајан проблем представљају инвестиције у узграду, поправке и замене постојеће инфраструктуре и опреме које проистичу од старости зграде или примењене застареле технологије. Највећи проблеми те врсте су у вези са питањем енергетске ефикасности зграде. У том смислу зграда Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду је крајње лоша. Показало се да је непоходна замена комплетне топлотне изолације зграде, замена електричних инсталација, замена расветних тела, инсталација централне климе за депо Библиотеке Факултета, проширење просторних капацитета, итд. Цена тих радова далеко превазилази вишегодишње приходе Факултета из свих извора. Због тога, нужно је у сарадњи са Министарством за просвету и науку пронаћи адекватан начин финансирања тих улагања, по могућности у виду донација од одговарајућих предприступних фондова ЕУ или других фондова Светске банке, ЕБРД и слично.

Морамо нагласити да би, у смислу финансијске стабилности и сигурног рада Факултета, потенцијално даље смањивање броја буџетских места било погубно и да би таква политика тешко угрозила већ постојеће и планиране делатности Факултета усмерене на материјално и кадровско унапређење наставно-научне делатности, њену растућу међународну репутацију, размену студената као и карактер Филозофског факултета у Новом Саду као државне установе.

Научно-истраживачки рад сарадника Факултета се већином финансира путем учешћа на републичким, покрајинским и међународним пројектима. На тај начин обезбеђују се хонорари,

трошкови истраживања, учешћа на конференцијама, набавка неопходне литературе и опреме, а донекле и публикација резултата истраживачког рада у облику монографија и тематских зборника.

Финансирање наставног процеса делом се финансира средствима Оснивача (у случају буџетских студената) делом од сопствених прихода Факултета. Већи део тих средстава намењен је покривању плата и хонорара односно законских обавеза послодавца у вези с тим. Преостала средства се троше на набавку књига семинарским читаницама и Централној библиотеци Факултета, публикавању наставних средстава, улагања у унапређење наставног процеса, у модернизацију учионица, информатичке и аудио-визуелне опреме Факултета, на високе режијске трошкове, поправке, инвестициона улагања, итд. Планирање и контрола прихода и расхода у вези са наставним процесом остварује се подношењем Годишњег извештаја о финансијском пословању Факултета, односно преко пројекта Унапређење наставе.

12.4 Високошколска установа обезбеђује јавност и транспарентност својих извора финансирања и начина употреба финансијских средстава кроз извештај о пословању и годишњи обрачун који усваја савет.

Остварене приходе из гореназначених извора Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду троши наменски у сагласности са одговарајућом законском регулативом за буџетске установе, у складу са општим и посебним колективним уговором, Статутом факултета, Правилником о расподели средстава као и одлукама Савета факултета. Јавност и транспарентност финансијског пословања обезбеђује Савет факултета на којем са сва финансијска питања расправљају, а одлуке усвајају од стране представника Факултета, Оснивача и студената. Записници са седница Савета факултета објављују се на Интернет-сајту Факултета те су информације о пословању доступне најширој јавности.

SWOT АНАЛИЗА

ИЗВОРА ФИНАНСИРАЊА

S-СНАГА	W-СЛАБОСТИ
<p>- систем претежног државног финансирања,++</p> <p>- извесна флексибилност мешовитог начина финансирања,++</p> <p>- редовност дозначавања средства од стране Оснивача.+++</p>	<p>- непотпуно финансирање законом прописаних (члан 59 Закона о високом школству) намена од стране оснивача,++</p> <p>- непостојање дугорочне стратегије развоја и финансирања високошколских установа,++</p> <p>- несигурни приходи државе за финансирање високог школства, ++</p> <p>- тенденција смањења трошкова државе на одржавање и развој државног високошколског система,++</p> <p>-изостанак финансирања наставе за сва три нивоа високошколских студија,++</p> <p>- недовољна транспарентност извора, критерија и приоритета финансирања на годишњем нивоу, +</p> <p>-немогућност дугорочног планирања финансијског пословања Факултета,++</p> <p>- недовољност средстава за веће инвестиције које су постале нужне због амортизације зграде и опреме или њихове слабе енергетске ефикасности.++</p>
O-ИЗАЗОВИ	T-ПРЕТЊЕ
<p>-повећање сопствених прихода Факултета путем: учешћа на међународним и домаћим научним пројектима; привлачењем већег броја страних студената; пружањем стручних услуга; повезивањем са туризмом у ширем смислу; делатношћу популаризације науке; продајом публикација и наставних средстава, канцеларијског материјала и сувенира.++</p> <p>-дефинисање специфичности Филозофског факултета у смислу формулисања приоритетних праваца истраживања у оквиру појединих (ужих) научних области, као и компаративних предности који проистичу из историјског наслеђа и географске локације Новог Сада и ширег региона. +++</p> <p>-смањење режијских трошкова унапређењем енергетске ефикасности зграде и модернизације инфраструктуре, примена</p>	<p>-недовољност средстава осигураних од стране Оснивача за квалитетно обављање наставно-научног рада на Факултету ++</p> <p>-недовољна пажња посвећена обезбеђењу дугорочног, стабилног финансирања развоја и квалитетног функционисања државног високошколског система,++</p> <p>-тенденција смањења буџетских места од стране Оснивача,+++</p> <p>-недовољна пажња посвећена финансирању развоја научног подмладка,+</p> <p>-мере штедње на штету државног високошколског система,++</p> <p>-смањење броја самофинансирајућих студената,++</p> <p>-смањење прилива средстава од међународних и домаћих пројеката.++</p> <p>-велик удео средстава од републичких средстава у финансирању од стране Републике: у случају промене приоритета у</p>

електричних ћелија и термалних пумпи за грејање воде, односно за грејање просторија, итд.++ -обезбеђење средстава у виду донација за скупа инвестициона улагања од стране предприступних фондова ЕУ, Светске банке, ЕБРД и сл. ++	Министарству Просвете и науке, Факултет би могао остати без веома значајних средстава за финансирање научног и наставног рада.+++
--	---

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 12

Имајући у виду неповољно учешће сопствених средстава у укупним финансијским средствима, потребно је осмислити начине повећања сопствених прихода. Тиме би се, с једне стране, постигло да школа буде атрактивна за будуће студенте и конкурентна у односу на сродне установе, а са друге стране, на дуги рок, избегла би се неизвесност у стабилном финансирању и стварању услова за подизање квалитета наставног процеса.

Такође, као важна активност у будућем периоду треба да буде учествовање у пројектима и уговорима у вези са реализацијом различитих истраживања и консултантских услуга у привреди, на тржишту. Ако би се овај вид активности добро организовао, то би могао бити добар извор прихода који би се употребио за инвестиције које су неопходне, као и за дугорочно планирање активности.

д) Показатељи и прилози за стандард 12

Прилог 12.1. Финансијски план-[План прихода](#) и [План расхода](#)

Прилог 12.2. [Финансијски извештај за претходну школску годину](#)

Оцена испуњености стандарда 12 и предлог мера:

Стандард 12 је испуњен. Предлажу се мере проналажења могућности за повећање сопствених прихода, дугорочно планирање и покривање инвестиционих трошкова.

СТАНДАРД 13: УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

Високошколске установе придају велики значај улози студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о провери квалитета.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 13

Улога студената у самовредновању и провери квалитета дефинисана је Статутом Факултета и другим правним актима. У складу са поменутиим актима, Факултет омогућава студентима одговарајући облик организовања, деловања и учешћа у процесу обезбеђења квалитета. Студенти Филозофског факултета у Новом Саду имају Студентски парламент, имају своје представнике у Комисији за обезбеђење квалитета, Савету факултета, Дисциплинској комисији, као и могућност да преко својих представника учествују у раду Наставно-научног већа.

Као примере активне улоге студената у обезбеђењу квалитета и одлучивању о питањима значајним за студирање, можемо навести да је на седницама Савета факултета често до сада разматран предлог о корекцији износа у Ценовнику и др. питањима релевантним за студенте.

Обавезан елемент самовредновања школе јесу анкете којима се испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања. Резултати спроведених анкета укључени су у укупну оцену самовредновања и оцену квалитета.

У случају не испуњавања стандарда у областима које се проверавају у процесу самовредновања, а које су процењиве од стране студената, Комисија за обезбеђење квалитета, чији су чланови и представници студената, обавештава декана Факултета о уоченим недостацима и даје предлог мера за њихово превазилажење. Декан предузима даље мере у складу са својим надлежностима.

б) У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе установа анализира и

квантитативно оцењује неке од следећих елемената:

1. учешће студената у телима за обезбеђење квалитета;

S/снага:	W/слабост:
✓ Исказивање иновативности учешћем у телима за обезбеђивање квалитета +	✓ Незаинтересованост за учешће у телима за обезбеђење квалитета ++
✓ Демонстрирање савремености и информисаности ++	✓ Преоптерећеност редовним обавезама и очекивањима +
	✓ Усмереност искључиво на личне

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Доступност новим информацијама++ ✓ Поређење са другим студијским програмима ++ ✓ Присуствовање чланова студентског парламента на седницама Наставно-научног већа ++ ✓ Чланство студената у Савету факултета и комисији за обезбеђење квалитета++ 	<p>интересе++</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Могућност да студенти сведоче о нескладу и конфликтима унутар колектива и управе ++ ✓ Неразумевање садржаја о којима се одлуке доносе + ✓ Површност и незаинтересованост студената ++
О/шансе, прилике:	Т/претње:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Исказивање сопственог мишљења ++ ✓ Интегрисање у тела за обезбеђење квалитета ++ ✓ Равноправан однос са структурама Факултета и партнерски односи ++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Запостављање општег интереса у односу на лични ++ ✓ Краткорочно решавање проблема квалитета ++ ✓ Могућност за сталним присуством повратне спреге од стране корисника установе током процеса доношења одлука + ✓ Непристрасност и критично мишљење студената у служби повећања квалитета установе ++ ✓ Опасност да конструктивно учешће пређе у деструктивно или површно + ✓ Неуспех да се студентима предоче импликације донесених одлука и важност тема о којима се одлучује ++

2. учешће студената у самовредновању:

С/снага:	W/слабост:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Студенти су значајни актери чије се мишљење уважава и поштује ++ ✓ Студенти су равноправни партнери у комуникацији о самовредновању ++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Некритичност ++ ✓ Субјективно обојена мишљења ++

О/шансе, прилике:	Т/претње:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Рад на иновирању и подизању квалитета рада Факултета ++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Учешће због личних интереса и залагање за слабије критеријуме и већу пролазност (нпр. на испитима) као и за стицање већег броја поена ++

3. студентску евалуацију установе, студијских програма, наставе.

С/снага:	W/слабост:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Исказивање ставова који треба да утичу на квалитет наставе ++ ✓ Осећање вредности јер се питају да искрено искажу своје мишљење ++ ✓ Спремност већине студената да учествују и тиме помогну себи и генерацијама које долазе + ✓ Евалуација буди осећај припадности и права на изношење мишљења ++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Превелика очекивања + ✓ Претеривање у захтевима + ✓ Претенциозне сугестије + ✓ Недоследност у критеријумима ++ ✓ Невалидност одговора због страха од казне ++ ✓ Површно попуњавање анкета и незаинтересованост одређеног дела студената ++
О/шансе, прилике:	Т/претње:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Анонимно исказују своје мишљење и дају конкретне предлоге ++ ✓ Повећање нивоа квалитета рада установе ++ ✓ Проширење опсега евалуације на студијске смерове, програме и рад целокупне установе ++ ✓ Уважавање мишљења студената о могућим новим смеровима ++ ✓ Benchmarking: студентска евалуација факултета у контексту других факултета - упоређивање перформанси ++ ✓ Утицај на креирање, конзистентност и доследност критеријума ++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Исказивање личних ставова који могу бити одраз личних анимозитета, а не објективног мишљења ++ ✓ Критизерство, а не критика ++ ✓ Страх студената од замерања и казне + ✓ Отпор наставника према овој врсти процене ++ ✓ Подилажење студентима од стране професора у жељи за бољим резултатима евалуације ++ ✓ Само формална и површна промена рада установе ++

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13

- За унапређење овог стандарда потребно је тешње повезивање Комисије за обезбеђење квалитета са Студентским парламентом, али и на друге начине, формалним и неформалним разговорима са студентима, тражити предлоге студената и охрабривати их да буду активнији у процесу провере и обезбеђења квалитета.
- Учешће студената на креирање, конзистентност и доследност критеријума;
- Повећање нивоа квалитета рада установе.

д) Показатељи и прилози за стандард 13

Прилог 13.1. [Анкете студената и информације о спровођењу анкета](#)

Оцена испуњености стандарда 13 и предлог мера:

Стандард 13 је испуњен. Потребно је на основу почетних искустава, везаних за обим и садржину анкетних упитника вршити измене питања, допуне и вршити анализу мишљења и коментара студената. Повратне информације ће бити драгоцене за потпунију анализу и оцену овог стандарда и за предлог корективних мера.

СТАНДАРД 14: СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 14

Факултет обезбеђује спровођење поступака за контролу квалитета рада свих субјеката у систему обезбеђења квалитета. Факултет обезбеђује услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања.

Систематско праћење и периодична провера квалитета на Филозофском факултету у Новом Саду остварује се у складу са следећим основним принципима:

- обухваћеност свих подручја и области обезбеђења квалитета процесом систематског праћења и периодичне провере квалитета,
- активно учешће свих субјеката у процес праћења, провере и унапређења квалитета,
- периодичност процеса прикупљања података о квалитету,
- континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета и
- принцип јавности у раду у оквиру систематског праћења и периодичне провере квалитета.

Ови принципи су у складу са усвојеном Стратегијом обезбеђења квалитета, из ње произилазе и доприносе њеној доследној примени. У поступку спровођења праћења, провере и обезбеђења квалитета, Факултет обезбеђује поштовање утврђених принципа рада. Вредновање студијског програма врши се у периоду од три године, док се вредновање рада факултета, наставног и ненаставног особља, ресурса, уџбеника и литературе, студента и оцењивања врши крајем сваког семестра.

Факултет обезбеђује услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду свих релевантних података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања. У овом задатку централно место и одговорност има Комисија за обезбеђење квалитета, али исто тако и сви студенти и запослени на Факултету.

Факултет поштује принцип јавности у раду у оквиру систематског праћења и периодичне провере квалитета. Са резултатима самовредновања Комисија за обезбеђење квалитета упознаје наставнике и сараднике преко стручних органа, Научно-наставног већа и Стручног већа за предметне области, студенте преко студентске организације, јавност преко интернета и надлежне државне органе (КАПК).

б) Анализа и квантитативна оцена стандарда методом SWOT анализе

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе процењивали смо континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета.

С/снага:	W/слабост:
-----------------	-------------------

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Јасно дефинисан систем праћења и провере квалитета, који се доследно примењује.+ ++ ✓ Осећање вредности јер се питају да искрено искажу своје мишљење ++ ✓ Спремност већине студената да учествују и тиме помогну себи и генерацијама које долазе + ✓ Евалуација буди осећај припадности и права на изношење мишљења ++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Недовољно времена и особља да се прикупе и обраде све потребне информације и подаци.++ ✓ Недоследност у критеријумима ++ ✓ Површно попуњавање анкета и незаинтересованост ++
О/шансе, прилике:	Т/претње:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Јасно дефинисана законска обавеза високошколских установа да континуирано реализују процес обезбеђења и унапређења квалитета ++ ✓ Повећање нивоа квалитета рада установе ++ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ захтеви у погледу овог стандарда повећавају, што додатно оптерећује запослене и студенте.++ ✓ Критизерство, а не критика++ ✓ Само формална и површна промена рада установе++

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14

За унапређење овог стандарда један предлог је да се уведе електронски програм за сакупљање података релевантних за оцену квалитета (у оквиру софтвера Студентске службе), што би олакшало обраду истих (на пример, електронско анкетирање студената).

Такође, у оквиру сарадње са иностраним факултетима, убудуће више пажње посветити разменама искустава везаних за систематско праћење и периодичну проверу квалитета.

Почетак рада Центра за унапређење квалитета на Универзитету, као и Одбора за квалитет, значи обезбеђење институционалних оквира за систематско праћење и периодичну проверу квалитета рада Универзитета и факултета у његовом саставу. Унапређењу квалитета ће допринети и почетак рада Центра за развој каријере студената, који прикупља повратне информације од дипломираних студената, њихових послодаваца и Националне службе за запошљавање.

д) Показатељи и прилози за стандард 14

Прилог 14.1 Информације присутне на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну провера квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске институције – доступно на сајту: http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/sistem_obezbedjenja_kvaliteta.htm

СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА

- Документи
- Комисија за обезбеђење квалитета
- Припрема извештаја о самовредновању
- Резултати евалуације
- Инструменти
- Мере за унапређење квалитета
- Дисеминација резултата

Оцена испуњености стандарда 14 и предлог мера:

На основу усвојених докумената из области обезбеђења, контроле и унапређења квалитета, извршена је прва свеобухватна провера квалитета рада на Факултету и урађен Извештај о самовредновању. На основу свега изложеног, може се констатовати да је после прве провере испуњен овај стандард у почетним условима, али се о потпуној испуњености може говорити тек у процесу другог самовредновања. Неопходно је наставити са контролом квалитета, са дорадом ових процедура, као и са успостављањем нових стандарда и увођењем нових процедура за обезбеђење, контролу и унапређење квалитета.